

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego

z siedzibą w Warszawie

Program działalności na rok 2020

Akceptuję

Zatwierdzam

DYREKTOR
Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego
.....
/dyrektor /
Sławomir Piotrowski

PODSEKRETARZ STANU

Ryszard Kamiński
.....
/Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi/

Warszawa, 2020 r.
www.modr.mazowsze.pl
e-mail: sekretariat@modr.mazowsze.pl

Opracowanie	zespół doradców w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie
Redakcja techniczna	Agnieszka Kowaluk - kierownik działu Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw Małgorzata Kuczkowska - główny specjalista w dziale Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw
Kierujący	Sławomir Piotrowski – Dyrektor Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.
Zaopiniowany	Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego przy Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego

Spis treści

WSTĘP	4
A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego	5
B. Zakres i metodyka procesu programowania	16
C. Działalność merytoryczna	19
C.1. Zadania nieodpłatne	21
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	37
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	47
Zadanie 3. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	51
Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych	52
Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie	54
Zadanie 6. Możliwość prowadzenia doświadczałnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczałnictwa odmianowego	56
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	57
Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	61
Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	64
Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	66
Zadanie 11. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej	68
Zadanie 12. Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalaniu wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie	69
Zadanie 13. Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne	70
C.2. Zadania odpłatne	70
C.3. Projekty i zadanie zlecone	75
C.4. Operacje realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)	78
D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem	87
E. Wykaz ważniejszych wydarzeń	90
F. Plan wydawniczy	91
G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej	93
H. Podsumowanie	94
TERMINOLOGIA	96

Wstęp

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego od 20.08.2016 r. jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną (Dz.U.2016 poz. 1176). Działa zgodnie z ustawą o jednostkach doradztwa rolniczego z dnia 22 października 2004 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r., poz. 896 i poz. 1501) i podlega ministrowi właściwemu do spraw rozwoju rolnictwa. Statut Ośrodka został nadany Zarządzeniem Nr 34 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie nadania Statutu Mazowieckiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie (Dz. Urz. MRiRW z 2016 r. poz. 26). Regulamin organizacyjny stanowi załącznik do Zarządzenia Nr 3/2019 Dyrektora MODR Warszawa z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie.

Zgodnie z art. 8 ust.1 pkt 1 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego dyrektor kierujący ośrodkiem opracowuje roczny program działalności jednostki doradztwa rolniczego. Program ten, zgodnie z art. 9 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego, opiniuje Rada Społeczna Doradztwa (organ opiniodawczo-doradczy dyrektora MODR Warszawa-aktualny skład Rady poniżej), która zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy została powołana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zaopiniowany Program Działalności Dyrektor MODR Warszawa przekłada do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi.

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego obejmuje swoim zasięgiem sześć oddziałów: Bielice, Ostrołęka, Płock, Poświętne z siedzibą w Płońsku, Radom, Siedlce oraz centralę w Warszawie. W 2020 roku doradztwem objęte zostaną gminy z 37 powiatów województwa mazowieckiego. Przy realizacji zadań doradczych MODR Warszawa będzie współpracował z takimi instytucjami jak: Centrum Doradztwa Rolniczego, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Mazowiecka Izba Rolnicza, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich, banki, izba gospodarcza zrzeszającą banki spółdzielcze, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, szkoły rolnicze (wszystkie poziomy kształcenia), jednostki badawczo - rozwojowe związane z rolnictwem, placówki Polskiej Akademii Nauk, szkoły wyższe, związki i organizacje rolników, środki masowego przekazu oraz organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Aktualny skład Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego:

1. Leszek Rozbicki - przewodniczący rady przedstawiciel Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych.
2. Kazimierz Szubiński – zastępca przewodniczącego rady przedstawiciel Mazowieckiej Izby Rolniczej;
3. Ewa Grodzka - przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
4. Piotr Kandyba - przedstawiciel Sejmiku Województwa Mazowieckiego;
5. Leszek Przybytniak - przedstawiciel Zarządu Województwa Mazowieckiego;
6. Witold Konarski - przedstawiciel Mazowieckiej Izby Rolniczej;
7. Grzegorz Adam Rozesłaniec - przedstawiciel Związku Zawodowego Rolników "Ojczyzna";
8. Arkadiusz Ługowski- przedstawiciel OPZZ Rolników i Organizacji Rolniczych;
9. Aleksander Kiljańczyk - przedstawiciel Związku Zawodowego Centrum Narodowe Młodych Rolników;
10. Daniel Płużyczka - przedstawiciel NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność";
11. Krystyna Krzyżanowska - przedstawiciel Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie;
12. Grzegorz Żurek - przedstawiciel IHAR-PIB Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie.

A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego

1. Struktura organizacyjna + schemat.

W Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego wyodrębnia się trzy poziomy organizacyjne: wojewódzki, oddziałowy i terenowy. Za całokształt funkcjonowania MODR Warszawa odpowiada dyrektor, który kieruje Ośrodkiem przy pomocy dwóch zastępców (obecnie przy pomocy tylko jednego zastępcy), głównego księgowego, dyrektorów Oddziałów oraz kierowników komórek organizacyjnych. Na szczeblu wojewódzkim funkcjonuje centrala z następującymi komórkami organizacyjnymi:

- Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa
- Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym
- Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska
- Dział Teleinformatyki
- Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw
- Dział Administracyjno-Gospodarczy
- Dział Księgowości
- Dział Kadr i Organizacji Pracy
- Stanowisko do Spraw Obsługi Prawnej
- Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
- Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych

Drugi poziom w strukturze organizacyjnej MODR Warszawa stanowią: Oddział Bielice, Oddział Ostrołęka, Oddział Płock, Oddział Poświętne, Oddział Radom i Oddział Siedlce.

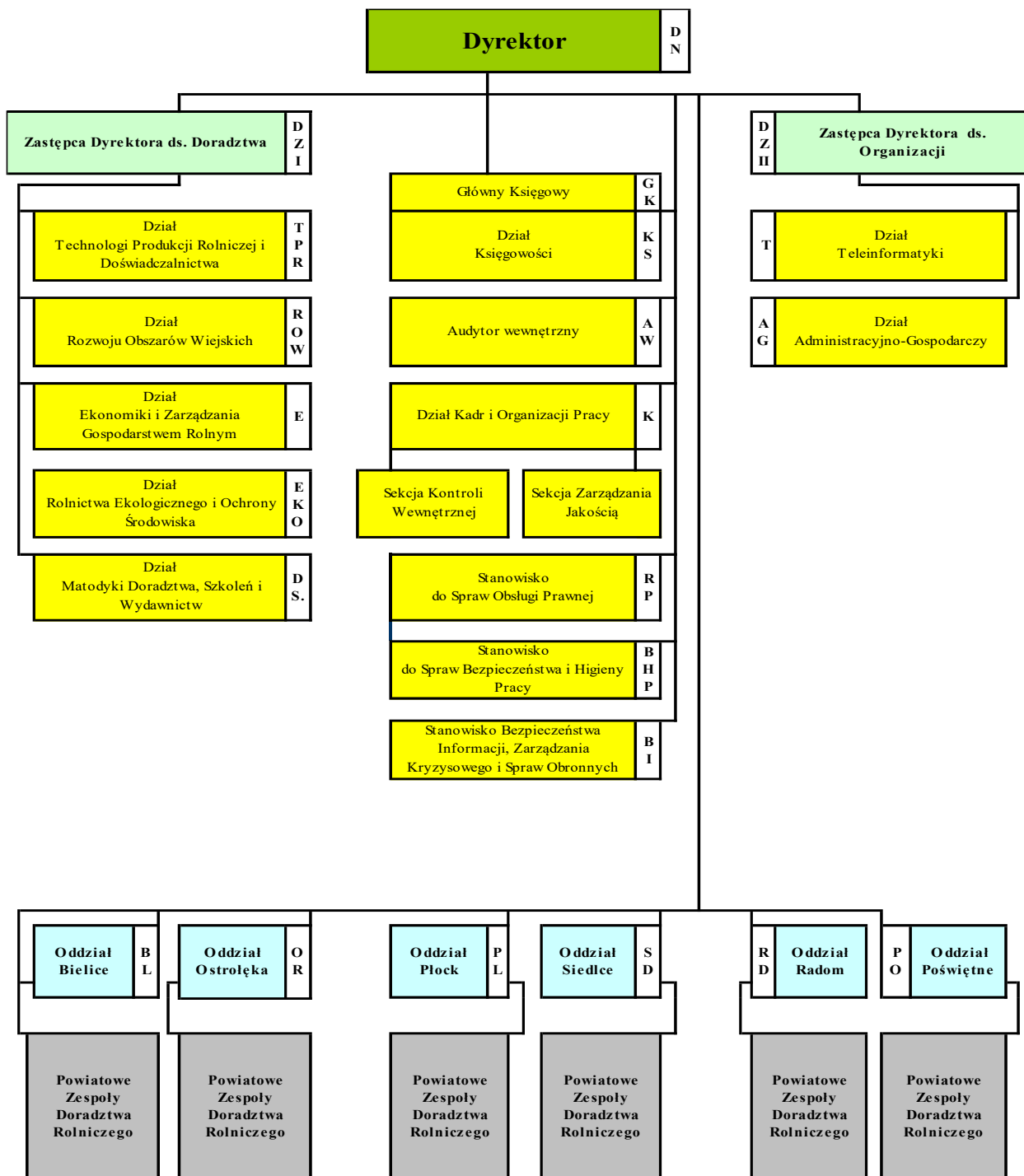
W ramach Oddziału Poświętne funkcjonuje Centrum Edukacyjno-Konferencyjne.

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego stanowią trzeci poziom w strukturze MODR Warszawa. Nad ich pracą czuwa kierownik, który bezpośrednio podlega dyrektorowi Oddziału.

Podział Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego na oddziały

SCHEMAT ORGANIZACYJNY MAZOWIECKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO

2. Dane teleadresowe łącznie z Powiatowymi Zespołami Doradztwa Rolniczego.

Tab. A. Dane teleadresowe

L.p.	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	adres	telefon	fax	e-mail
1.	Centrala w Warszawie	ul. Czereśniowa 98, 02-456 Warszawa	22 571 61 00	22 571 61 01	sekretariat@ modr.mazowsze.pl
Oddziały					
2.	Bielice	Bielice 19, 96-500 Sochaczew	46 862 00 40	46 862 00 52	sekretariat.bielice@ modr.mazowsze.pl
3.	Ostrołęka	ul. Targowa 4, 07-410 Ostrołęka	29 760 03 69	29 76949 53	sekretariat.ostroleka@ modr.mazowsze.pl
4.	Płock	ul. Zglenickiego 42 D, 09-411 Biała	24 269 77 00	24 269 7700	sekretariat.plock@ modr.mazowsze.pl
5.	Poświętne	ul. H Sienkiewicza 11, 09-100 Płońsk	23 663 07 00	23 662 99 50	sekretariat.plonsk@ modr.mazowsze.pl
6.	Radom	ul. Chorzowska 16/18, 26-600 Radom	48 365 02 06	48 365 02 06	sekretariat.radom@ modr.mazowsze.pl
7.	Siedlce	ul. Kazimierzowska 21, 08-110 Siedlce	25 640 09 11	25 640 09 12	sekretariat.siedlce@ modr.mazowsze.pl
Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego					
8.	PZDR w Grodzisku Mazowieckim	Kozerki ul. Wenus 1, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	22 734 21 62	22 734 21 60	pzdr.grodzisk.maz@ modr.mazowsze.pl
9.	PZDR w Łazach	Łazy 40A, 05-085 Kampinos	22 721 10 20	22 721 10 21	pzdr.wa-zach@ modr.mazowsze.pl
10.	PZDR w Brwinowie	ul. Pszczelińska 99b/1 05-840 Brwinów	22 729 72 59		pzdr.brwinow@ modr.mazowsze.pl
11.	PZDR w Sochaczewie	Bielice 19, 96-500 Sochaczew	46 862 00 50		pzdr.sochaczew@ modr.mazowsze.pl
12.	PZDR w Żyrardowie	ul. 1-go Maja 41, 96-300 Żyrardów	46 855 26 51 46 855 26 52	46 855 26 51	pzdr.zyrardow@ modr.mazowsze.pl
13.	PZDR w Makowie Mazowieckim	ul. Bazar 15 06-200 Maków Mazowiecki	29 717 13 97	29 766 44 92	pzdr.makow.maz@ modr.mazowsze.pl
14.	PZDR w Ostrołęce	ul. Targowa 4, 07-410 Ostrołęka	29 769 49 58		pzdr.ostroleka@ modr.mazowsze.pl
15.	PZDR w Ostrowi Mazowieckiej	ul. Kochanowskiego 407-300 Ostrów Mazowiecka.	29 746 20 12		pzdr.ostrow.maz@ modr.mazowsze.pl
16.	PZDR w Przasnyszu	ul. Szpitalna 15/14 06-300 Przasnysz	29 756 41 52		pzdr.przasnysz@ modr.mazowsze.pl
17.	PZDR w Wyszku	ul. Wąska 10, 07-200 Wyszów	29 742 50 03	29 742 50 06	pzdr.wyszkow@ modr.mazowsze.pl

L.p.	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	adres	telefon	fax	e-mail
18.	PZDR w Gostyninie	ul. Bierzewicka 32, 09-500 Gostynin	24 235 36 27	24 235 36 21	pzdr.gostynin@ modr.mazowsze.pl
19.	PZDR w Płocku	Płock, ul. Zglenickiego 42 D, 09-411 Biała	24 268 60 99	24 268 60 84	pzdr.plock@ modr.mazowsze.pl
20.	PZDR w Sierpcu	ul. Świętokrzyska 2a, 09-200 Sierpc	24 275 17 01	24 2751703	pzdr.sierpc@ modr.mazowsze.pl
21.	PZDR w Ciechanowie	ul. Płocka 32, 06-400 Ciechanów	23 673 33 38	23 673 33 35	pzdr.ciechanow@ modr.mazowsze.pl
22.	PZDR w Legionowie	ul. Gen. Sikorskiego 11, 05-119 Legionowo	22 782 42 29	22 7824228	pzdr.legionowo@ modr.mazowsze.pl
23.	PZDR w Mławie	ul. Stefana Roweckiego „Grotą” 10 06-500 Mława	23 655 29 30	23 6552930	pzdr.mlawa@ modr.mazowsze.pl
24.	PZDR w Płońsku	ul. Sienkiewicza 11, 09-100 Płońsk	23 663 07 38; 23 663 07 37 23 663 07 39		pzdr.plonsk@ modr.mazowsze.pl
25.	PZDR w Pomiechówku	ul. Ogrodnicza 6, 05-180 Pomiechówek	22 7854033	22 7854033	pzdr.pomiechówek@ modr.mazowsze.pl
26.	PZDR w Pułtusk	ul. Mickiewicza 22A, 06-100 Pułtusk	23 692 11 86	23 692 11 82	pzdr.pultusk@ modr.mazowsze.pl
27.	PZDR w Żurominie	Pl. Piłsudskiego 3, 09-300 Żuromin	23 657 24 99	23 657 24 12	pzdr.zuromin@ modr.mazowsze.pl
28.	PZDR w Białobrzegach	ul. Składowa 5, 26-800 Białobrzegi	48 613 22 94	48 613 22 93	pzdr.bialobrzegi@ modr.mazowsze.pl
29.	PZDR w Grójcu	ul. Mogielnicka 28, 05-600 Grójec	48 664 43 62	48 664 32 31	pzdr.grojec@ modr.mazowsze.pl
30.	PZDR w Kozienicach	ul. Spokojna 4, 26-900 Kozienice	48 611 05 07	48 611 05 07	pzdr.kozienice@ modr.mazowsze.pl
31.	PZDR w Lipsku	ul. Zwoleńska 9, 27-300 Lipsko	48 378 20 15	48 378 20 19	pzdr.lipisko@ modr.mazowsze.pl
32.	PZDR w Tarczynie	ul. Rynek 8a, 05-550 Tarczyn	22 727 94 10, 22 750 15 12	22 727 94 10	pzdr.piaseczno@ modr.mazowsze.pl
33.	PZDR w Przysusze	ul. Warszawska 28, 26-400 Przysucha	48 675 25 95	48 675 25 95	pzdr.przysucha@ modr.mazowsze.pl
34.	PZDR w Radomiu	ul. Chorzowska 16/18, 26-600 Radom	48 332 39 75	48 332 39 75	pzdr.radom@ modr.mazowsze.pl
35.	PZDR w Szydłowcu	ul. Wschodnia 68, 26-500 Szydłowiec	48 617 16 56 48 617 16 54	48 617 16 54	pzdr.szydlowiec@ modr.mazowsze.pl
36.	PZDR w Zwoleń	ul. Słowackiego 2, 26-700 Zwoleń	48 676 31 40	48 676 31 44	pzdr.zwolen@ modr.mazowsze.pl
37.	PZDR w Garwolinie	ul. Staszica 10, 08-400 Garwolin	25 682 29 00	25 682 29 00	pzdr.garwolin@ modr.mazowsze.pl
38.	PZDR w Łosicach	ul. Rynek 12, 08-200 Łosice	83 357 26 65	83 357 26 65	pzdr.losice@ modr.mazowsze.pl

L.p.	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	adres	telefon	fax	e-mail
39.	PZDR w Mińsku Mazowieckim.	ul. Warszawska 97, 05-300 Mińsk Mazowiecki	25 758 45 51	25 758 45 51	pzdr.minskmaz@ modr.mazowsze.pl
40.	PZDR w Otwocku	ul. Poniatowskiego 24, 05-400 Otwock	22 788 88 11	22 788 88 11	pzdr.otwock@ modr.mazowsze.pl
41.	PZDR w Siedlcach	ul. Kazimierzowska 21, 08-110 Siedlce	25 640 09 48	25 640 09 48	pzdr.siedlce@ modr.mazowsze.pl
42.	PZDR w Sokołowie Podlaskim	ul. Oleksiaka Wichury 3A, 08-300 Sokołów Podlaski	25 641 30 22	25 641 30 21	pzdr.sokolowpodl@ modr.mazowsze.pl
43.	PZDR w Węgrowie	ul. Podlaska 1, 07-100 Węgrów	25 792 01 57	25 792 01 57	pzdr.wegrow@ modr.mazowsze.pl
44.	PZDR w Tłuszczu	ul. Warszawska 11/25 05-240 Tłuszcz	22 787 08 30	22 787 08 30	pzdr.tluszcz@ modr.mazowsze.pl

3. Zasoby ludzkie.

Tab. B. Zatrudnienie w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego, stan na dzień 31.10.2019

L.p.	Komórki organizacyjne	Liczba zatrudnionych osób
1.	Dyrektor	1
2.	Zastępca dyrektora	1
3.	Dział Administracyjno-Gospodarczy	10 (w tym 1 na urlopie bezpłatnym)
4.	Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym	20
5.	Dział Kadr i Organizacji Pracy	9
6.	Dział Księgowości	17
7.	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	28 (w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim)
8.	Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska	13 (w tym 2 na urlopie macierzyńskim)
9.	Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich	21
10.	Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa	19 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim)
11.	Dział Teleinformatyki	8
12.	Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy	1
13.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	266
14.	Pozostali pracownicy	73
Razem		487 w tym: 6 na urlopie bezpłatnym 12 na urlopie macierzyńskim 5 na urlopie wychowawczym 5 na świadczeniu rehabilitacyjnym

Tab. C. Zatrudnienie w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin	Liczba pracowników
1.	PZDR w Białobrzegach	6	5
2.	PZDR w Brwinowie	6	1
3.	PZDR w Ciechanowie	8	8 (w tym 1 na urlopie bezpłatnym)
4.	PZDR w Garwolinie	12	9
5.	PZDR w Gostyninie	8	9
6.	PZDR w Grodzisku Mazowieckim	4	4
7.	PZDR w Grójcu	10	7 (w tym 1 na świadczeniu rehabilitacyjnym)
8.	PZDR w Kozienicach	7	5
9.	PZDR w Legionowie	4	3
10.	PZDR w Lipsku	6	8
11.	PZDR w Łazach	7	4
12.	PZDR w Łosicach	6	7
13.	PZDR w Makowie Mazowieckim	9	7 (w tym 1 na świadczeniu rehabilitacyjnym)
14.	PZDR w Mińsku Mazowieckim	12	7
15.	PZDR w Mławie	10	12 (w tym 1 na urlopie wychowawczym)
16.	PZDR w Ostrołęce	11	11 (w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim)
17.	PZDR w Ostrowi Mazowieckiej	10	10
18.	PZDR w Otwocku	8	3
19.	PZDR w Płocku	12	10 (w tym 1 na urlopie wychowawczym)
20.	PZDR w Płońsku	10	9 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim)
21.	PZDR w Pomiechówku	6	3 (w tym 1 osoba na urlopie macierzyńskim)
22.	PZDR w Przasnyszu	6	7
23.	PZDR w Przysusze	8	10 (w tym 1 osoba na świadczeniu rehabilitacyjnym)
24.	PZDR w Pułtusk	7	6 (w tym 1 osoba na świadczeniu rehabilitacyjnym)
25.	PZDR w Radomiu	12	11 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim, 1 na urlopie wychowawczym)
26.	PZDR w Siedlcach	13	15 (w tym 1 na świadczeniu rehabilitacyjnym)
27.	PZDR w Sierpcu	6	8 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim, 1 na urlopie wychowawczym)
28.	PZDR w Sochaczewie	7	7
29.	PZDR w Sokołowie Podlaskim	8	11 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim, 2 na urlopie bezpłatnym)
30.	PZDR w Szydłowcu	5	8
31.	PZDR w Tarcynie	6	3
32.	PZDR w Tłuszczu	8	7

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin	Liczba pracowników
			(w tym 1 osoba na urlopie wychowawczym)
33.	PZDR w Węgrowie	12	7
34.	PZDR w Wyszkanie	6	5 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim, 1 na urlopie bezpłatnym)
35.	PZDR w Zwoleniu	5	7 (w tym 1 na urlopie macierzyńskim)
36.	PZDR w Żurominie	6	8 (w tym 1 na urlopie bezpłatnym)
37.	PZDR w Żyrardowie	5	4
Razem		292	266 (5 na urlopie bezpłatnym 8 na urlopie macierzyńskim 5 na urlopie wychowawczym 5 na świadczeniu rehabilitacyjnym)

Tab. D. Zatrudnienie wg specjalizacji

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba osób
2.	Specjaliści zakładowi, w tym z uprawnieniami:	107
a)	<i>doradcy rolniczego</i>	77
b)	<i>doradcy rolnośrodowiskowego</i>	20
c)	<i>eksperta przyrodniczego</i>	2
d)	<i>do doradzania w zakresie integrowanej ochrony roślin</i>	8
3.	Doradcy terenowi, w tym z uprawnieniami:	266
a)	<i>doradcy rolniczego</i>	185
b)	<i>doradcy rolnośrodowiskowego</i>	96
c)	<i>eksperta przyrodniczego</i>	3
d)	<i>do doradzania w zakresie integrowanej ochrony roślin</i>	63

4. Zasoby materialne.

a. Sale wykładowe

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie dysponuje własnymi salami konferencyjnymi, zlokalizowanymi w:

- Centrum Edukacyjno-Konferencyjnym w Płońsku (siedziba MODR Warszawa Oddział Poświętne w Płońsku)
 - 5 sal konferencyjnych, wyposażonych w niezbędne środki audiowizualne, nagłośnienie, klimatyzację, system tłumaczenia symultanicznego,
 - liczba miejsc: łącznie 260 osób (miejsc przy stolikach) lub 400 osób (w układzie kinowym),
 - wielkość sal: od 20 do 120 osób,
 - miejsce organizacji konferencji i szkoleń, z zapleczem hotelowym i gastronomicznym.
- Warszawie (siedziba centrali MODR Warszawa)
 - sala konferencyjna na 60 osób z miejscami przy stolikach lub 90 w układzie kinowym,
 - wyposażenie: sprzęt audiowizualny, nagłośnienie, dostęp do internetu bezprzewodowego, klimatyzacja,

- możliwość zamówienia serwisu kawowego i cateringu.
- 3. Siedlcach (siedziba MODR Warszawa Oddział Siedlce)
 - sala konferencyjna dla maksymalnie 70 osób,
 - wyposażenie: nagłośnienie, zestaw multimedialny, bezprzewodowy dostęp do internetu.
- 4. Płocku (siedziba MODR Warszawa Oddział Płock)
 - sala konferencyjna mogąca pomieścić 105 osób,
 - możliwość konfiguracji wnętrza,
 - sala z podwyższeniem dla prelegentów, wyposażona w sprzęt multimedialny, bezprzewodowy internet.

b. *Sale komputerowe*

MODR Warszawa nie posiada sali komputerowych. Istnieje możliwość stworzenia na salach wykładowych sieci komputerowej z laptopów.

c. *Pole doświadczalne*

Pole doświadczalne znajduje się w siedzibie MODR Warszawa Oddział Poświętne w Płońsku. Jest to powierzchnia 19,96 ha, o bardzo zróżnicowanej glebie (od II do V klasy). Zróżnicowanie to utrudnia prowadzenie doświadczeń stałych, ale pozwala na znalezienie stanowisk dla wielu gatunków roślin o różnych wymaganiach glebowych. Zbyt mała powierzchnia łączna pola utrudnia jednak zakładanie tzw. pól wyrównawczych niezbędnych w płodozmianie każdego pola doświadczalnego.

d. *Tereny wystawowe*

Teren wystawowy znajduje się w Oddziale Poświętne w Płońsku i ma powierzchnię 7,51 ha. Jest na nim organizowana największa na Mazowszu wystawa rolnicza jaką są *Mazowieckie Dni Rolnictwa* skupiające co roku ponad 400 wystawców prezentujących szeroką gamę produktów potrzebnych rolnikowi do sprawnego prowadzenia gospodarstwa, począwszy od ciągników i maszyn a skończywszy na informacjach ułatwiających zarządzanie gospodarstwem rolnym.

e. *Hotel*

Hotel dwugwiazdkowy, wpisany jest do ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (tj. Dz. U. 2019 poz.238). Dysponuje 84 miejscami noclegowymi w 43 wygodnych pokojach jedno, dwu- i czteroosobowych z łazienkami, TV, balkonami. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Na terenie całego obiektu dostępny jest bezprzewodowy internet.

f. *Stołówka/ restauracja/ bar*

W MODR Warszawa oddział funkcjonuje restauracja mogąca przyjąć 100 osób oraz sala bankietowa 20 osób (łącznie 120 osób). Restauracja oferuje całodienne wyżywienie dla grup i gości indywidualnych, organizuje chrzciny, komunie, jubileusze, imprezy okolicznościowe. W ogródku grillowym przygotowywane są ogniska, grille, biesiady. Menu oparte jest na tradycyjnych, sprawdzonych recepturach. Istnieje możliwość przygotowania potraw specjalnie na życzenie gości.

Pracownicy zapewniają obsługę imprez wraz z oprawą muzyczną i przygotowaniem dekoracji okolicznościowych.

g. Pasieka

Pasieka przy MODR Warszawa Oddział Płock powstała na skutek umowy z Fundacją Orlen Dar Serca. W 2020 roku planuje się zwiększenie pasieki do 16 rodzin oraz dwa miejsca stacjonowania pasieki. Czternaście rodzin planuje się utrzymywać w ulach wielkopolskich na działce przy MODR Warszawa Oddział Płock (jak dotychczas) i dwie rodziny tytułem eksperymentu badawczego w nowym miejscu na terenie PKN Orlen przy ulicy Długiej. Celem nowego miejsca jest ocena możliwości powiększenia pasieki w nowym miejscu, ocena wydajności pasieczyska, ocena rozwoju rodzin pszczelich przy koncernie, oraz możliwości działania zakładu z nową pasieką, co wpisuje się w politykę ekologiczną PKN Orlen oraz MODR Warszawa. W drugim etapie współpracy zakłada się, że w kolejnych latach, pasieka będzie się powiększała do 70 – 80 rodzin pszczelich usadowionych w 3-4 miejscach na terenie miasta Płock i powiatu płockiego. W przyszłości, planuje się hodowlę matek rasy środkowoeuropejskiej, tak by przyczyniać się do ochrony puli genetycznej rodzimej rasy pszczół.

h. Budynki i budowle niezbędne do realizacji usług

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie jest użytkownikiem wieczystym następujących nieruchomości gruntowych, stanowiących własność Województwa Mazowieckiego:

1. Nieruchomość położona w Warszawie przy ulicy Czeresniowej 98, stanowiąca dwie działki ewidencyjne o numerach 52 i 53, z obrębu 2-08-26, w jednostce ewidencyjnej Dz. Włochy. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta WA1M/00057599/3. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 6118 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem biurowym, w którym znajduje się Centrala MODR Warszawa.
2. Nieruchomość położona w Płońsku przy ulicy Sienkiewicza 11, stanowiąca siedzibę MODR Oddział Poświętne w Płońsku. W skład nieruchomości wchodzi następujące działki ewidencyjne:
 - 1) z obrębu 0024 Poświętne, w jednostce ewidencyjnej Płońsk-Gmina:
 - działka nr 34/6 – powierzchnia 6,7509 ha,
 - działka nr 35/18 – powierzchnia 6,3758 ha;
 - 2) z obrębu 0217 M. Płońsk, w jednostce ewidencyjnej Płońsk:
 - działka nr 195/24 – powierzchnia 4,9000 ha,
 - działka nr 195/25 – powierzchnia 0,3950 ha,
 - działka nr 195/30 – powierzchnia 2,3706 ha,
 - działka nr 195/32 – powierzchnia 3,7280 ha.

Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta PL1L/00016329/8. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 24,5203 ha.

Działki nr 195/24, 25, 32 zabudowane m.in. budynkiem zakładowym, budynkiem szkoleniowym, budynkiem hotelowym, z restauracją i pralnią, budynkiem warsztatowym, dworkiem „Sienkiewiczówka”. Pozostała powierzchnia nieruchomości wykorzystywana m.in. pod potrzeby prowadzonego pola doświadczalnego.

Na podstawie Decyzji Wojewody Mazowieckiego nr 116/SPEC/2019 z dnia 30.08.2019 r. (WI-II.7820.1.6.2018.EKR(MP) o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dotychczasowe działki MODR Warszawa o numerach 34/1, 35/6, 195/7 i 195/22 zostały podzielone, w wyniku

czego łączne wydzielenie o powierzchni 0,3170 ha zostało przejęte pod inwestycję pn. „Budowa drogi S7 Olsztynek (S51) – Płońsk (S10) odc. Pieńki – Płońsk”.

3. Nieruchomość położona w Siedlcach przy ulicy Kazimierzowskiej 21. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 13/23, z obrębu 35, w jednostce ewidencyjnej M. Siedlce. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta SIIS/00051551/9. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 3718 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, wpisanym do rejestru zabytków, w którym ma siedzibę MODR Oddział Siedlce.
4. Nieruchomość położona w Bielicach 19, 96-500 Sochaczew. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 17/3, z obrębu 044-PGR Bielice, w jednostce ewidencyjnej Sochaczew. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta PL1O/00015573/9. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 1700 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę MODR Oddział Bielice.
5. Nieruchomość położona w Płocku przy ulicy Zglenickiego 42D. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 3, z obrębu 0013-Kombinat, w jednostce ewidencyjnej M. Płock. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta PL1P/00080164/6. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 3807 m². Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę MODR Oddział Płock.
6. Nieruchomość położona w Ostrowi Mazowieckiej przy ulicy Kochanowskiego 4. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 3420/11, o powierzchni 5745 m², z obrębu 0001 Ostrów Mazowiecka, w jednostce ewidencyjnej Ostrów Mazowiecka. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta OS1M/00004418/0. Nieruchomość zabudowana jest budynkiem o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Ostrowi Mazowieckiej, w ramach MODR Oddział Ostrołęka.
7. Nieruchomość położona w Garwolinie przy ulicy Staszica 10. Stanowi jedną działkę ewidencyjną o numerze 626/1, z obrębu M. Garwolin, w jednostce ewidencyjnej Garwolin. Dla nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta SIIG/0025123/8. Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 98 m². Nieruchomość zabudowana jest całkowicie budynkiem piętrowym, o funkcji administracyjno-biurowej, z przeznaczeniem na siedzibę Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Garwolinie, w ramach MODR Oddział Siedlce.
8. Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie jest właścicielem lokalu użytkowego, niemieszkalnego o powierzchni 125,81 m², znajdującego się w Przasnyszu przy ulicy Szpitalnej 15. Lokal składa się z pięciu pokoi oraz pomieszczenia przynależnego (garażu). Z własnością lokalu związany jest udział wynoszący 12581/90463 w części nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku ww. lokalu. Dla lokalu prowadzona jest księga wieczysta OS1P/00045399/2. W lokalu znajduje się siedziba Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Przasnyszu, w ramach MODR Oddział Ostrołęka.

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie pozostałe swoje siedziby użytkuje na podstawie zawartych umów najmu lub użyczenia. Powyższe dotyczy dwóch siedzib oddziałów, biur PZDR i punktów gminnych.

Siedziby oddziałów MODR Warszawa, które znajdują się w wynajmowanych pomieszczeniach:

1. MODR Warszawa Oddział Ostrołęka – umowa najmu z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Warszawie.
2. MODR Warszawa Oddział Radom – umowa najmu z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

5. *Certyfikaty i uprawnienia*

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego posiada obecnie Certyfikat ISO 9001:2015 nr 12 100 20548TMS, ważny od 24.01.2019 do 16.01.2022, wydany przez TÜV Sud Polska Sp. z o.o. w zakresie szkolenia oraz doradztwo na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto Ośrodek jest wpisany do Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS) prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie a także do Rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin prowadzonego przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa (nr wpisu 14/65/15598).

6. *Wdrożone systemy zarządzania*

Na wdrożone systemy zarządzania w MODR Warszawa składają się:

- system zarządzania jakością ISO 9001:2015 polityka jakości dotycząca profesjonalnego doradztwa rolniczego, świadczenia usług i osiągnięcie zadowolenia klienta korzystającego z usług MODR Warszawa,
- instrukcja ochrony danych osobowych, która opisuje podstawowe zasady organizacji pracy przy zbiorach osobowych przetwarzanych metodami tradycyjnymi w kartotekach, skorowidzach, księgach wykazach oraz w systemie informatycznym i pojedynczych komputerach,
- procedura organizacji i funkcjonowania systemu kontroli zarządczej oraz odpowiedzialności kierownictwa w zakresie systemu zarządzania jakością i kontroli zarządczej obejmująca swym zakresem zasady funkcjonowania kontroli zarządczej, procedur zarządzania ryzykiem oraz odpowiedzialność kierownictwa MODR Warszawa w zakresie systemu zarządzania jakością , jednocześnie procedura stanowi uporządkowany zbiór wskazówek, które osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie kontroli zarządczej powinny wykorzystać do tworzenia, oceny i doskonalenia systemów kontroli zarządczej,
- instrukcja zarządzania ryzykiem - przedmiotem instrukcji jest proces szacowania ryzyka związany z procesami zachodzącymi w MODR Warszawa,
- instrukcja przeprowadzania kontroli wewnętrznej - przedmiotem instrukcji jest proces określenia zasad, organizacji, realizacji i rozliczania przeprowadzonych kontroli wewnętrznych w MODR Warszawa.

7. *Elektroniczny system wspomagania pracy doradczej*

W MODR Warszawa wdrażany jest system mający na celu udoskonalenie czynności związanych z codzienną pracą doradcą oraz unowocześnienia świadczenia usług dla rolników

i mieszkańców obszarów wiejskich. Dodatkowo wdrożona zostanie platforma doradztwa i wspomagania decyzji w integrowanej ochronie roślin (w ramach projektu realizowanego przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego).

B. Zakres i metodyka procesu programowania

1. Źródła informacji o potrzebach doradczych:

- a. polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich: dokumenty UE, krajowe, regionalne/wojewódzkie.

Europejski model rolnictwa, wypracowany przez Unię Europejską w ramach reform Wspólnej Polityki Rolnej, ma zapewnić rozwój produkcji rolnej w zgodzie z wymogami środowiskowymi, uwzględniać potrzeby w zakresie jakości żywności, zróżnicowania produktów, jakości środowiska i ochrony przyrody. Nadal aktualne pozostają cele strategiczne takie jak:

- zagwarantowanie mieszkańcom Europy długotrwałego bezpieczeństwa żywnościowego,
- wsparcie produkcji zróżnicowanej żywności wysokiej jakości produkowanej w zrównoważony sposób,
- zachowanie żywotności wiejskich społeczności, dla których rolnictwo jest dziedziną działalności stwarzającą lokalne miejsca pracy.

Zgodnie z celem 8 dokumentu „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności” dla zrównoważonego wzrostu produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego ważne są takie działania wspierające modernizację i wzrost innowacyjności sektora rolno-spożywczego przy jednoczesnej dbałości o ochronę środowiska.

Przyjęty w 2018 roku rządowy dokument „Plan dla wsi” wprowadził zasady mające ustabilizować produkcję rolną w Polsce na wysokim poziomie. Opiera się on na trzech filarach: ochrona, wsparcie i rozwój. W ramach planu przewiduje się takie obszary priorytetowe jak:

- większe dofinansowanie do paliwa rolniczego,
- utworzenie narodowego holdingu spożywczego,
- większa sprzedaż bezpośrednia i rolniczy handel detaliczny,
- zdrowa polska żywność,
- wsparcie rolnictwa na terenach górskich,
- przeciw suszy,
- polskie pasze,
- rolnictwo dla ekologii,
- walka z ASF.

Dla przyszłości rozwoju obszarów wiejskich oraz doradztwa rolniczego na Mazowszu ważne są również wynikające z przesłanek zawartych w „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku” uwzględniającej *inteligentną* specjalizację regionu zagadnienia:

- podniesienie kwalifikacji zawodowych ludności wiejskiej i dostosowanie ich do rynku pracy,
- wzmacnianie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich regionów poprzez wykorzystanie nowych technologii w gospodarce rolnej ,
- wspieranie i upowszechnianie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich poprzez m.in. produkcję energii z odnawialnych źródeł,
- dywersyfikację zatrudnienia na obszarach wiejskich poprzez promocję pozarolniczej przedsiębiorczości na wsi,
- upowszechnianie tradycyjnej kultury i twórczości poprzez m.in. rozwój sieci Dziedzictwa Kulinarne Mazowsza,
- wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej poprzez promocję tradycyjnych zawodów.

W 2020 roku w pracy doradczej ważne będzie zarówno uwzględnienie zagadnień kończącego się PROW 2014-2020 (w tym działania „Dobrostan zwierząt”), jak również kierunków zmian jakie wyznaczą dokumenty dotyczące nowego kształtu Wspólnej Polityki Rolnej po 2020. Ponadto szczególna uwaga zostanie zwrócona na transfer wiedzy pomiędzy nauką a praktyką w ramach systemu AKIS, budowanie powiązań i interakcji osób i instytucji, które wykorzystują lub dostarczają wiedzę i innowacje w zakresie rolnictwa i obszarów wiejskich.

Doradcy MODR Warszawa w swojej pracy doradczej w 2020 roku będą również uwzględniać kierunki rozwoju obszarów wiejskich wyznaczane w powiatowych i gminnych strategiach rozwoju.

b. Własne źródła informacji: Badanie i analiza potrzeb doradczych klientów.

Doradcy Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego analizują swój teren działania, specyfikę produkcji rolniczej i pozyskują informacje od klientów na temat potrzeb doradczych. Na podstawie prowadzonych rozmów i obserwacji pracownicy Ośrodka analizują potrzeby doradcze konkretnych odbiorców. Na podstawie tych analiz przygotowano zestawienie tematów, które wg doradców powinny się znaleźć w programach działalności. Dodatkowo w celu lepszego dostosowania oferty szkoleniowej do potrzeb rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, w pierwszej połowie bieżącego roku, MODR Warszawa przeprowadził wśród nich anonimową ankietyzację dotyczącą potrzeb szkoleniowych na formularzu ankiet potrzeb szkoleniowych i doradczych. Łącznie zebranoankiety od 1287 osób. Oba te elementy (informacje z ankiet oraz analiza potrzeb doradczych) zostały wykorzystane przy tworzeniu Programu Działalności na rok 2020. Jednocześnie uwzględniane zostały tematy wynikające z priorytetów krajowych i wojewódzkich.

2. Priorytetowe działania w 2020 roku

Priorytet 1. Upowszechnianie informacji na temat ASF, szczególnie w zakresie przestrzegania zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie oraz konsekwencji związanych z pojawieniem się choroby w stadzie.

Priorytet 2. Ochrona wód i powietrza, uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, w tym:

- a) upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych programu azotanowego, oraz wymagań ramowej dyrektywy wodnej,
- b) wsparcie ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, w szczególności poprzez upowszechnianie wiedzy nt. pozytywnej roli wapnowania w procesie produkcji rolniczej,
- c) upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych dotyczących emisji amoniaku do powietrza.

Priorytet 3. Upowszechnianie wiedzy z zakresu gospodarowania wodą w gospodarstwie w tym:

- a) praktyk rolniczych mających na celu zwiększenie retencji,
- b) powtórnego wykorzystania wody w gospodarstwie,

Priorytet 4. Upowszechnianie wiedzy i promocja produkcji zdrowej żywności w tym w zakresie:

- a) higieny produkcji żywności pochodzenia roślinnego w gospodarstwie,
- b) rolnictwa ekologicznego,
- c) bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt, w szczególności obowiązujących przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,
- d) możliwości i sposobów wykorzystywania pasz niezmodyfikowanych genetycznie w żywieniu zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem rodzimych źródeł białka paszowego,
- e) przeciwdziałanie antybiotykooporności u ludzi i zwierząt,
- f) przeciwdziałania marnowaniu żywności.

Priorytet 5. Upowszechnianie wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej.

Priorytet 6. Promocja oraz wsparcie współpracy i różnych form wspólnego działania (formalnych i nieformalnych), w szczególności grup producentów rolnych i spółdzielni.

Priorytet 7. Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej z wykorzystaniem potencjału naturalnego, kulturowego oraz społecznego obszarów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych.

Priorytet 8. Wsparcie wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej w tym w zakresie:

- a) działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym nowego działania PROW 2014-2020 "Dobrostan zwierząt",
- b) systemu wsparcia bezpośredniego gospodarstw rolnych,
- c) informowania i upowszechniania wiedzy odnośnie założeń WPR po 2020,

3. Etapy przygotowania programu działalności.

Krok 1	Oddolne pozyskiwanie informacji od klientów na temat potrzeb doradczych w tym m.in. analiza ankiet ewaluacyjnych.
Krok 2	Uzgodnienia z samorządem województwa, Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa, Kasą Rolniczą Ubezpieczenia Społecznego –wyznaczenie wspólnych do realizacji zadań.
Krok 3	Opracowanie koncepcji planowania. Określenie założeń metodycznych.
Krok 4	Opracowanie szablonu Programu działalności dla Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego i Oddziałów MODR Warszawa.
Krok 5	Wysłanie do Oddziałów wytycznych Dyrektora MODR Warszawa dotyczących przygotowania Programu działalności.
Krok 6	Proces planowania w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego.
Krok 7	Proces planowania w zespołach merytorycznych w Oddziałach z uwzględnieniem zadań zaplanowanych w PZDR-ach.
Krok 8	Proces planowania pracy w działach merytorycznych. Proces łączenia poszczególnych elementów programu, weryfikacja błędów. Opracowanie rocznego Programu działalności MODR Warszawa.
Krok 9	Przyjęcie dokumentu przez Dyrektora MODR Warszawa.
Krok 10	Opiniowanie Programu działalności przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego.
Krok 11	Złożenie Programu działalności do zatwierdzenia Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

C. Działalność merytoryczna

Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego realizuje zadania z zakresu doradztwa rolniczego określone w art. 4 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t. jedn. Dz. U. 2019 poz. 896 i poz. 1501). Podstawowym dokumentem określającym działania z zakresu doradztwa rolniczego na dany rok jest roczny Program działalności MODR Warszawa.

W nim wykazane są rodzaje, formy i metody wyznaczone ustawą do realizacji zadań:

- nieodpłatnych (dla rolnika) – część C1 Programu,
- odpłatnych (finansowane przez klientów) – część C2 Programu,
- finansowanych z innych źródeł (projekty i zadania zlecone) - część C3 Programu oraz
- realizowanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i obszarach wiejskich (SIR) część C4 Programu

Wraz ze zmianami zachodzącymi na obszarach wiejskich zmienia się także rola doradców, których zadaniem jest nie tylko nawiązywanie kontaktów z instytucjami i uczelniami w celu transferu wiedzy do praktyki rolniczej ale i działania mające na celu wymianę doświadczeń między samymi rolnikami (działania AKIS). Takie podejście w pracy z rolnikiem ma przynieść wzrost efektywności rolnictwa.

MODR Warszawa poprzez Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich będzie prowadził działania mające na celu gromadzenie, rozpowszechnianie i udostępnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich. Wszystkie zaplanowane w ramach SIR działania mają na celu wzmocnienie powiązań między badaniami a praktyką. W założeniach organizacyjnych szkoleń i konferencji, zaplanowanych w ramach Planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2020-2021, jest zatrudnienie ekspertów i specjalistów, którzy w swoich prezentacjach przedstawią wyniki swojej pracy naukowej lub osiągnięcia dostępnych wyników badań. Zaplanowano transfer wiedzy i innowacji w obszarach, które zdiagnozowano jako problematyczne w poszczególnych rejonach województwa. Zaplanowane wydarzenia są odpowiedzią na rozpoznane potrzeby rolników. Jednym z pośrednich celów operacji SIR jest spotkanie wykładowców (nauki) z uczestnikami (praktyką), którzy będą mogli wejść w interakcję m.in. poprzez dyskusję w panelach dyskusyjnych. Możliwością do tego będzie m.in. konferencja Forum "Sieciowanie na Mazowszu narzędziem budowy lokalnych partnerstw", której celem jest wspieranie aktywnego tworzenia sieci kontaktów pomiędzy podmiotami zainteresowanymi oraz wspierającymi wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich. Bardzo ważnym aspektem współpracy pomiędzy partnerami AKIS są grupy operacyjne EPI. MODR Warszawa będzie aktywnie wspierać tworzące się grupy operacyjne EPI, a także w nich współuczestniczyć, zarówno w ramach III, jak i IV naboru do działania „Współpraca” M16 w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ponadto w ramach pozostałych zaplanowanych działań szkoleniowych współpraca z jednostkami naukowymi będzie polegała na prezentacji wyników naukowych na konferencjach i szkoleniach z zakresu rolnictwa, sprzedaży żywności z gospodarstwa, pozyskiwania energii elektrycznej w gospodarstwie rolnym, bezpieczeństwa żywności, technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej, produktów lokalnych. Jednostkami współpracującymi w tym zakresie będą: IUNG PIB Puławy, IHAR PIB Oddział w Jadwisinie, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Siedlcach, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Politechnika Warszawska. W działalności upowszechnieniowej w ramach transferu wiedzy i innowacji planowane jest prowadzenie we współpracy z IHAR PIB Oddział w Jadwisinie próbnych wykopków (w gospodarstwach rolników) oraz demonstracji i doświadczeń na Polu Doświadczalnym w Oddziale Poświętne w Płońsku oraz upowszechnianie wyników tych badań wśród rolników np. podczas imprez organizowanych przez MODR (Mazowieckie Dni Rolnictwa, Dni Kukurydzy i Buraka) W ramach działalności informacyjnej i doradczej zadania związane z transferem wiedzy będą realizowane poprzez organizację stoisk informacyjnych podczas imprez takich jak: Dni Kukurydzy województwa mazowieckiego i łódzkiego, Mazowieckie Dni Rolnictwa, Dni Kukurydzy i Buraka, Jesienny Jarmark od Pola do stołu, Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym, Dni Papryki. W ramach tych punktów rolnicy będą mogli uzyskać porady przedstawicieli takich jednostek jak IHAR PIB Radzików SDOO Kawęczyn, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, IUNG PIB Puławy, SGGW, Państwowa Uczelnia Zawodowa w Ciechanowie. Ważnym zadaniem będzie również doradztwo grupowe, w ramach którego planowana jest współpraca z jednostkami badawczymi mająca na celu rozwiązywanie problemów doradczych rolnika. Ponadto MODR Warszawa będzie również

uczestniczył w badaniach instytutów naukowych i jednostek badawczych poprzez zbieranie danych z gospodarstw rolnych (dotyczących ekonomiki rolnictwa, technologii produkcji, ochrony roślin).

Działania doradcze poszerzyły obecnie swój obszar oddziaływania poza rolnictwo i dotyczą dzisiaj także wspierania społeczno-gospodarczego tych obszarów.

C.1. Zadania nieodpłatne

Działalność Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego będzie koncentrowała się w szczególności na zadaniach realizowanych w ramach przyjętych na 2020 rok priorytetów.

Priorytet 1. Upowszechnianie informacji na temat ASF, szczególnie w zakresie przestrzegania zasad bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnię oraz konsekwencji związanych z pojawieniem się choroby w stadzie.

W 2020 roku MODR Warszawa będzie zwracał szczególną uwagę na upowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat zapobiegania i zwalczania chorób: ASF oraz grypy ptaków, z uwzględnieniem zasad bioasekuracji. Wystąpienie afrykańskiego pomoru świń i grypy ptaków, przy braku stosowania zasad bioasekuracji, może spowodować znaczące straty w chowie zwierząt. Stada, w których stwierdzono wystąpienie choroby wybijane są w całości. Może to przynieść poważne skutki ekonomiczne związane z kosztami zwalczania choroby, wypłatami odszkodowań, a przede wszystkim ze wstrzymaniem obrotu oraz eksportu świń i wieprzowiny oraz mięsa drobiowego. Dlatego tak ważne jest informowanie rolników o sposobach zapobiegania chorobom oraz o zasadach bioasekuracji.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 1.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Bioasekuracja gospodarstw jako istotny element prewencji - zasady zabezpieczania gospodarstw przed chorobami	35	449	tab.2 Z.1.B.6.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym		1922	tab.4 Z.2.B.6.
	Informacja na stronie www nt. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	4		tab.4 Z.2.B.6.
	Ulotka nt. Bioasekuracji	1		tab.4 Z.2.B.6.
Zadanie 7. Upowszechnienie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym		Część z 18 504	tab.14 część porad z Z.7.B

Priorytet 1. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	35	449
Działalność informacyjna:		
Informacje		1922
Broszury	1	
Informacje na stronie www.	4	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		Część z 18 504

Priorytet 2. Ochrona wód i powietrza, uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, w tym:

Bardzo ważna w 2020 roku będzie kontynuacja działalności upowszechnieniowej na temat szeroko pojętej biogospodarki, która jest elementem zrównoważonego rolnictwa. Jedną z głównych funkcji biogospodarki jest zniwelowanie negatywnego oddziaływania produkcji rolniczej na środowisko naturalne. Promowanie działań prośrodowiskowych i przeciwdziałających zmianom klimatycznym realizowane będzie poprzez szkolenia, konferencje oraz informacje i porady indywidualne.

- a) upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych programu azotanowego, oraz wymagań ramowej dyrektywy wodnej.

MODR Warszawa będzie zwracał uwagę na kontynuację upowszechniania wśród rolników wiedzy na temat działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych, zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu oraz zbioru zasad dobrej praktyki rolniczej.

Doradcy MODR Warszawa będą upowszechniali wiedzę związaną z tzw. Programem azotanowym. Przeprowadzane będą szkolenia oraz udzielane porady i informacje z tematyki mającej na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu. Program azotanowy dotyczy wszystkich prowadzących produkcję rolną i stosujących nawozy azotowe, w tym przechowywanie odchodów zwierzęcych. Jednakże obowiązki z tego wynikające są zróżnicowane i zależne od wielkości prowadzonej produkcji. Wskazywane będą dobre praktyki rolnicze służące ochronie środowiska, a wynikające z wymagań dyrektywy wodnej. Ponadto udzielane będą wskazówki w jaki sposób stosować i przechowywać nawozy, aby działać zgodnie z prawem i nie zagrażać środowisku prowadząc produkcję rolną. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na praktyczne aspekty tego zagadnienia. Przekazywana będzie wiedza z zakresu prowadzenia dokumentacji związanej z nawożeniem azotem. Z tego zakresu tematycznego planowane są szkolenia, konferencje oraz informacje i porady indywidualne.

- b) wsparcie ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, w szczególności poprzez upowszechnianie wiedzy nt. pozytywnej roli wapnowania w procesie produkcji rolniczej.

Wapnowanie odgrywa bardzo dużą rolę w procesie regeneracji środowiskowej gleb. Jego celem jest m.in. uregulowanie odczynu gleb rolniczych, poprawa struktury gleby a także poprawa przyswajalności (dostępności) składników pokarmowych. W 2019 roku Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uruchomił „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, który kontynuowany będzie w 2020 roku. MODR Warszawa będzie szerzył wśród rolników wiedzę na temat wapnowania i jego pozytywnego wpływu na środowisko. Działanie to realizowane będzie poprzez szkolenia oraz informacje i porady indywidualne.

c) upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych dotyczących emisji amoniaku do powietrza.

Jednym z czynników degradujących środowisko jest emisja amoniaku do atmosfery. Amoniak, to bezbarwny, lżejszy od powietrza i łatwo rozpuszczalny w wodzie gaz, który w atmosferze ziemskiej występuje w ilościach śladowych. Pochodzi on głównie z rozkładu materii organicznej w wielu procesach biologicznych i przemysłowych, a rolnictwo jest tą gałęzią gospodarki, która w największym stopniu zasila atmosferę w amoniak. Jego głównym źródłem ulatniania są odchody zwierzęce oraz mineralne nawozy azotowe stosowane na użytki rolne. Emisja amoniaku ze źródeł rolniczych powoduje ubytek zawartości azotu w odchodach zwierzęcych i mineralnych nawozach azotowych, przyczynia się do eutrofizacji i zakwaszania ekosystemów lądowych i wodnych, negatywnie oddziałuje na zdrowie ludzi. W celu ograniczenia szkodliwych skutków emisji tej substancji, należy podejmować działania mające na celu jej zmniejszenie. W produkcji rolnej można to osiągnąć przez odpowiednią gospodarkę nawozami naturalnymi, w tym postępowanie z nimi w budynkach inwentarskich, udoskonalenie sposobu ich przechowywania i aplikacji. Do zmniejszenia emisji przyczyni się też udoskonalenie metod stosowania mineralnych nawozów azotowych, a w szczególności mocznika. Działanie to realizowane będzie poprzez szkolenia, konferencje oraz informacje i porady indywidualne.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 2.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
<i>a) upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych programu azotanowego, oraz wymagań ramowej dyrektywy wodnej</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych , dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	112	1 415	tab.2 Z.1.O.1.
	Konferencja nt. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych , dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	3	150	tab.2 Z.1.O.1.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych , dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna		3 316	tab.4 Z.2.O.1.
	Ulotka nt. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych , dyrektywa	1		tab.4 Z.2.O.1.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
	azotanowa i ramowa dyrektywa wodna			
Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	Porada nt. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna		3 816	tab. 23 Z.10.O.1
<i>b) wsparcie ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, w szczególności poprzez upowszechnianie wiedzy nt. pozytywnej roli wapnowania w procesie produkcji rolniczej</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Przeciwdziałanie skutkom suszy. Program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie.	56	763	tab.2 część Z.1.L.8
	Konferencja nt. Regeneracja środowiska gleby poprzez jej wapnowanie	1	50	tab.2 część Z.1.L.8
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska		Część informacji z 1710	tab.4 Część informacji z Z.2.L.8.
Zadanie 7 Upowszechnienie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska		Część porad z 9284	tab.14 część z Z.7.L
<i>c) upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych dotyczących emisji amoniaku do powietrza</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych dotyczących emisji amoniaku do powietrza	5	67	tab.2 część z Z.1.L.8.
	Konferencja nt. dobrych praktyk rolniczych dotyczących emisji amoniaku do powietrza	2	100	tab.2 część z Z.1.L.8.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Ograniczenia emisji amoniaku do powietrza		Część informacji z 1710	tab.4 część z Z.2.L.8.
Zadanie 7. Upowszechnienie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Ograniczenia emisji amoniaku do powietrza		Część porad z 9284	tab.14 część z Z.7.L.

Priorytet 2. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	Liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	173	2245
a	112	1415
b	56	763
c	5	67
Konferencje	4	200
a	3	150

b	1	50
Działalność informacyjna:		
Informacje		3316 oraz część z 1710
a		3316
b		Część z 1710
c		Część z 1710
Ulotki (część a)	1	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		3816 oraz Część z 9284
a		3816
b		Część z 9284
c		Część z 9284

Priorytet 3. Upowszechnianie wiedzy z zakresu gospodarowania wodą w gospodarstwie w tym:

a) praktyk rolniczych mających na celu zwiększenie retencji.

Niedobór wody jest jednym z ważniejszych utrudnień, które dotyczą polskie rolnictwo. Następujące w przyrodzie zmiany klimatyczne są coraz bardziej odczuwalne w tym sektorze, a to właśnie rolnictwo jest największym konsumentem wody, który wykorzystuje około 70% światowych zasobów. Z tego powodu konieczne staje się zwiększenie retencji na obszarach rolniczych w postaci małych systemów retencyjnych i zbiorników retencyjnych. Retencja to zdolność gromadzenia zasobów wodnych. Na obszarach rolniczych za jedno z działań uważa się działania na rzecz poprawy zdolności retencyjnej zlewni. Bilans wodny zlewni można znacznie poprawić, stosując odpowiednie środki agrotechniczne. Zwiększenie zawartości materii organicznej w glebie, likwidacja podeszwy płużnej tzw. nieprzepuszczalnej warstwy utworzonej w wyniku orki i ulepszanie struktury gleb ciężkich zwiększają pojemność retencyjną wody w glebie. Ponadto zabiegi przeciwdziałające erozji powodują zmniejszenie prędkości odpływu wody i w konsekwencji zwiększenie pojemności retencyjnej gruntów rolnych. Tworzenie roślinnych pasów ochronnych, ochrona istniejących naturalnych enklaw w krajobrazie rolniczym, np. stawów, kęp drzew i krzewów służy zwiększeniu pojemności retencyjnej. Ograniczenie spływu z obszarów rolniczych ogranicza erozję, przeciwdziała stratom plonu, zmniejsza zanieczyszczenie wód i tym samym poprawia jakość wody.

O znaczeniu oraz sposobach zwiększania retencji doradcy MODR Warszawa będą informować na szkoleniach, oraz udzielać informacji i porad indywidualnych.

b) powtórnego wykorzystania wody w gospodarstwie.

W związku z coraz częstszymi niedoborami wody w rolnictwie, poszukuje się sposobów na jej powtórne wykorzystanie. Jednym ze sposobów może być wykorzystanie do nawadniania pól ścieków niezdatnych do picia. Działaniem mającym na celu pozyskiwanie wody może być recykling szarej wody (tzw. ścieków szarych). Z uwagi na fakt, iż Polska znajduje się w grupie krajów o niewielkich zasobach wodnych, wykorzystanie tej technologii tzn. systemów szarej wody jest uzasadnione. Wymaga to zaprojektowania i budowy specjalnego systemu wodociągowego i kanalizacyjnego. Odpowiednie oczyszczenie szarej wody powstającej podczas wykorzystywania np. prysznic, umywalki i pralki stwarza możliwość powtórnego jej wykorzystania, a tym samym

zmniejszenia zapotrzebowania na wodę wodociągową Ścieki te muszą spełnić wymagania mikrobiologiczne oraz kwestie związane z monitorowaniem. W 2020 roku MODR Warszawa planuje przeprowadzenie z tego zakresu szkoleń, oraz udzielanie porad i informacji.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 3.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
<i>a) praktyk rolniczych mających na celu zwiększenie retencji</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Praktyki rolnicze mające na celu zwiększenie retencji.	14	181	tab.2 część Z.1.L.8.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa – zwiększenie retencji		Część informacji z 1710	tab.4 część z Z.2.L.8.
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa – zwiększenie retencji		Część porad z 9284	tab.14 część z Z.7.L.
<i>b) powtórnego wykorzystania wody w gospodarstwie</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Powtórne wykorzystanie wody w rolnictwie.	2	28	tab.2 – część Z.1.L.8.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa – powtórne wykonywanie wody		Część informacji z 1710	tab.4 część z Z.2.L.8.
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa – powtórne wykorzystanie wody		Część porad z 9284	tab.14 część z Z.7.L.

Priorytet 3. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	16	209
a	14	181
b	2	28
Działalność informacyjna:		
Informacje		Część informacji z 1710
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		Część porad z 9284

Priorytet 4. Upowszechnianie wiedzy i promocja produkcji zdrowej żywności w tym w zakresie:

a) higieny produkcji żywności pochodzenia roślinnego w gospodarstwie.

Bezpieczeństwo produkcji żywności jest priorytetowym zagadnieniem na całym świecie. Higiena produkcji żywności rozumiana jest jako stworzenie warunków do produkcji wyrobów o odpowiedniej

jakości zdrowotnej, czyli przede wszystkim bezpiecznych z punktu widzenia zdrowia konsumenta. W 2020 roku MODR Warszawa będzie kontynuował swoje działania w ramach *Programu dla polskiego ziemniaka*, który wprowadzi m.in. obowiązek wysadzania ziemniaków wolnych od bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus (Cms)* oraz *Ralstonia solanacearum* jest bardzo ważną kwestią higieny produkcji.

b) rolnictwa ekologicznego.

W 2020 roku działania MODR Warszawa podejmowane w ramach tego priorytetu propagować będą ekologiczne metody produkcji i wspierać krajowy System rolnictwa ekologicznego, zgodnie z krajowym *Ramowym Planem Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2014–2020*. Działania te realizowane będą poprzez szkolenia, demonstracje, informacje, porady indywidualne, konkursy i targi. Ważną rolę odegra też doradztwo grupowe. Na szkoleniach z zakresu produkcji metodami ekologicznymi, sprzedaży produktów ekologicznych i rolnictwa ekologicznego w ramach PROW 2014-2020 dodatkowo przekazywane będą informacje dotyczące przetwórstwa w rolnictwie ekologicznym.

c) bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt, w szczególności obowiązujących przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią.

W 2020 roku MODR Warszawa będzie rozpowszechniać wiedzę na temat uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią. Ubój z konieczności pozwala na uratowanie wartości rzeźnej zwierzęcia, w przypadku złamania przez niego kończyny, kręgosłupa lub ulegnięciu innemu urazowi. Tematyka ta będzie dodatkowo poruszana na konferencji pt. *Najważniejsze czynniki wpływające na sukces w chowie i hodowli bydła mięsnego*. Będą również udzielane informacje i porady indywidualne.

d) możliwości i sposobów wykorzystywania pasz niezmodyfikowanych genetycznie w żywieniu zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem rodzimych źródeł białka paszowego.

Rośliny strączkowe to doskonały przedplon dla roślin następczych. Wiążą one azot atmosferyczny, dzięki czemu ich nasiona są bogatym źródłem białka, przez co mogą być alternatywą, dla genetycznie modyfikowanej soi w paszach. Dla zapewnienia odpowiednio dużych partii nasion roślin strączkowych dla przemysłu paszowego, należy zwiększyć powierzchnie ich uprawy i uzyskiwane plony. Potrzebne jest zatem dalsze propagowanie uprawy tych wysokobiałkowych roślin oraz doskonalenie ich technologii uprawy.

e) przeciwdziałanie antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.

Rosnąca oporność bakterii na antybiotyki stosowane w leczeniu ludzi sprawia, że coraz częściej zwraca się uwagę na konieczność podjęcia działań zmierzających do ograniczenia nadużywania antybiotyków w produkcji zwierzęcej. Aby zapobiec masowemu profilaktycznemu podawaniu antybiotyków zwierzętom, należy upowszechniać wiedzę na temat zagrożeń płynących z nadmiernego i nierozważnego stosowania antybiotyków w ich leczeniu. W związku z tym w 2020 roku zaplanowano działania szkoleniowe informacyjne i doradcze z tego zakresu.

f) przeciwdziałania marnowaniu żywności

Marnowanie żywności jest zjawiskiem wielowymiarowym. Wyrzucanie jedzenia niesie za sobą ogromne konsekwencje ekologiczne i ekonomiczne – emisja gazów cieplarnianych, trującego metanu, marnowanie surowców użytych w produkcji. Jednym ze sposobów przeciwdziałania marnowaniu żywności jest przeznaczanie żywności nieprzeznaczonej do spożycia przez ludzi na paszę dla zwierząt. Temat ten będzie prezentowany na szkoleniach z technologii produkcji zwierzęcej oraz w formie informacji i porad indywidualnych.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 4.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
<i>a) higieny produkcji żywności pochodzenia roślinnego w gospodarstwie</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Prawidłowa uprawa ziemniaka z uwzględnieniem zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka.	12	170	tab.2 – część z Z.1.B.1
	szkolenia nt. Integrowana ochrona roślin rolniczych z uwzględnieniem zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka	21	270	tab.2 – Z.1.L.2
	Konferencja nt. Zwalczanie bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Program dla polskiego ziemniaka	2	100	tab.2 – część z Z.1.B.1
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Prawidłowa uprawa ziemniaka z uwzględnieniem zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka		Część informacji z 8545	tab.4 – część z Z.2.B.1
	Informacja nt. Integrowana ochrona roślin		2154	tab.4 – Z.2.L.2
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Prawidłowa uprawa ziemniaka z uwzględnieniem zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka		Część porad z 18 504	tab.14 część Z.7.B.
	Porada nt. Integrowana ochrona roślin		Część porad Z 9 248	tab.14 – Z.7.L.2
<i>b) rolnictwa ekologicznego,</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Produkcja metodami ekologicznymi	15	190	Tab.2 Z.1.D.1
	Szkolenie wyjazdowe nt. Produkcja metodami ekologicznymi	1	20	Tab.2 Z.1.D.1
	Konferencja nt. Produkcja metodami ekologicznymi	2	100	Tab.2 Z.1.D.1
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Produkcja metodami ekologicznymi	962	962	Tab. 4 Z.2.D.1
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt Produkcja metodami ekologicznymi	Część z 3087	Część z 3087	Tab. 14 Część Z.7.D
	Doradztwo grupowe z zakresu Rolnictwa ekologicznego	1	20	Tab. 14 Część Z.7.D
	Demonstracja nt. Produkcja metodami ekologicznymi	2	2	Tab.15 Z.7.D.1
	Konkurs nt. Produkcja metodami ekologicznymi	4	100	Tab.15 Z.7.D.1

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
<i>c) bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt, w szczególności obowiązujących przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Prezentacja tematu bezpieczeństwa żywności jako temat dodatkowy na szkoleniach z technologii produkcji zwierzęcej	24	318	tab.2 Z.1.B.2.
	Konferencje dot. produkcji zwierzęcej na których zostanie omówiony temat bezpieczeństwa żywności	3	150	tab.2 część Z.1.B.2
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Technologia produkcji zwierzęcej – ubój z konieczności	2525	Część z 2525	tab.4 część z Z.2.B.2
	Informacja www nt. Technologia produkcji zwierzęcej	2		tab.4 część z Z.2.B.2
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Technologia produkcji zwierzęcej- Ubój z konieczności		Część z 18504	tab.14 część Z.7.B.
<i>d) możliwości i sposobów wykorzystywania pasz niezmodyfikowanych genetycznie w żywieniu zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem rodzimych źródeł białka paszowego</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Technologia uprawy roślin strączkowych z wykorzystaniem białka rodzimego w żywieniu zwierząt	62	788	tab.2 część z Z.1.B.1.
	Konferencja nt. roślin wysokobiałkowych	3	150	tab.2 część z Z.1.B.1.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Technologia uprawy roślin strączkowych z wykorzystaniem białka rodzimego w żywieniu zwierząt		Część z 8 545	tab.4 część z Z.2.B.1.
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Technologia uprawy roślin strączkowych z wykorzystaniem białka rodzimego w żywieniu zwierząt		Część z 18504	tab.14 część z Z.7.B.
<i>e) przeciwdziałanie antybiotykooporności u ludzi i zwierząt</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Przeciwdziałanie antybiotykooporności u ludzi zwierząt	10	127	tab.2 część z Z.1.B.3
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Przeciwdziałanie antybiotykooporności u ludzi zwierząt		Część informacji z 1908	tab.4 –część z Z.2.B.3
	Ulotka nt. przeciwdziałania antybiotykoodporności	1		tab.4 – Z.2.B.3
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Przeciwdziałanie antybiotykooporności u ludzi zwierząt		Część porad z 18 504	tab.14 – część z Z.7.B.
<i>f) przeciwdziałania marnowaniu żywności</i>				
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	szkolenia nt. Prezentacja tematu Stosowanie jako paszy żywności która nie jest przeznaczona dla ludzi jako dodatkowego na szkoleniach z technologii produkcji zwierzęcej	7	84	tab.2 – część z Z.1.B.2.
	Konferencja nt. Upowszechnianie wiedzy i promocja produkcji zdrowej	1	50	tab.2 – część z Z.1.B.2.1

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
	żywności w tym przeciwdziałania marnowaniu żywności			
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Technologia produkcji zwierzęcej	Część z 2525	Część z 2525	tab.4 część z Z.2.B.2
Zadanie 7 Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	Porada nt. Technologia produkcji zwierzęcej - stosowanie żywności jako paszy		Część z 18504	tab.14 część Z.7.B.

Priorytet 4. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	151	1 947
a	33	440
b	15	190
c	24	318
d	62	788
e	10	127
f	7	84
Konferencje	11	550
a	2	50
b	2	50
c	3	50
d	3	50
f	1	50
Szkolenia wyjazdowe (b)	1	20
Działalność informacyjna:		
Informacje		962 oraz część z 12 978
a		Część z 8545
b		962
c		Część z 2525
d		Część z 8545
e		Część z 1908
f		Część z 2525
Ulotki	1	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		
a		Część z 18504 oraz część z 9248
b		Część z 3087
c		Część z 18504
d		Część z 18504

e		Część z 18504
f		Część z 18504
Porady grupowe	1	20
Działalność upowszechnieniowa:		
Demonstracje (b)	2	Nie dotyczy
Konkursy (b)	4	100

Priorytet 5. Upowszechnianie wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej

Lokalna produkcja żywności od wielu lat jest elementem struktury obszarów wiejskich, a w ostatnich latach obserwuje się jej stały rozkwit. Rozwój lokalnego sektora żywności jest przedmiotem znacznego zainteresowania, jako że może on przynieść wiele korzyści gospodarczych, środowiskowych i społecznych. Może się to odbywać na przykład przez zwiększenie udziału rolników w wartości dodanej, wzmocnienie gospodarek lokalnych, budowanie bezpieczeństwa żywnościowego gospodarstw domowych, zapewnienie osobom o niskich dochodach dostępu do dobrej żywności i zdrowej diety, wspieranie małych przedsiębiorstw i poprawienie rentowności małych gospodarstw. Takie ukierunkowane wsparcie może obecnie doprowadzić do tego, że krótkie łańcuchy dostaw oraz bardziej zdecentralizowane modele produkcji i spożycia żywności przestaną być jedynie marginalną działalnością, a staną się jednym z głównych elementów produkcji rolnej i konsumpcji żywności. W 2020 roku doradcy MODR Warszawa podejmą upowszechniania się wiedzy wśród rolników na temat możliwości sprzedaży produktów zarówno nieprzetworzonych jak i przetworzonych poprzez prowadzenie szkoleń, konferencji oraz udzielanie informacji i porad, a także doradztwa grupowego z tego zakresu tematycznego.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 5.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Planowana liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie działalności
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	25	326	tab.2 – Z.1.A.3
	Szkolenia nt. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna lokalna i ograniczona.	5	66	tab. 2 – Z.1.J.2
	Szkolenia nt. Rolniczy handel detaliczny.	13	129	tab.2 – Z.1.J.3
	Szkolenia wyjazdowe nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO).	3	60	tab.2 – Z.1.A.3
	Konferencja nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	4	200	tab.2 – Z.1.A.3

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Planowana liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie działalności
	Konferencja: Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna lokalna i ograniczona.	3	150	tab. 2 – Z.1.J.2
	Konferencja nt. Rolniczy handel detaliczny.	2	100	tab.2 – Z.1.J.3
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)		493	tab.4 – Z.2.A.3
	Informacja nt. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona.		452	tab.4 – Z.2.J.2
	Informacja nt. Rolniczy handel detaliczny		429	tab.4 – Z.2.J.3
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska	Porada nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)		część z 5293	tab.14 – część porad z Z.7.A
	Doradztwo grupowe nt. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	5	15	tab. 14 – część porad z Z.7.A
Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego.	Porada nt. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona.		Część z 1678	tab.17 - część porad z Z.8.J.
	Porada nt. Rolniczy handel detaliczny			tab.17 - część porad z Z.8.J.
	Doradztwo grupowe nt. Promocja produktów lokalnych i regionalnych (w tym: Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona; Rolniczy handel detaliczny)	14	50	tab.17- Z.8.J

Priorytet 5. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	43	521

Szkolenia wyjazdowe	3	60
Konferencje	9	450
Działalność informacyjna:		
Informacje		część z 5293
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		część z 1678
Porady grupowe	19	65

Priorytet 6. Promocja oraz wsparcie współpracy i różnych form wspólnego działania (formalnych i nieformalnych), w szczególności grup producentów rolnych i spółdzielni.

W 2020 roku MODR Warszawa zwróci uwagę na zagadnienia dotyczące zasad funkcjonowania grup producentów rolnych. Wskazywane będą tu korzyści wynikające ze wspólnej organizacji produkcji i przygotowania produktów rolnych do sprzedaży, oraz możliwości pozyskania wsparcia finansowego ze środków publicznych. Planowane jest m.in. szkolenie wyjazdowe do grupy „Jabłko siedleckie” w Suchożebach.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 6.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Plan liczba form	Planowana liczba odbiorców	Miejsce w programie
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenie nt. Promocja oraz wsparcie współpracy i różnych form wspólnego działania (formalnych i nieformalnych), w szczególności grup producentów rolnych i spółdzielni	4	48	tab. 2 Z.1.H.1
	Szkolenie wyjazdowe: Zasady tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych	2	40	tab. 2 Z.1.H.1
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. Zasady tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych grup i organizacji		329	tab.4 – Z.2.H.1
	Ulotka nt. Wsparcia grup producentów rolnych	1		tab.4 – Z.2.H.1
Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.	Porada nt. Zasady tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych grup i organizacji		część z 2158	tab.14 - część Z.7.H

Priorytet 6. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form/metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	4	48
Szkolenia wyjazdowe	2	40
Działalność informacyjna:		
Informacje		329
Ulotka	1	
Działalność doradcza:		

Porady indywidualne		500
Porady grupowe		

Priorytet 7. Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej z wykorzystaniem potencjału naturalnego, kulturowego oraz społecznego obszarów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych.

Obecnie coraz większą uwagę zwraca się na społeczne aspekty rolnictwa, ale też poszukuje się nowych rozwiązań, sposobów zaangażowania społeczności lokalnej, rozwiązania wielu przykładów problemów społecznych na terenach wiejskich. Rolnictwo społeczne nabiera nowego znaczenia i jest szansą dla rolników oraz innych instytucji współpracujących w zakresie rolnictwa oraz świadczenia usług społecznych. Doświadczenia innych państw pokazują, że concept rolnictwa społecznego stanowi wartość wielofunkcyjną, przynosi wiele różnorodnych benefitów i jest bardzo zróżnicowany. Usługi te dotyczyć mogą różnorodnych sfer, takich jak kultura, edukacja i wychowanie, pomoc społeczna czy ochrona zdrowia. Gospodarstwa mają duży potencjał na świadczenie usług edukacyjnych, takich jak zajęcia pozaszkolne, aktywności dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi czy pełnowymiarowa opieka przedszkolna, są dobrym miejscem dla zastosowania terapii opartej na obcowaniu z przyrodą we wspieraniu i leczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi. Mogą również pełnić funkcję ostoji dla osób starszych często borykających się z problemem ograniczonej samodzielności i chorobami, w tym demencją i wymagającą w związku z tym opieką. W 2020 roku zwrócimy uwagę na zagadnienia dotyczące podejmowania i rozwoju działalności pozarolniczej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, turystyki wiejskiej, zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych. Zaplanowane są szkolenia, szkolenia wyjazdowe, konferencje, konkurs oraz udzielanie porad, informacji, a także doradztwo grupowe z tego zakresu tematycznego.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 7.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Planowana liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie działalności
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej z wykorzystaniem potencjału naturalnego, kulturowego oraz społecznego obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych.	29	368	tab.2 – Z.1. N.
	Szkolenie wyjazdowe nt. Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej z wykorzystaniem potencjału naturalnego, kulturowego oraz społecznego obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych.	4	80	tab. 2 - Z.1.N.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Planowana liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie działalności
	Konferencja nt. Rozwój działalności pozarolniczej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych.	3	150	tab. 2 - Z.1.N.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacje nt. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku		2142	tab.4 – Z.2.N.
Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.	Porada nt. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku		2119	tab.20 - Z.9.N.
	Doradztwo grupowe nt. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	6	20	tab. 20. – Z.9.N
	Konkurs nt. Innowacje w turystyce wiejskiej	1	10	tab. 21 – Z.9.N

Priorytet 7. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form /metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	29	368
Szkolenia wyjazdowe	4	80
Konferencje	3	150
Działalność informacyjna:		
Informacje		2142
Ulotka	1	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		2119
Porady grupowe	6	20
Działalność upowszechnieniowa:		
Konkursy	1	10

Priorytet 8. Wsparcie wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej, w tym w zakresie:

- działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym nowego działania PROW 2014-2020 "Dobrostan zwierząt",
- systemu wsparcia bezpośredniego gospodarstw rolnych,
- informowania i upowszechniania wiedzy odnośnie założeń WPR po 2020 r.

Ze względu na występujące zmiany oraz dużą wagę zagadnień związanych z wdrażaniem i realizacją Wspólnej Polityki Rolnej, podejmowane w 2020 r. przez MODR działania skierowane będą na przygotowanie mieszkańców obszarów wiejskich do korzystania z funduszy PROW 2014- 2020. Planowane działania prowadzone będą w formie szkoleń, konferencji, doradztwa

indywidualnego, porad informacyjnych oraz bezpłatnej pomocy w prawidłowym dokumentowaniu i rozliczaniu realizowanych operacji. W 2020 roku MODR będzie również zwracał szczególną uwagę na upowszechnianie wśród rolników wiedzy na temat systemu wsparcia bezpośredniego w formie elektronicznej. Podejmowane działania będą uwzględniały zmiany w płatnościach obszarowych na 2020 r. oraz aktualne akty prawne dotyczące zmian w ogłaszanych naborach na działania PROW 2014-2020. W ramach ww. działań przekazywane będą informacje na temat zasad nowej delimitacji ONW, nowe stawki płatności, planowane rozpoczęcia działania zalesieniowego oraz zagadnienia dotyczące "Scalania gruntów". Będziemy również informować o nowym działaniu „Dobrostan zwierząt”, jak również o proponowanych zmianach WPR po 2020 roku.

Wykaz zadań za pomocą których będzie realizowany Priorytet 8.

Nazwa zadania	Forma i temat realizacji	Planowana liczba form	Planowana liczba uczestników	Miejsce w programie działalności
Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	Szkolenia nt. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – charakterystyka wybranych działań (Priorytet 8a)	115	1456	tab. 2 – Z.1.G.2
	Szkolenia nt. Płatności obszarowe – aktualności dotyczące 2020 (Priorytet 8b)	230	2908	tab.2 – Z.1.G.1
	Szkolenia nt. Założenia WPR po 2020 roku. (Priorytet 8c)	32	394	tab.2 - Z.1.G.5.
	Konferencje nt. Inne programy (WPR po 2020) (Priorytet 8c)	2	100	tab. 2 – Z.1.G.5.
Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	Informacja nt. PROW		14975	tab.4 - Z.2.G.2
	Informacja nt. Płatności bezpośrednie		11386	tab.4 – Z.2.G.1
	Informacja nt. Inne programy		1165	tab.4 - Z.2.G.5
	Info. na www.		9	tab.4 – Z.2.G.2
	Info. na www.		1	tab.4 – Z.2.G.5
Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych.	Porada nt. Płatności bezpośrednie		17199	tab.8 - Z.4.I.1
	Porada nt. PROW		20512	tab.8 - Z.4.I.2.
	Porada nt. Inne programy		1527	tab.8 - Z.4.I.5.

Priorytet 8. Syntetyczne podsumowanie zadań z uwzględnieniem poszczególnych metod doradczych

Forma/Metoda doradcza	Planowana liczba	liczba uczestników zaplanowanych form/metod
Działalności szkoleniowa:		
Szkolenia	377	4 758
Konferencje	2	100
Działalność informacyjna:		
Informacje		27 526
Informacje na stronę www.	10	
Działalność doradcza:		
Porady indywidualne		39 238

Zadanie 1.

Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

W działalności szkoleniowej, planowanej na 2020 r., zostały uwzględnione priorytety określone przez MRiRW i potrzeby rolników oraz mieszkańców wsi z terenu województwa mazowieckiego. Zadanie to obejmuje całą działalność szkoleniową (także realizowaną w ramach projektów, której przedstawienie znajduje się w części C.3 Programu) realizowaną przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Oprócz części opisowej poszczególnych zakresów tematycznych planowanych szkoleń zadanie to opisane jest za pomocą dwóch tabel:

tabeli nr 1. - syntetycznego zestawienia liczbowego podstawowych form pracy w działalności szkoleniowej oraz tabeli nr 2. - zestawienia informacji na temat zadań szkoleniowych wg szczegółowych tematów i form pracy.

Z.1.A. Szkolenia w zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego

Działalność szkoleniowa z zakresu nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego skupiać się będzie na popularyzacji nowoczesnych rozwiązań w produkcji roślinnej. Tematyka szkoleń wyjazdowych pozwalać będzie rolnikowi na zapoznanie się z postępowaniem agrotechnicznym m.in. z nowymi technologiami uprawy, nowymi odmianami roślin uprawnych a także z nowoczesnymi maszynami i urządzeniami rolniczymi. Podczas szkoleń odbiorcy będą mieli okazję pozyskać najnowsze informacje z zakresu produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej i warzywniczej), które pozwolą usprawnić im własne gospodarstwo. W ramach tego zadania zaplanowano 42 szkolenia dla 539 osób, 43 szkolenia wyjazdowe dla 860 osób oraz 13 konferencji dla 650 osób.

➤ Szkolenia w zakresie produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej)

Szkolenia dotyczące roślin rolniczych obejmą najnowsze, prośrodowiskowe (w tym zapewniające minimalizację emisji gazów cieplarnianych) metody produkcji gatunków roślin rolniczych takich jak: zboża, kukurydza, rośliny okopowe, oleiste, strączkowe a także owoców i warzyw. Zwrócona zostanie szczególna uwaga na korzyści wynikające ze stosowania kwalifikowanego materiału siewnego, poruszona będzie tematyka rolnictwa precyzyjnego, w tym zrównoważonego nawożenia roślin. Planowana są konferencje pt.: *Doroczne spotkanie producentów*

zbóż – nowości w uprawie zbóż, *Uprawa kukurydzy i jej zastosowanie w żywieniu bydła*, *Technologia uprawy polowej pszenicy ozimej i rzepaku*, *Nowoczesne technologie uprawy zbóż*, *Nowoczesne technologie w uprawach ogrodnich*, *Innowacyjne metody uprawy warzyw w tunelach foliowych*, *Produkujemy zdrową truskawkę*. Zaplanowano także szkolenia wyjazdowe, m.in. na „Święto Kwiatów, Owoców i Warzyw” do Skierniewic, Dni Otwartych Drzwi w Końskowoli oraz Modliszewicach, Targi AGRO-TECH Kielce.

➤ **Szkolenia w zakresie produkcji zwierzęcej**

Z wyżej wymienionej tematyki zaplanowano szkolenie nt. *Nowe technologie w produkcji zwierzęcej* oraz konferencje pt.: *Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej*, *Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej – Nowoczesne systemy utrzymania bydła z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt w szczególności obowiązujących przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią.* Planowane jest także szkolenie wyjazdowe na Wystawę zwierząt hodowlanych i Dni z doradztwem rolniczym w Szepietowie.

➤ **Szkolenia w zakresie prowadzenia przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)**

Wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego prowadzonego na niewielką skalę na poziomie gospodarstwa, będzie jednym z ważniejszych działań realizowanych w MODR Warszawa. W tym zakresie planowane są szkolenia, szkolenia wyjazdowe oraz konferencje dla producentów rolnych zainteresowanych prowadzeniem działalności lub prowadzących taką działalność. Tematyka szkoleń i konferencji dotyczyć będzie zasad zakładania i funkcjonowania przedsięwzięć MLO, rolniczego handlu detalicznego oraz sprzedaży bezpośredniej i dostaw bezpośrednich z uwzględnieniem znakowania żywności opakowanej.

Planowane są dwie konferencje nt.: *Upowszechnianie wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej*, oraz dwie konferencje nt.: *Produkcja żywności na niewielką skalę i wprowadzanie jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji.*

Z.1.B. Szkolenia w zakresie rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjnych gospodarstw rolnych

W zakresie rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjnych gospodarstw rolnych zaplanowano dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich 208 szkoleń dla 2659 osób, 2 szkolenia wyjazdowe dla 40 osób i 12 konferencji dla 600 osób.

➤ **szkolenia w zakresie produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej)**

W 2020 roku tematyka szkoleń z zakresu rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych koncentrować się będzie na zapoznaniu rolnika z technikami prawidłowej uprawy roślin rolniczych m.in. zbóż, rzepaku, kukurydzy czy roślin strączkowych. Przekazywane będą informacje dotyczące wymogów związanych z produkcją

rolniczą, w tym konieczności uzyskania pozwolenia wodnoprawnego czy zgłoszenia wodnoprawnego.

Zostanie zwrócona uwaga na zasady higieny produkcji żywności pochodzenia roślinnego. Kontynuowana będzie realizacja *Programu dla polskiego ziemniaka*, w ramach której przeprowadzone zostaną szkolenia pt. „*Prawidłowa uprawa ziemniaka z uwzględnieniem zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka*.” oraz konferencje *Zwalczanie bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Program dla polskiego ziemniaka*. Planowane są również konferencje pt. *Najważniejsze choroby i szkodniki w uprawie kukurydzy, zapobieganie i zwalczanie, Choroby i szkodniki w uprawie kukurydzy, Wykorzystanie roślin wysokobiałkowych w hodowli bydła, Uprawa roślin wysokobiałkowych, Higiena produkcji żywności pochodzenia roślinnego w gospodarstwie*.

Ponadto planowane są konferencje z zakresu produkcji ogrodniczej tj. *Prawidłowa technologia uprawy roślin warzywniczych, IX Konferencja Sadownicza Ziemi Chynowskiej*.

➤ **szkolenia w zakresie produkcji zwierzęcej**

MODR Warszawa szczególną uwagę skupiać będzie na szkoleniach z zakresu bioasekuracji w gospodarstwie rolnym. Uczestnicy będą mieli okazję zapoznać się z zasadami zabezpieczenia gospodarstwa przed chorobami, w szczególności przed ASF i Grypą Ptaków. Z zakresu produkcji zwierzęcej ważnym elementem będą również szkolenia, podczas których omawiana będzie technologia produkcji z uwzględnieniem zasad wzajemnej zgodności (cross-compliance).

Celem zaplanowanych szkoleń będzie również zapoznanie rolników i mieszkańców obszarów wiejskich z zasadami dobrej praktyki rolniczej, oraz uświadomienie odbiorcom jak ważnym elementem jest przestrzeganie podstawowych standardów gospodarowania uwzględniających ochronę środowiska. Przedstawione będą również zasady wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji związanych z chowem lub hodowlą zwierząt (przepisy, wymagana dokumentacja). Zwrócona zostanie uwaga na zasady bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt, w szczególności obowiązujących przy uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią. Doradcy MODR Warszawa przedstawią także możliwości i sposoby wykorzystania pasz niezmodyfikowanych genetycznie w żywieniu zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem rodzimych źródeł białka paszowego. Temat ten zostanie zaprezentowany podczas szkoleń z technologii uprawy roślin strączkowych z wykorzystaniem białka rodzimego w żywieniu zwierząt.

Podczas szkoleń z produkcji zwierzęcej rolnicy zostaną poinformowani o możliwości stosowania jako paszy żywności, która nie jest przeznaczona dla ludzi.

Planowane są również konferencje: *Najważniejsze czynniki wpływające na sukces w chowie i hodowli bydła mięsnego, Czynniki wpływające na sukces w chowie i hodowli bydła mlecznego, Wpływ prawidłowego żywienia na zdrowotność bydła mlecznego. Stosowanie jako paszy żywności, która nie jest przeznaczona dla ludzi, Zagrożenia w produkcji zwierzęcej*.

Z.1.C Szkolenia w zakresie rachunkowości rolnej

Działalność szkoleniowa z tego zakresu ma na celu przybliżenie rolnikom oraz mieszkańcom obszarów wiejskich zasad, form oraz korzyści wynikających z prowadzenia rachunkowości w gospodarstwie rolnym. Prowadzenie rachunkowości pozwala na dokonanie oceny wyniku finansowego gospodarstwa rolnego. W zapisach rachunkowych zawarta jest informacja o rocznej działalności analizowanego podmiotu gospodarczego. Na szkoleniach z tej tematyki przybliżone

zostaną zagadnienia związane z funkcjonowaniem różnych form rachunkowości rolniczej, w tym min. Systemu Rachunkowości Rolnej Polski FADN oraz prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów na potrzeby działań PROW 2014-2020. Planowana jest również konferencja *Podatki i ubezpieczenia w rolnictwie*.

Z.1.D. Szkolenia w zakresie rolnictwa ekologicznego

Rolnictwo ekologiczne to uprawa roli bez użycia środków chemicznych, stosowanie wyłącznie naturalnych metod uprawy dla uzyskania zrównoważonej produkcji zarówno roślinnej jak i zwierzęcej. Podstawowym zadaniem rolnictwa ekologicznego jest produkcja zdrowej, nieskażonej i niemodyfikowanej żywności bogatej w substancje odżywcze, ochrona wartości odżywczych gleby i zapobieganie jej erozji, wprowadzanie środków pochodzenia organicznego do gleby, stosowanie metod płodozmianu, zrównoważony rozwój produkcji roślinnej i zwierzęcej w gospodarstwie, produkcja pasz zwierzęcych bez stosowania środków chemicznych, dbałość o krajobraz naturalny polskiej wsi i zachowanie jego walorów dla przyszłych pokoleń. Przybliżenie idei rolnictwa ekologicznego, procesu i obowiązków wynikających z certyfikacji oraz możliwości dofinansowania produkcji ekologicznej w ramach PROW 2014-2020 będzie tematem zaplanowanych szkoleń dla rolników. W ramach tego zakresu tematycznego planowane są szkolenia, szkolenie wyjazdowe na *Targi Natura Food & Be Eco* w Łodzi oraz konferencje: *Upowszechnianie wiedzy w zakresie rolnictwa ekologicznego, Rolnictwo ekologiczne – obecne problemy i nowe wyzwania*.

Z.1.E. Szkolenia w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W ramach planowanych działań wspierane będzie tworzenie w gospodarstwach rolnych pozarolniczych form przedsiębiorczości m.in. takich jak: agroturystyka i turystyka wiejska, przetwórstwo na poziomie gospodarstwa, zagrody edukacyjne i gospodarstwa opiekuńcze oraz współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi. W tym zakresie planowanych jest 7 szkoleń stacjonarnych oraz 1 konferencja z cyklu *Kobieta przedsiębiorcza w Unii Europejskiej – nowe wyzwania i nowe możliwości*.

Z.1.F. Szkolenia w zakresie unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego

W tym zakresie planowane są działania szkoleniowe związane z podnoszeniem standardów wiejskiego gospodarstwa domowego i poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. Zostaną przeprowadzone szkolenia oraz szkolenia wyjazdowe dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, które będą obejmowały zagadnienia związane z estetyką gospodarstwa, zdrowym stylem życia i przyzagrodową produkcją żywności na potrzeby rodziny.

Z.1.G Szkolenia w zakresie ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych

Celem szkoleń z powyższego zakresu jest nakierowanie rolników i przedsiębiorców na potencjalne możliwości skorzystania z funduszy UE–w ramach działań PROW 2014-2020 z uwzględnieniem nowego działania „Dobrostan zwierząt”, oraz uruchomionego w 2019 roku poddziałania leśnego „Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska” (skierowanego szczególnie do właścicieli lasów prywatnych). Ponadto tematyka szkoleń będzie dotyczyła również zagadnień dotyczących scalania gruntów w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” PROW 2014-2020, RPO WM 2014-2020 oraz funduszy krajowych

i zagranicznych o charakterze pomocowym oraz założeń Wspólnej Polityki Rolnej po roku 2020. Terminy szkoleń będą dostosowane i skorelowane z terminami naboru wniosków z w/w programów. Na szkoleniach dotyczących płatności bezpośrednich będą upowszechniane informacje na temat możliwości wypełniania wniosków drogą elektroniczną (za pomocą aplikacji e-Wniosek) i korzyści wynikających dla rolnika. Z powyższej tematyki zaplanowano szkolenia oraz konferencje: *Założenia WPR po 2020 roku, Wsparcie wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej w tym w zakresie informowania i upowszechniania wiedzy odnośnie założeń WPR po 2020.*

Z.1.H. Szkolenia w zakresie modernizacji gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

W 2020 r. zaplanowano szkolenie stacjonarne i konferencję na temat tworzenia sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego, systemów jakości oraz systemu bezpieczeństwa żywności, dobrych praktyk higienicznych, produkcyjnych przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP i przygotowania płodów rolnych do sprzedaży. Odbiorcy zapoznani zostaną z restrykcyjnymi zasadami wytwarzania żywności jakie obowiązują na terenie Unii Europejskiej, co pozwoli im na dostarczanie bezpiecznej żywności.

Z.1.I Szkolenia z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym

Zarządzanie w gospodarce rynkowej jest ważnym czynnikiem decydującym o powodzeniu prowadzonej działalności rolniczej. Na planowanych szkoleniach omówione zostaną zagadnienia prawidłowego zarządzania gospodarstwem rolnym oraz obrotu ziemią rolną po nowelizacji ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. Podkreślone zostaną zmiany, które wprowadziła nowelizacja ustawy ogłoszona w czerwcu 2019 roku. Istotnym elementem umożliwiającym osiągnięcie sukcesu w prowadzonej działalności jest znajomość prawnych i społecznych uwarunkowań prowadzenia gospodarstwa, w tym zasad funkcjonowania obowiązkowych ubezpieczeń. Stąd nasza działalność szkoleniowa będzie się koncentrowała również na tych zagadnieniach.

Z.1.J. Szkolenia w zakresie promocji produktów lokalnych i regionalnych

W ramach szkoleń i konferencji omawiane będą takie zagadnienia jak: promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych jako narzędzie rozwoju i podnoszenia atrakcyjności obszarów wiejskich, identyfikacja produktów regionalnych i lokalnych, promocja produktów rolnych i środków spożywczych w Unii Europejskiej. Tematyka szkoleń i konferencji z tego zakresu tematycznego wpisuje się w powyższe priorytety. W tym zakresie planowane jest przeprowadzenie szkoleń, szkolenia wyjazdowego na *Międzynarodowe Targi Żywności w Warszawie* oraz konferencje: *Sprzedaż żywności z gospodarstwa w ramach krótkich łańcuchów dostaw, Przetwarzanie i sprzedaż żywności w gospodarstwach rolnych, Od pola do stołu po Norwesku konferencja podsumowująca wyjazd studyjny, Produkcja cydru jako źródło dodatkowego dochodu w gospodarstwie rolnym, Produkt regionalny i tradycyjny i lokalny jako źródło dodatkowego dochodu w gospodarstwie rolnym.*

Z.1.K. Szkolenia w zakresie zaleceń zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne

W ramach planowanych działań propagowane będą zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Omawiane będą zagadnienia dotyczące:

- okresów, kiedy rolnicze wykorzystanie nawozu jest niewłaściwe,
- rolniczego wykorzystania nawozów, w terenie o dużym nachyleniu,
- rolniczego wykorzystania nawozów w na gruntach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem,
- warunków rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu cieków naturalnych, zbiorników wodnych, kanałów i rowów,
- pojemności i konstrukcji miejsc do przechowywania odchodów zwierzęcych oraz roślinnych takich jak kiszonka,
- procedur rolniczego wykorzystania, w tym dawek i równomierności i rozprowadzania nawozów, które, które zapewniają utrzymanie strat substancji odżywczych do wody na dopuszczalnym poziomie.

Z.1.L. Szkolenia w zakresie upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

W tym zakresie planowane jest przeprowadzenie 127 szkoleń dla 1661 osób i 7 konferencji dla 350 osób z tematyki dotyczącej m.in. integrowanej produkcji, ochrony środowiska, energetyki odnawialnej i innych.

➤ Szkolenia z zakresu zasad integrowanej ochrony roślin oraz zasady Integrowanej produkcji roślin

Celem szkoleń z zakresu upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska będzie, przede wszystkim, zaznajomienie rolnika z zasadami integrowanej ochrony roślin. Podczas szkoleń odbiorca uzyska informacje jaki wpływ na środowisko ma stosowanie środków ochrony roślin oraz w jaki sposób możliwe jest wykorzystanie innych, nie chemicznych metod ochrony roślin. Przedstawiona będzie problematyka ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa z uwzględnieniem zrównoważonego gospodarowania nawozami, w tym minimalizowania wpływu działalności rolniczej na stan wód, gleby i powietrza, korzyści ekonomicznych dla gospodarstw rolnych wynikających z racjonalnego stosowania nawozów.

Ponadto w ramach realizacji *Programu dla polskiego ziemniaka* prowadzone będą szkolenia pt. „*Integrowana ochrona roślin z uwzględnieniem zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka*”.

➤ Szkolenia w zakresie ochrony środowiska w rolnictwie oraz energetyki odnawialnej

Przedstawiona będzie problematyka ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa z uwzględnieniem zagadnień dotyczących badania zasobności gleb, prawa wodnego, zapobiegania skutkom suszy oraz korzyści z wapnowania gleb (w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie). Tematyka szkoleń (również realizowanych w ramach działalności odpłatnej) będzie uwzględniała założenia *Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin na lata 2018 – 2022*. Poruszane będą również zagadnienia dotyczące zagrożeń związanych ze stosowaniem niedopuszczonych do obrotu oraz sfałszowanych środków ochrony roślin, eliminowania zagrożeń podczas wykonywania zabiegów, uprawnień do żądania informacji o planowanych zabiegach

ochrony roślin (szczególnie pszczelarzy i rolników ekologicznych), obowiązujących przepisów dotyczących użytkowników środków ochrony roślin.

Celem MODR Warszawa w 2020 roku jest poszerzanie wiedzy z zakresu energetyki odnawialnej nt. możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii przez prosumentów, czyli małe gospodarstwa rolne. Przesłaniem jest przekazanie słuchaczom aktualnej, kompleksowej wiedzy na temat polityki, gospodarki i bezpieczeństwa energetycznego kraju, zobowiązań Polski w zakresie osiągnięcia wymaganego poziomu udziału odnawialnych nośników w bilansie energetycznym kraju. W tym celu zaplanowano szkolenie obejmujące ten zakres tematyczny oraz konferencję pt. *Innowacyjne metody pozyskiwania energii elektrycznej w gospodarstwie rolnym, a obniżenie emisji gazów cieplarnianych*.

Ponadto z zakresu ochrony środowiska w rolnictwie zaplanowano konferencje: *Dobre praktyki rolnicze – ograniczenie straty amoniaku w gospodarstwie rolnym*, *Innowacyjne metody redukcji emisji amoniaku w różnych systemach utrzymania zwierząt gospodarskich*, *Regeneracja środowiska gleb poprzez ich wapnowanie oraz dotyczące ochrony pszczoły miodnej: Ochrona i znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie*, *Gospodarka pasieczna*, *Ochrona i znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie - całoroczna gospodarka pasieczna, choroby i szkodniki pszczół*.

Z.1.M Szkolenia w zakresie działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędu gospodarstwa rolnego

W tym zakresie planowane są działania związane z kultywowaniem twórczości ludowej, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i tradycji kulinarnych. Przeprowadzonych zostaną szkolenia dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, w tym zrzeszonych w Stowarzyszeniach i Kołach Gospodyń Wiejskich.

Z.1.N Szkolenia w zakresie upowszechnienia rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Celem szkoleń jest promocja wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku oraz ukazanie możliwości pozyskania dodatkowych źródeł dochodu w gospodarstwie poprzez prowadzenie gospodarstw agroturystycznych, turystyki wiejskiej, coraz bardziej popularnych zagród edukacyjnych oraz gospodarstw opiekuńczych. Kontynuowane będą działania w zakresie podnoszenia jakości usług w już funkcjonujących obiektach turystycznych oraz wsparcia uruchamiania nowych. Z tego zakresu tematycznego planowane są szkolenia, szkolenia wyjazdowe oraz konferencje: *Rozwój działalności pozarolniczej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych*, *Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej z wykorzystaniem potencjału naturalnego, kulturowego oraz społecznego obszarów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznych, edukacyjnych i opiekuńczych*, *Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej - funkcje turystyczne, edukacyjne i opiekuńcze terenów wiejskich*.

Z.1.O. Szkolenia w zakresie realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Tematyka szkoleń będzie obejmowała wdrażanie programów rolnośrodowiskowych oraz promowanie praktyk zachęcających do zrównoważonego gospodarowania gruntami, ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków ptaków, różnorodności krajobrazu oraz ochrony zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich.

Praktyki stosowane w ramach Działania wpływają na różnicowanie różnorodności biologicznej w krajobrazie wiejskim, przyczyniają się do zwiększenia różnorodności gatunkowej i liczebności owadów zapylających, a także do tworzenia siedlisk występowania wielu innych gatunków zwierząt. Obecnie cały obszar kraju został wyznaczony jako obszar, na którym należy realizować wymogi programu działań w celu zmniejszenia i zapobiegania zanieczyszczeniu wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. W ramach działań z tego zakresu zwrócona zostanie uwaga na obowiązki rolnika wynikające z „Programu Działania” oraz na praktyczne aspekty tego zagadnienia. Propagowana będzie m.in. wiedza na temat opracowywania planów nawożenia azotem, wyliczania maksymalnych dawek nawożenia azotem, prowadzenie dokumentacji w tym zakresie. Z tego zakresu tematycznego planowane są szkolenia, szkolenia wyjazdowe, 2 konferencje nt. *Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, programu azotanowego oraz wymagań ramowej dyrektywy wodnej, oraz Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, programu azotanowego oraz wymagań ramowej dyrektywy wodnej, Ochrona bioróżnorodności, w tym Natura 2000.*

Tab. 1. Działalność szkoleniowa wg form

L.p.	Forma	Liczba form	Liczba uczestników
1	2	3	4
1	Szkolenie	1 065	17 284
2	Szkolenie wyjazdowe	57	
3	Konferencja	52	

Tab. 2. Działalność szkoleniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7
Z.1.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	42	43	13	98	2 049
Z.1.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	16	39	7	62	1 331
Z.1.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	1	1	2	4	132
Z.1.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	25	3	4	32	586
Z.1.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	208	2	12	222	3 299
Z.1.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	116	2	8	126	1 925
Z.1.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	24		4	28	518
Z.1.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności	17			17	215

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7
Z.1.B.5.	BHP	16			16	192
Z.1.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	35			35	449
Z.1.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	53		2	55	771
Z.1.C.1.	Rachunkowość rolna	48			48	604
Z.1.C.2.	Rachunkowość podatkowa	1			1	16
Z.1.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	4		2	6	151
Z.1.D.	Rolnictwo ekologiczne	19	1	2	22	362
Z.1.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	15	1	2	18	310
Z.1.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW, 2014-2020	4			4	52
Z.1.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	7		1	8	140
Z.1.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	3			3	42
Z.1.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	3			3	36
Z.1.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	1		1	2	62
Z.1.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	24	4		28	379
Z.1.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	14	2		16	215
Z.1.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	10	2		12	164
Z.1.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	377		2	379	4 858
Z.1.G.1.	Płatności bezpośrednie	230			230	2 908
Z.1.G.2.	PROW	115			115	1 456
Z.1.G.5.	Inne programy	32		2	34	494
Z.1.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	5	2	1	8	150
Z.1.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	4	2		6	88
Z.1.H.3.	Systemy jakości żywności	1			1	12
Z.1.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP			1	1	50
Z.1.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	14			14	180
Z.1.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	13			13	168
Z.1.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	1			1	12
Z.1.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	25	1	5	31	585
Z.1.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	10	1		11	140
Z.1.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	5		3	8	216

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	6	7
Z.1.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	10		2	12	229
Z.1.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art.103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	1			1	16
Z.1.K.1.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art.103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	1			1	16
Z.1.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	127		7	134	2 011
Z.1.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	2			2	31
Z.1.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	21			21	270
Z.1.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	1		1	2	62
Z.1.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	103		6	109	1 648
Z.1.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	6			6	72
Z.1.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	2			2	24
Z.1.M.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	1			1	12
Z.1.M.3.	Tradycje kulinarne	3			3	36
Z.1.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	29	4	3	36	598
Z.1.N.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka, turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	26	4	3	33	562
Z.1.N.2.	Zagrody edukacyjne	1			1	12
Z.1.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	2			2	24
Z.1.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	128		4	132	1 814
Z.1.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	112		3	115	1 565
Z.1.O.2.	Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	15			15	187
Z.1.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	1		1	2	62
RAZEM		1 065	57	52	1 174	17 284

Ponadto planowana jest realizacja dodatkowych tematów na szkoleniach z różnej tematyki.

LP	Temat	Liczba planowanych szkoleń	Liczba planowanych osób
1	Ustawa o ochronie zwierząt	45	544
2	Informacja dotycząca ASF	22	284
3	Informacja dotycząca grypy ptaków	10	128
4	Informacja dotycząca akcji Stop pożarom traw	52	632
5	Informacja dotycząca uboju z konieczności	10	124
6	Informacja dotycząca uboju na własny użytek	10	124
7	Informacja dotycząca przetwórstwa w rolnictwie ekologicznym	11	140
8	informacja dotycząca szacowania szkód łowieckich (zad.12)	79	984
9	Informacja nt. zapobieganie zawieraniu przez producentów rolnych umów sprzedaży z nierzetelnymi kontrahentami.	37	444

Zadanie 2.

Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

W ramach realizacji zadania 2 będą udzielane informacje, których zakres tematyczny zawiera się w tab. 4. Ogółem przewiduje się udzielenie 84 956 informacji.

W 2020 roku podobnie jak w latach ubiegłych, strona internetowa MODR Warszawa www.modr.mazowsze.pl służyć będzie głównie informowaniu beneficjentów usług Ośrodka o kolejnych działaniach pojawiających się w ramach PROW 2014-2020, o działaniach w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich m.in. o Krajowej sieci innowacji w rolnictwie.

Strona służyć będzie także propagowaniu wiedzy ogólnej na temat działalności rolniczej poprzez artykuły m.in. z zakresu produkcji roślinnej, zwierzęcej, ogrodniczej, ekologii, agroturystyki, cross compliance. WWW to także narzędzie informacji o szkoleniach, konferencjach i targach organizowanych przez MODR Warszawa na terenie całego województwa mazowieckiego.

W 2020 roku planowane jest także wydanie 15 ulotek wspierających rozwój produkcji rolniczej oraz publikacji „Przewodnik po polu doświadczalnym” w nakładzie 1500 egz. Szczegółowy wykaz tytułów i nakładów znajduje się w tabeli 33.

Ponadto planowane jest 70 stoisk informacyjno-promocyjnych MODR Warszawa, które zorganizowane będą podczas trwania imprez/targów rolniczych, w których będzie brał udział MODR Warszawa. Na stoisku informacyjnym dystrybuowane będą materiały promocyjne dotyczące działalności MODR Warszawa, a doradcy będą informowali na temat najnowszych zagadnień związanych z rolnictwem i obszarami wiejskimi z terenu województwa mazowieckiego m.in. zakresu rolnictwa ekologicznego, technologii i produkcji roślinnej–ogrodniczej (sadowniczej i warzywniczej) i zwierzęcej. Stoiska te będą przygotowywane podczas imprez organizowanych przez inne jednostki np. samorządu terytorialnego.

MODR Warszawa zamierza kontynuować również współpracę (wywiady, pomoc w przygotowaniu audycji radiowych) ze środkami masowego przekazu m.in. z TVP *Agrobiznes*, TV *Wschód*, Katolickim Radiem Podlasie, Katolickim Radiem Płock, PR1 a także lokalnymi gazetami m.in. Tygodnikiem Siedleckim.

Tab. 3. Działalność informacyjna wg form

L.p.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Informacja		84 956
2.	Wydawnictwa	Liczba form	Nakład
2.2.	Ulotka	15	
2.3.	Info na www.	71	
2.5.	Inne wydawnictwa	1	
3.	Pozostałe	Liczba form	
3.1.	Audycje radiowe (w tym wywiady radiowe)	2	
3.2.	Audycje tv (w tym wywiady tv)	3	
3.3.	Artykuły w innych wydawnictwach (w tym wywiady prasowe)	5	
3.4.	Stoisko informacyjno-promocyjne	70	

Tab. 4. Działalność informacyjna wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	4 620			8		1	30	8
Z.2.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	2 777			5		1	30	8
Z.2.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	1 350							
Z.2.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	493			3				
Z.2.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	16 343		12	24			37	
Z.2.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	8 545		9	12			37	
Z.2.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	2 525		1	5				
Z.2.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności	1 908		1	1				
Z.2.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	806			2				
Z.2.B.5.	BHP	637							
Z.2.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	1 922		1	4				
Z.2.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	4 195			1				
Z.2.C.1.	Rachunkowość rolna	2 051			1				
Z.2.C.2.	Rachunkowość podatkowa	1 266							
Z.2.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	878							
Z.2.D.	Rolnictwo ekologiczne	2 491			3				
Z.2.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	962			1				
Z.2.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	464			1				

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2014-2020	1 065			1				
Z.2.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	2 510			11			1	1
Z.2.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	1 544			2				
Z.2.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	131			1				
Z.2.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	398			3			1	
Z.2.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	437			5				1
Z.2.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	1 595			3				
Z.2.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	882			2				
Z.2.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	713			1				
Z.2.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	28 620		1	11				
Z.2.G.1.	Płatności bezpośrednie	11 386							
Z.2.G.2.	PROW	14 975			9				
Z.2.G.3.	Programy Regionalne	188							
Z.2.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	906		1	1				
Z.2.G.5.	Inne programy	1 165			1				
Z.2.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolnospożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	1 256		1					
Z.2.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	329		1					
Z.2.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	199							
Z.2.H.3.	Systemy jakości żywności	436							
Z.2.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	292							
Z.2.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	3 775			2				1
Z.2.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	972							
Z.2.I.2.	Wycieczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	1 233							
Z.2.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie	623							
Z.2.I.4.	Informacja rynkowa	947			2				1
Z.2.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	1 436			1				

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr.	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	1 007			1				
Z.2.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	429							
Z.2.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	805							
Z.2.K.1.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	805							
Z.2.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	7 724			5				
Z.2.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	954			2				
Z.2.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	2 154							
Z.2.L.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	379							
Z.2.L.4.	Energetyka prosumencka	383							
Z.2.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	662							
Z.2.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	403							
Z.2.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	1 079							
Z.2.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	1 710			3				
Z.2.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	1 486			2			2	
Z.2.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	448			2			1	
Z.2.M.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	433						1	
Z.2.M.3.	Tradycje kulinarne	605							
Z.2.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	2 142							
Z.2.N.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	1 206							
Z.2.N.2.	Zagrody edukacyjne	515							
Z.2.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	421							
Z.2.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz program działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	5 958		1					

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr.	Inne wydawnictwa		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Z.2.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	3 316		1					
Z.2.O.2.	Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	1 982							
Z.2.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	660							
Razem		84 956		15	71		1	70	10

Zadanie 3.

Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

W 2020 roku doradcy MODR Warszawa będą udzielali pomocy rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie nabycia lub uzupełnienia przez nich formalnych kwalifikacji zawodowych potwierdzonych uzyskaniem tytułu zawodowego w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej. Będą doradzać w zakresie wyboru odpowiedniej szkoły lub kursu, który pozwoli uzupełnić konieczne wykształcenie m.in. do spełnienia wymogów formalnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Będą również informowali rolników i mieszkańców obszarów wiejskich na tematy związane z działalnością ośrodka. Porady te będą miały na celu doradzenie potencjalnemu odbiorcy usług w skorzystaniu z właściwej (uwzględniającej jego wykształcenie i status prawny) dla niego oferty szkoleniowej i doradczej MODR Warszawa.

Tab. 5. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi według form

L.p.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Informacja	4555

Tab. 6. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi - wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Informacja	Porada indywidualna	Pozostałe formy podnoszenia kwalifikacji	Łączna liczba odbiorców
1	2	3	4	5	6
Z.3.1.	Reorientacja zawodowa	230			230
Z.3.1.1.	Reorientacja zawodowa	230			230
Z.3.2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	2 936			2 936

Symbol	Tematyka	Informacja	Porada indywidualna	Pozostałe formy podnoszenia kwalifikacji	Łączna liczba odbiorców
1	2	3	4	5	6
Z.3.2.1.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	2 936			2 936
Z.3.3.	Współpraca ze szkołami rolniczymi	193			193
Z.3.3.1.	Współpraca ze szkołami rolniczymi	193			193
Z.3.4.	Inna działalność podnosząca kwalifikacje zawodowe	1 196			1 196
Z.3.4.1.	Inna działalność podnosząca kwalifikacje zawodowe	1 196			1 196
Razem		4 555			4 555

Zadanie 4.

Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Główny nacisk w działalności doradczej zostanie położony na doradztwo indywidualne w upowszechnianiu wiedzy i sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych. Wszystkie działania będą skorelowane z terminami naboru wniosków.

Udzielana będzie również w miarę potrzeb, bezpłatna pomoc rolnikom, w opracowaniu wniosków dotyczących "Wsparcia inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof w ramach PROW 2014-2020 lub innych działań w ramach naborów uruchamianych w sytuacjach nadzwyczajnych.

Zakres tematyczny udzielanych porad indywidualnych obejmować będzie m.in.: płatności obszarowe; PROW (Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000, Modernizacja gospodarstw rolnych, Płatność dla rolników przekazujących małe gospodarstwa, Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich, Premia dla młodych rolników, Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej; Przetwórstwo i marketing produktów rolnych; Restrukturyzacja małych gospodarstw; Rozwój usług rolniczych; Scalanie gruntów; Tereny ONW; Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof; Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, Dobrostan zwierząt, Wsparcie w inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska); założeń WPR po 2020 roku. Pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej z innych programów (np. RPO);

pozyskiwanie środków finansowych z innych instytucji krajowych - kredytowanie; Pozyskiwanie środków finansowych z innych instytucji krajowych - pomoc de minimis. Ponadto dokumentacja związana ze sporządzaniem biznesplanów oraz ubieganiem się o kredyty wykonywana będzie w zależności od zapotrzebowania. Najwięcej porad zaplanowano z zakresu płatności bezpośrednich i z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Będziemy wypełniać oświadczenia rolnika o braku zmian w płatnościach.

W 2020 roku kontynuowane będzie doradztwo dla rolników ubiegających się o kredyty, zarówno te preferencyjne z dopłatą do oprocentowania z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz kredyty komercyjne. Nasze działania w tym zakresie będą koncentrowały się na:

- udzielaniu porad i informacji dla podmiotów ubiegających się o wsparcie finansowe w zakresie dostępnych linii kredytowych w ramach planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- pomocy przy sporządzaniu planów przedsięwzięć dla celów kredytowania dla gospodarstw rolnych i innych podmiotów.

W sytuacji klęsk żywiołowych, które powodują straty w gospodarstwach rolnych doradcy będą uczestniczyli w pracach komisji szacujących straty. Będziemy też pomagać poszkodowanym rolnikom w przygotowywaniu dokumentów składanych do urzędów gmin oraz innych instytucji oferujących pomoc.

Tab. 7. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		41 229

Tab. 8. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba uczestników	
1	2	3	4	5	6
Z.4.I.	Działalność doradcza	41229			41 229
Z.4.I.1.	Płatności bezpośrednie	17 199			17 199
Z.4.I.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	20 512			20 512
Z.4.I.3.	Programy regionalne	482			482
Z.4.I.4.	Kredyty preferencyjne, kredyty komercyjne, leasing	1 509			1 509
Z.4.I.5.	Pozostała działalność doradcza	1 527			1 527
	Razem	41 229			41 229

Zadanie 5.

Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

W celu dostarczenia rolnikom, przedsiębiorstwom oraz instytucjom działającym w otoczeniu rolnictwa danych o poziomie kształtowania się cen planowane jest monitorowanie targowisk, punktów skupów i sprzedaży płodów rolnych oraz środków do produkcji rolnej. Zaplanowano:

- 344 monitoringi cen nawozów mineralnych,
- 324 monitoringi cen środków do produkcji,
- 1356 monitoringów cen płodów rolnych.

Zebrane na terenie całego województwa informacje cenowe będą udostępniane następującym odbiorcom:

- rolnikom za pośrednictwem strony internetowej MODR oraz bezpośrednio przez doradców,
- Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez cotygodniowe raporty cenowe sporządzane z wybranych targowisk,
- Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie w formie zestawień cen nawozów mineralnych w punktach sprzedaży,
- innym instytucjom działającym na rzecz rolnictwa takim jak: KOWR, Powiatowe Inspektoraty Weterynaryjne, TVP oraz lokalnej prasie.

W ramach monitoringu rynku prowadzone będą również niżej przedstawione działania jak:

1. Monitoring przebiegu prac w rolnictwie – Akcja Żniwna, gdzie kontynuowane będą prace mające na celu przetwarzanie informacji na rynku zbóż. Jednorazowo zostanie wykonana ocena sytuacji podaży-popytowej i zapasów ziarna zbóż, przygotowania podmiotów do skupu oraz przewidywanych zbiorów. W okresie żniw będą zbierane cotygodniowe meldunki i przekazywane do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Planuje się przygotowanie 8 takich raportów.
2. Inne monitoringi, w tym m.in.:
 - meldunki dotyczące ASF oraz Informacje dotyczące grypy ptaków – comiesięczne meldunki w formie ankiety nt. akcji informacyjno-edukacyjnej wśród rolników dotyczącej ASF i grypy ptaków, wysyłane do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane jest wysłanie 12 takich meldunków. Poza tym do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego wysyłana informacja MODR Warszawa dotycząca działań informacyjno-szkoleniowych na temat afrykańskiego pomoru świń. Planowane jest wysłanie 12 takich informacji.
 - szacowanie plonowania ziemniaków - informacje dotyczące plonowania odmian ziemniaka. Przygotowane informacje zostaną przekazane w ramach współpracy do Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie Oddział w Jadwisinie. Planowane jest przygotowanie 1 zbiorczej informacji.
 - „Ankieta dotycząca uprawy i plonów odmian dziewięciu gatunków roślin uprawnych” oraz „Ankieta dotycząca wiedzy o korzyściach płynących ze stosowania kwalifikowanego materiału siewnego [KMS] oraz korzyściach płynących z mechanizmu dopłat” dla Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie. Planowane jest przygotowanie 132 takich ankiet.

Aby pokazać tendencje i zmiany na rynku produktów i środków do produkcji zaplanowano wykonanie 12 analiz rynkowych, w tym 8 analiz będzie dotyczyło cen nawozów mineralnych, 1 analiza cen środków do produkcji oraz 3 analizy cen płodów rolnych. Przygotowane analizy będą wykorzystywane przez doradców w bieżącej pracy z rolnikami, a także udostępnione na stronie internetowej ośrodka oraz w gablotach i na tablicach informacyjnych w siedzibach MODR.

Tab. 9. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form

L.p.	Forma	Liczba form
1	2	3
1.	Monitoring	2 189
2.	Analiza	12
3.	Porada indywidualna	353

Tabela 10. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form i tematów

Symbol	Formy i zakres tematyczny	Liczba form
1	2	3
Z.5.I.	Monitoring	2 189
Z.5.I.1.	Monitoring cen nawozów mineralnych	344
Z.5.I.2.	Monitoring cen środków produkcji	324
Z.5.I.3.	Monitoring cen płodów rolnych	1 356
Z.5.I.4.	Monitoring przebiegu prac w rolnictwie	8
Z.5.I.5.	Inne monitoringi	157
Z.5.II.	Analiza	12
Z.5.II.1.	Analiza cen nawozów mineralnych	8
Z.5.II.2.	Analiza cen środków produkcji	1
Z.5.II.3.	Analiza cen płodów rolnych	3
Z.5.III.	Porada	353
Z.5.III.1.	Porada indywidualna	353
Razem		2 554

w poz. Z.5.I.4 oraz Z.5.I.5 podawane są dane liczbowe dotyczące meldunków i informacji zbiorczych wysyłanych z MODR do jednostek zewnętrznych

Zadanie 6.

Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego

W 2020 roku w ramach realizacji zadania zaplanowano następujące działania:

- prowadzenie doświadczeń odmianowych w ramach PDO (Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego) realizowane przez COBORU w Słupi Wielkiej przy bezpośredniej współpracy jednostki koordynującej na Mazowszu – SDOO w Seroczynie. Będzie to pięć doświadczeń z pszenicą ozimą, pszenicą jara, jęczmieniem jarym oraz jęczmieniem ozimym – każde przy zastosowaniu dwóch powtórzeń i dwóch poziomów intensywności uprawy oraz kukurydzy przy zastosowaniu trzech powtórzeń. Doświadczenia porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego prowadzone będą na polu doświadczalnym MODR Oddział Poświętne na podstawie porozumienia zawieranego z COBORU Stacją Doświadczalną Oceny Odmian w Seroczynie.
- pracę doradców MODR Warszawa w Wojewódzkim Zespole Porejestrowego Doświadczalnictwa nad wytypowaniem odmian do Listy Odmian Zalecanych dla województwa mazowieckiego.
- upowszechnienie wiedzy o doświadczeniach PDO prowadzonych przy udziale Samorządu Województwa Mazowieckiego. Na podstawie wyników badań i doświadczeń odmianowych tworzone będą charakterystyki odmian roślin uprawnych oraz listy zalecanych odmian (zboża, ziemniaki) do uprawy na terenie województwa mazowieckiego (LOZ).

Tab. 11. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego – ogółem

Forma	Ogólna liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
Doświadczenie w ramach PDO	5	11

Tab. 12. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego – wg rodzajów

Symbol	Wyszczególnienie	Liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
Z.6.	doświadczenia wg metod określonych regulaminem COBORU		
Z.6.1.	jęczmień jary	1	2
Z.6.2.	jęczmień ozimy	1	2
Z.6.3.	pszenica jara	1	2
Z.6.4.	pszenica ozima	1	2
Z.6.11.	kukurydza	1	3

Zadanie 7.

Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w punktach Z.1.A., Z.1.B., Z.1.D., Z.1.H., Z.1.L., formy informacyjne w zad 2. w punktach Z.2.A., Z.2.B., Z.2.D., Z.2.H., Z.2.L.

Z.7.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolnospożywcze

Działania z zakresu upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska obejmą realizację 6 pokazów dla 18 osób, 31 demonstracji, 2 konkursy dla 40 osób, 5296 porad, oraz 11 form doradztwa grupowego dla 33 osób

➤ w zakresie produkcji roślinnej (w tym ogrodniczej)

Planowane działania upowszechnieniowe obejmą udzielanie porad indywidualnych. W 2020 roku podstawowym zadaniem z zakresu produkcji roślin rolniczych będzie upowszechnianie wiedzy na temat nowoczesnych rozwiązań technologicznych w produkcji (w tym metod zapewniających minimalizację emisji gazów cieplarnianych), wykorzystanie do produkcji kwalifikowanego materiału siewnego, zbóż kukurydzy, roślin okopowych, roślin strączkowych i innych. Popularyzowana będzie również wiedza na temat systemów jakości żywności, możliwości poprawy gospodarki wodnej w produkcji roślinnej oraz skuteczności różnych metod ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami. Wzorem lat ubiegłych, plony rolne prezentowane będą na wystawach dożynkowych. W zakresie produkcji ogrodniczej upowszechniana będzie wiedza na temat wykorzystania podłoża mineralnego, nawożenia i nawadniania kropelkowego w uprawach sadowniczych i warzywniczych, optymalizacji terminu zbioru oraz innowacyjnych technologii przechowywania owoców.

Pole doświadczalne – w 2020 roku planowane są demonstracje z uprawą zbóż, kukurydzy, rzepaku ozimego, buraków cukrowych i ziemniaków. Prowadzone będą również kolekcje odmianowe roślin uprawnych następujących gatunków: zbóż ozimych i jarych, kukurydzy, rzepaku ozimego, buraków cukrowych, ziemniaków, roślin strączkowych, roślin wiechlinowatych, mieszanek poplonowych.

➤ w zakresie produkcji zwierzęcej

W 2020 roku zaplanowano porady indywidualne, których tematyka będzie ukierunkowana na produkcję żywca wołowego, produkcję mleka wysokiej jakości oraz chów cieląt ras mlecznych. Upowszechniane będą nowe rozwiązania technologiczne spełniające wymagania wzajemnej zgodności.

Z.7.B. rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych

Działania z zakresu rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych obejmą realizację 187 pokazów dla 1174 osób, 443 demonstracji, 3 konkursy 2 olimpiady, 2 targi/wystawy, 18504 porad. oraz 13 formy doradztwa grupowego dla 39 osób.

➤ w zakresie produkcji roślinnej w tym ogrodniczej

Podstawowym zadaniem z zakresu produkcji roślin rolniczych będzie upowszechnianie wiedzy

na temat prośrodowiskowych rozwiązań technologicznych w produkcji zbóż, kukurydzy, ziemniaków, buraków cukrowych, roślin strączkowych i innych, z uwzględnieniem wymagań wzajemnej zgodności oraz popularyzowaniu systemów bezpieczeństwa żywności i systemów jakości żywności. Popularyzowana będzie wiedza na temat możliwości poprawy gospodarki wodnej w produkcji roślinnej oraz na temat skuteczności różnych metod ochrony upraw przed chorobami i szkodnikami, zgodnych z założeniami integrowanej ochrony roślin. Planowane demonstracje będą dotyczyły prawidłowej technologii uprawy zbóż, uprawy roślin strączkowych, uprawy roślin oleistych, uprawy buraka cukrowego, kukurydzy i ziemniaka. Zwrócona zostanie uwaga na przestrzeganie unijnych standardów jakościowych owoców i warzyw, wskazywane będą korzyści z przystąpienia do certyfikowanego systemu Integrowanej produkcji roślin. Planowana jest organizacja *Dni Kukurydzy Województw Mazowieckiego i Łódzkiego oraz Targów Rolnych i Przedsiębiorczości*.

➤ **w zakresie produkcji zwierzęcej**

W 2020 roku zaplanowano z tego zakresu realizację demonstracji oraz porad. Tematyka demonstracji dotyczyć będzie prawidłowej produkcji żywca wieprzowego o wysokiej wartości rzeźnej w oparciu o pasze własne wyprodukowane we własnym gospodarstwie zgodnie z wymogami bezpieczeństwa pasz i żywności. Upowszechniane będą rozwiązania technologiczne spełniające wymagania wzajemnej zgodności. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na upowszechnianie wiedzy na temat zapobiegania ASF i grypy ptaków, z uwzględnieniem zagadnień dotyczących bioasekuracji, obowiązujących przy prowadzeniu ubojów.

➤ **w zakresie norm i wymogów wzajemnej zgodności**

Planowana jest kontynuacja działań upowszechnieniowych dla rolników w zakresie spełniania w gospodarstwach wymogów wzajemnej zgodności, stanowiących warunek otrzymania w pełnej wysokości dopłat w ramach wsparcia bezpośredniego. Będą udzielane porady indywidualne dotyczące wymogów wzajemnej zgodności w zakresie ochrony środowiska, zdrowia publicznego, identyfikacji i rejestracji zwierząt, zdrowotności roślin, zasad dobrej kultury rolnej.

Z.7.D. Rolnictwo ekologiczne

Celem doradców MODR Warszawa będzie propagowanie wśród rolników działań na rzecz rolnictwa ekologicznego, uwzględniając potrzeby indywidualnego doradztwa w tym zakresie. Zaplanowano również udział w działaniach promocyjnych rolnictwa ekologicznego realizowanych w kraju, wpisanych do Krajowego Planu Działań. W tym zakresie planowany jest udział w Ogólnopolskim konkursie na najlepsze gospodarstwo ekologiczne, ogłaszanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, służącego promowaniu idei rolnictwa ekologicznego. Konkurs ma charakter otwarty, jest skierowany do gospodarstw ekologicznych z certyfikatem i przebiega w dwóch kategoriach: „ekologia-środowisko” oraz „ekologiczne gospodarstwo towarowe”. Ponadto planowana jest również organizacja kolejnej edycji konkursu: Turniej ekologiczny. W ramach wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego promowana będzie żywność ekologiczna na targach urządzanych w ramach imprez organizowanych przez MODR Warszawa (*Ekopiknik*), a tym także w trakcie dożynek i współorganizowanych imprez lokalnych.

Z.7.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku:

Działania z zakresu modernizacji gospodarstw rolnych obejmą udzielenie 2158 porad.

Porady udzielane rolnikom z tego zakresu tematycznego koncentrować się będą na zagadnieniu tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych, systemów jakości żywności oraz na systemach bezpieczeństwa żywności.

Z.7.L. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

Działania z zakresu upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska obejmą realizację pokazu dla 6 osób, 9 284 porad i *Siedleckich Targów Miodu*.

➤ zasady integrowanej produkcji

W 2020 roku zaplanowano porady indywidualne, których tematyka będzie ukierunkowana na upowszechnianie zasad integrowanej produkcji. Rolnicy uzyskają porady indywidualne m.in. z zakresu prowadzenia integrowanej produkcji, nawożenia czy prowadzenia niezbędnej dokumentacji.

➤ zasad integrowanej ochrony roślin

W 2020 roku planowana jest kontynuacja działań upowszechnieniowych dla rolników na temat zasad integrowanej ochrony roślin. Rolnicy uzyskają porady indywidualne w zakresie nie chemicznych metod ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi, progów ekonomicznej szkodliwości patogenów, systemów wspomagania decyzji w ochronie roślin czy układania płodozmianu.

➤ ustawa o ochronie zwierząt

Kontynuowane będą działania upowszechnieniowe w zakresie ustawy o ochronie zwierząt. Porady indywidualne dotyczyć będą zwierząt gospodarskich, ich transportu, zabiegów na zwierzętach oraz uboju. Rolnicy dowiedzą się, które instytucje sprawują nadzór nad przestrzeganiem ustawy, a także uzyskają poradę na temat przepisów i kar.

Tab. 13. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		38 329
2.	Doradztwo grupowe	36	135
3.	Pokaz	194	
4.	Demonstracja	477	
5.	Konkurs	9	
6.	Olimpiada	2	
7.	Targi / wystawy	4	

Tab. 14. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	5 296	11	33	5 329
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	18 504	13	39	18 543
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	3 087	1	20	3 107
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	2 158	11	43	2 201
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	9 284			9 284
Razem		38 329	36	135	38 464

Tab. 15. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	6	31	2			
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	3	30	2			
Z.7.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	3	1				
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	187	443	3	2	2	
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	150	415		2	2	
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	14	28				
Z.7.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności	23					
Z.7.B.5.	BHP			3			
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne		2	4		1	
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi		2	4		1	
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	1	1			1	
Z.7.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin		1				
Z.7.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	1				1	
Razem		194	477	9	2	4	

Wykaz konkursów i olimpiad realizowanych w ramach zadania 7

L.p.	Symbol	Rodzaj działania	Temat	Miejsce	Liczba form
1	Z.7.B.5.	konkurs	Pracuj bezpiecznie w gospodarstwie rolnym	Mszczonów, Kampinos, Gawartowa Wola	3
2	Z.7.A.1	konkurs	Rozpoznawanie nasion roślin rolniczych	Radzanowo, Drobin	2
3	Z.7.D.1.	konkurs	Potrawy mojej mamy –jestem eko	Łąck	1
4	Z.7.D.1	konkurs	X Turniej Ekologiczny	Oddział Poświętne	1
5	Z.7.D.1	konkurs	Najlepsze gospodarstwo ekologiczne	woj. mazowieckie	1
6	Z.7.D.1	konkurs	Ekologiczne smaki jesieni	Siedlce	1
7	Z.7.B.1.	olimpiada	Olimpiada Wiedzy Rolniczej	teren oddziału Poświętne teren Oddziału Plock	2

Zadanie 8.

Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.F., Z.1.J., Z.1.M., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.F., Z.2.J., Z.2.M.

Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego obejmą realizację: 104 pokazów dla 688 osób, 55 programów doradczych, 6 konkursów dla 58 osób, 5 olimpiad dla 118 osób, 1 targów, 23 formy doradztwa grupowego (dla 86 osób) oraz udzielenie 4 980 porad indywidualnych.

W tej tematyce podejmowane będą indywidualne działania doradcze w zakresie upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności w gospodarstwie rolnym na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat rolniczego handlu detalicznego, dostaw bezpośrednich i sprzedaży bezpośredniej. W dalszym ciągu upowszechniana będzie wiedza dotycząca zasad znakowania żywności opakowanej, przeznaczonej dla konsumenta. Tematyka porad indywidualnych i grupowych będzie dotyczyła między innymi produktów tradycyjnych i regionalnych, mająca na celu identyfikację produktów spełniających kryteria wpisu na *Listę Produktów Tradycyjnych* prowadzoną przez MRiRW. Ważnym tematem będzie również estetyzacja wiejskiej zagrody jako miejsca pracy i wypoczynku rodziny wiejskiej oraz zagadnienia dotyczące znaczenia tradycji kulinarnych w zachowaniu dziedzictwa kulturowego regionu. W tym zakresie planuje się udzielanie porad indywidualnych oraz doradztwo grupowe. Wśród mieszkańców obszarów wiejskich (laureatów konkursów, gospodarstw agroturystycznych, twórców ludowych, gospodarstw ekologicznych) i przedsiębiorców działających na obszarach wiejskich (lokalnych producentów żywności, restauratorów) będą kontynuowane działania doradcze zmierzające do upowszechnienia informacji dotyczących *Sieci Dziedzictwa Kulinarne Mazowsze*. Planowane jest uwzględnienie tej tematyki w doradztwie indywidualnym (porady) oraz pomoc zainteresowanym w opracowaniu niezbędnej dokumentacji. Tematyka porad w głównej mierze będzie dotyczyła

zagadnień związanych z promocją produktów lokalnych i regionalnych, a w szczególności krótkich łańcuchów dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaży bezpośredniej i rolniczego handlu detalicznego. Działalność doradcza w zakresie unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego będzie miała na celu podniesienie wiedzy i umiejętności związanych z profilaktyką zdrowotną i racjonalnym żywieniem, estetyką zagrody wiejskiej, racjonalnym prowadzeniem gospodarstwa domowego przez rolników i mieszkańców terenów wiejskich. Powyższa tematyka będzie realizowana poprzez takie formy doradcze jak: pokazy, programy doradcze, konkursy i olimpiady. Ponadto planowane jest upowszechnianie konkursu *O Laur Marszałka Województwa Mazowieckiego* i konkursu *Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów*. Istotnym działaniem doradców terenowych będzie kontynuacja pomocy rolnikom przy wypełnianiu wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych.

W ramach wspierania działań mających na celu kultywowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi planowana jest kontynuacja współpracy z 152 wytwórcami produktów tradycyjnych, lokalnych i regionalnych oraz 78 lokalnymi twórcami, rzemieślnikami i rękodzielnikami. Działania będą realizowane poprzez takie formy doradcze jak: pokazy, programy doradcze i konkursy. Planujemy zorganizować *Kurpiowskie Targi Rolnicze i Kiermasz Wielkanocny*

Tab. 16. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		4 980
2.	Doradztwo grupowe	23	86
3.	Pokaz	104	
5.	Konkurs	6	
6.	Olimpiada	5	
7.	Targi / wystawy	2	
8.	Pozostała działalność upowszechnieniowa	55	55

Tab. 17. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	1 685	4	14	1 699
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	1 678	14	50	1 728
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	1 617	5	22	1 639
Razem		4 980	23	86	5 066

Tab. 18. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	6	7	8
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	43		2	5		50
Z.8.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	35			5		35
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	8		2			15
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych					1	
Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych					1	
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	61		4		1	5
Z.8.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	2				1	
Z.8.M.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	20		1			
Z.8.M.3.	Tradycje kulinarne	39		3			5
Razem		104		6	5	2	55

Pozostała działalność upowszechnieniowa -programy doradcze z zakresu gospodarstwa wiejskiego

Wykaz konkursów i olimpiad.

L.p.	Symbol	Rodzaj działania	Temat	Miejsce	Liczba planowanych form
1	Z.8.F.1.	olimpiada	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	Błonie, Ożarów	2
2	Z.8.F.1.	olimpiada	Olimpiada wiedzy o wiejskim gospodarstwie domowym, ekologii i przedsiębiorczości	Platerów	1
3	Z.8.F.1.	olimpiada	Olimpiada wiedzy o gospodarstwie domowym, przedsiębiorczości i ekologii	Wiskitki, Nowa Sucha	2
4	Z.8.M.3.	konkurs	Najlepsze produkty tradycyjne z wykorzystaniem miodu – nalewki domowe – II edycja	Bielice	1
5	Z.8.F.2.	konkurs	Funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie zagrody wiejskiej	Ostrołęka	2
6	Z.8.M.3.	konkurs	Konkurs na najlepszą potrawę regionalną	Cegłów	1
7	Z.8.M.3.	konkurs	Konkurs na najlepszą potrawę z serem	powiat miński	1
8	Z.8.M.2.	konkurs	Konkurs na najpiękniejszy tradycyjny wieniec dożynkowy	powiat miński	1

Zadanie 9.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.E., Z.1.N., formy informacyjne w zad. 2 w pozycjach Z.2.E., Z.2.N.

Działania na rzecz upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenia promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku obejmą realizację: 2 programów doradczych, 2 konkursów, 33 olimpiad, 1 targów, 16 form doradztwa grupowego (dla 54 osób) oraz udzielenie 3 915 porad indywidualnych.

W ramach tego działania planujemy udzielać porad dotyczących rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, zagród edukacyjnych oraz promocji wsi, jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku. W tym zakresie tematycznym porady będą dotyczyły również zdrowego stylu życia. W celu dalszej aktywizacji kobiet wiejskich planowana jest kontynuacja współpracy z Kołami Gospodarstw Wiejskich (KGW) i stowarzyszeniami zrzeszającymi przede wszystkim kobiety wiejskie. Na spotkaniach w KGW i stowarzyszeniach świadczone będzie w miarę potrzeb doradztwo grupowe. Podczas spotkań planowane jest przekazywanie bieżących informacji dotyczących działań inicjowanych i prowadzonych przez MODR Warszawa oraz inne instytucje (np. MRiRW, CDR), a skierowanych do środowiska kobiet wiejskich. Tematyka spotkań będzie dotyczyła: możliwości pozyskiwania środków finansowych na działalność, udziału w imprezach i konkursach organizowanych przez MODR Warszawa i inne instytucje, działań integracyjnych w zakresie współpracy pomiędzy KGW. Nowopowstałe Koła Gospodyń Wiejskich i stowarzyszenia otrzymają konieczne wsparcie i pomoc merytoryczną. Planowane jest dalsze kontynuowanie współpracy z zainteresowanymi LGD. Ważnym zagadnieniem będzie upowszechnienie poprzez porady indywidualne pozarolniczych funkcji wsi w kierunku rozwoju przedsiębiorczości, nowych kierunków rozwoju w zakresie tworzenia nowych zagród edukacyjnych i gospodarstw opiekuńczych oraz tworzenia sieci współpracy usług w turystyce wiejskiej.

Z.9.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W ramach działania: *Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich* w tematyce: „Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich” zostaną przeprowadzone 33 Olimpiady Wiedzy o Wiejskim Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości, których uczestnikami w większości będą kobiety wiejskie. Celem olimpiad będzie aktywizacja mieszkańców wsi, popularyzowanie wiedzy w zakresie przedsiębiorczości i racjonalnego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Z.9.N. Upowszechnienie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynkowego.

Tematyka działań będzie dotyczyła przygotowania gospodarstw rolnych do prowadzenia usług agroturystycznych i edukacyjnych oraz poprawy jakości w funkcjonujących już gospodarstwach agroturystycznych i zagrodach edukacyjnych. Ta tematyka będzie realizowana poprzez programy doradcze, konkurs. Promocja oferty agroturystycznej i edukacyjnej będzie prowadzona podczas targów i wystaw organizowanych i współorganizowanych przez MODR Warszawa. Zaplanowane

działania zostaną zrealizowane w ramach kontynuacji współpracy z około 255 gospodarstwami agroturystycznymi, 34 obiektami turystyki wiejskiej i 21 zagrodami edukacyjnymi. Planowana jest organizacja targów *Lato w zagrodzie*.

Tab. 19. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		3 915
2.	Doradztwo grupowe	16	54
3.	Pokaz	1	
5.	Konkurs	2	
6.	Olimpiada	33	
7.	Targi / wystawy	1	
8.	Pozostała działalność upowszechnieniowa	2	2

Pozostała działalność upowszechnieniowa -programy doradcze z zakresu gospodarstwa wiejskiego

Tab. 20. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	1 796	10	34	1 830
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	2 119	6	20	2 139
Razem		3 915	16	54	3 969

Tab. 21. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
a	b	c	d	e	f	g	h
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	1		1	33		
Z.9.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej			1			
Z.9.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	1			33		

Symbol tematu	Tematyka	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs	Olimpiada	Targi / wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku			1		1	2
Z.9.N.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy			1		1	1
Z.9.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze						1
Razem		1		2	33	1	2

Pozostała działalność upowszechnieniowa – program doradczy z zakresu agroturystyki

Wykaz konkursów i olimpiad.

L.p.	Symbol	Rodzaj działania	Temat	Miejsce	Liczba planowanych form
1	Z.9.E.4.	olimpiada	Olimpiada Wiedzy o Wiejskim Gospodarstwie Domowym i Przedsiębiorczości	powiaty na terenie Oddziału Siedlce	33
2	Z.9.E.1.	konkurs	Agroliga	województwo mazowieckie	1
3	Z.9.N.1	konkurs	Innowacje w agroturystyce	Siedlce	1

Zadanie 10.

Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycji Z.1.O, formy informacyjne w zad 2. w pozycji Z.2.O.

Działania dotyczące realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych obejmą udzielenie 8 249 porad indywidualnych oraz 5 form doradztwa grupowego dla 15 osób.

➤ zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i dyrektywa wodna

Obecnie cały obszar województwa mazowieckiego został wyznaczony jako obszar, na którym należy realizować wymogi programu działań mających na celu zmniejszenie wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu (tzw. program azotanowy). MODR Warszawa planuje realizację działań w zakresie propagowania wymogów „programu działań”. Prowadzone będzie doradztwo specjalistyczne realizowane w formie porad, informacji przy realizacji działań obowiązujących rolników. Propagowana będzie m.in. wiedza

na temat opracowywania planów nawożenia azotem, wyliczanie maksymalnych dawek nawożenia azotem oraz prowadzenie dokumentacji w tym zakresie.

➤ **Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne**

Istotą Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jest promowanie praktyk rolniczych przyczyniających się do ochrony gleb, wód, klimatu, cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich, a także ochrony różnorodności krajobrazu.

MODR Warszawa kontynuował będzie realizację działań związanych ze wspieraniem wdrażania Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego na terenie województwa mazowieckiego poprzez:

- współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie upowszechniania uregulowań;
- prawnych i obowiązujących procedur;
- pomoc doradczą rolnikom, którzy będą chcieli skorzystać z płatności z tytułu realizacji Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, realizowaną w formie porad indywidualnych w zakresie wymogów i procedur uzyskiwania płatności w wyżej wymienionym Działaniu, oraz w zakresie ochrony bioróżnorodności, w tym sieci NATURA 2000;
- doradztwo w formie porad indywidualnych dla gospodarstw realizujących Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

Tab. 22. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy wg form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Porada indywidualna	8 249
2.	Doradztwo grupowe	15

Tab. 23. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy – wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe formy w obszarze ograniczenia	Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców		
1	2	3	4	5	6	8
Z.10.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	8249	5	15		8264
Z.10.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	3616	5	15		3631
Z.10.O.2.	Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	4433				4433
Z.10.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	200				200
	Razem	8249	5	15		8264

Zadanie 11.

Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.C., Z.1.I., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.C., Z.2.I.

Zadanie to będzie realizowane w następujących formach:

- udzielania informacji i porad indywidualnych z zakresu rachunkowości rolnej, podatków w rolnictwie, ubezpieczeń społecznych i majątkowych, zarządzania gospodarstwem rolnym.
- analiz przemian poziomu i jakości produkcji, których celem będzie dostarczenie wiedzy na temat osiągniętych wyników gospodarowania przy różnych skalach i kierunkach produkcji rolnej. Na rok 2020 zaplanowano sporządzenie 2 analiz z których jedna będzie wykonana na podstawie ankiet SGH i dotyczyć będzie zagadnień związanych koniunkturą w rolnictwie. Dwie pozostałe analizy będą dotyczyły dochodów, kosztów i opłacalności w produkcji rolnej. Przygotowane analizy będą omawiane na szkoleniach dla rolników oraz prezentowane na tablicach informacyjnych w biurach PZDR.
- kalkulacji kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej. Mają one na celu określenie efektywności wytwarzania konkretnego produktu rolnego czyli mogą one być traktowane jako podstawowe narzędzie rachunku ekonomicznego w gospodarstwie. Zaplanowano opracowanie łącznie 535 kalkulacji: 443 z produkcji roślinnej i 92 z produkcji zwierzęcej. Przygotowywane będą na podstawie danych z konkretnych gospodarstw lub danych średnich. Dwa razy w roku w II i IV kwartale na stronie internetowej ośrodka będą zamieszczane kolejne edycje „Kalkulacji produkcji rolniczej”. Przygotowywane kalkulacje są wykorzystywane w pracy doradczej z rolnikami, korzystają z nich pracownicy instytucji związanych z rolnictwem np. pracownicy ARiMR oceniając wnioski inwestycyjne rolników.
- ankiet związanych z badaniem koniunktury w rolnictwie. W ramach współpracy z SGH w Warszawie Instytutem Rozwoju Gospodarczego planowane jest wypełnienie 1754 sztuk „Ankiet gospodarstwa rolnego”. Ankiety te są wypełniane i przekazywane do Instytutu co kwartał.

Tab. 24. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form.

L.p.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Analiza gospodarstwa	2
2.	Porada indywidualna	5 977

Tab. 25. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka	Analiza gospodarstwa	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe formy w obszarze analiz
				Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6	7
Z.11.C	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych		3 606			
Z.11.C.1.	Rachunkowość rolna		3 606			
Z.11.I	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	2	2 371			2 289
Z.11.I.1.	Badanie koniunktury w rolnictwie		2 371			1 754
Z.11.I.2.	Wyliczanie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	2				535
Razem		2	5 977			2 289

Pozostałe formy: Z.11.I.1 – ankieta SGH, Z.11.I.2 – kalkulacje opłacalności

Zadanie 12.

Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalaniu wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. i będą realizowane jako temat dodatkowy.

Szkody wyrządzane przez zwierzęta łowne w uprawach rolniczych powodują duże straty i są przyczyną obniżenia dochodu gospodarstwa. Rolnicy mogą ubiegać się o odszkodowanie i rekompensatę finansową za poniesione straty.

Działalność doradcza związana z tym tematem będzie polegała na:

- udzielaniu informacji o obowiązujących zasadach i procedurach zgłaszania i szacowania szkód oraz ubiegania się o odszkodowanie,
- udziale doradców jako członków zespołów w szacowaniu szkód. Zaplanowano udział w 100 szacowaniach.

Tab. 26. Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody wg form

L.p.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Szacowanie szkody łowieckiej (zakończone protokołem)	100
2.	Informacja	601

Zadanie 13.

Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne

Zadłużenie części gospodarstw rolnych uniemożliwia wielu rolnikom uzyskiwanie zadowalających dochodów z gospodarstw rolnych i spłatę bieżących zobowiązań finansowych. W związku z obowiązującą ustawą o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne rolnicy mają możliwość ubiegania się o pomoc w celu restrukturyzacji zadłużenia dla tych gospodarstw, które są niewypłacalne lub są zagrożone niewypłacalnością. W ramach pomocy mogą ubiegać się o następujące wsparcie:

- udzielanie przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w formie dopłat do oprocentowania bankowych kredytów restrukturyzacyjnych w celu restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- udzielanie przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w formie pożyczek na spłatę zobowiązań cywilno-prawnych podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- udzielanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w formie gwarancji spłaty bankowych kredytów restrukturyzacyjnych,
- przejęcie zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Wszystkim podmiotom zainteresowanym tą tematyką doradcy będą udzielali informacji i porad. Zgodnie z zapisami *Ustawy o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne* ośrodek doradztwa będzie opiniował plany restrukturyzacji zadłużenia. Zaplanowano wydanie 27 opinii.

Tab. 27. Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji wg form

L.p.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Informacja	284
2.	Porada indywidualna	321
3.	Pozostałe formy oceny planów restrukturyzacji	27

C.2. Zadania odpłatne

Mazowiecki Ośrodek doradztwa Rolniczego w ramach zadań zakresu doradztwa rolniczego wykonuje odpłatne usługi zawarte w cenniki MODR Warszawa.

➤ Kredyty preferencyjne

MODR Warszawa planuje wykonywać dla rolników i firm z branży rolno-spożywczej biznesplany. Będą one sporządzane będą dla rolników starających się o pozyskanie źródła zewnętrznego finansowania dla inwestycji – dotyczy to kredytów preferencyjnych z dopłatami ARiMR do oprocentowania, kredytów o charakterze komercyjnych lub pomostowych (środki z nich

uzyskane wykorzystane są przez beneficjenta w celu zrealizowania inwestycji z środków unijnych). Zaplanowano wykonanie 36 biznesplanów.

➤ **Wypełnianie wniosków o przyznanie pomocy finansowej**

Planowana jest działalność w zakresie wypełniania wniosków dotyczących płatności bezpośrednich, a także sporządzanie wniosków wraz z niezbędną dokumentacją dla działań pomocowych w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Jedną z usług odpłatnych wykonywanych przez MODR Warszawa jest wydanie opinii zwanej rękojmą należytego prowadzenia działalności rolniczej. Osoba, która zamierza nabyć nieruchomość rolną, a nie jest rolnikiem indywidualnym i nie nabywa jej od osób bliskich w rozumieniu ustawy musi uzyskać zgodę Dyrektora Generalnego KOWR, wyrażoną w drodze decyzji administracyjnej. Jednym z dokumentów niezbędnych do wydania takiej decyzji jest dokument wydawany przez MODR. Ośrodek na bieżąco będzie wydawał takie opinie jednak ich ilość będzie uzależniona od natężenia obrotu ziemią w województwie mazowieckim.

➤ **Sporządzanie planów działalności rolnośrodowiskowych**

MODR Warszawa realizował będzie zadanie sporządzania planów działalności rolnośrodowiskowej i ekologicznej przez uprawnionych doradców rolnośrodowiskowych dla nowych beneficjentów Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i Działania rolnictwo ekologiczne. Przygotowywane będą również zmiany do planów.

➤ **Rachunkowość rolna FADN**

MODR kolejny rok będzie uczestniczył w pracach systemu zbierania danych rachunkowych na potrzeby Unii Europejskiej Polski FADN. System ten funkcjonuje we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Jest narzędziem zapewniającym gromadzenie wyników z gospodarstw rolnych poszczególnych krajów według jednolitego formatu, co zapewnia ich porównywalność. Wyniki pozyskane w trakcie badań pozwalają określić celowość oraz efektywność działań podejmowanych w obszarze WPR. W ramach tego systemu planowane jest prowadzenie ksiąg rachunkowych w 1507 gospodarstwach.

Tab.28.A. Płatne usługi na rzecz gospodarstw rolnych

L.P	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Prowadzenie rachunkowości, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	1507
1.a.	Książki rachunkowości –polski FADN	Liczba ksiąg	1507
1.b.	Księgowość uproszczona dla klientów	Liczba odbiorców	
1.c.	Inne /jakie	Liczba odbiorców	
2.	Prowadzenie działalności promocyjnej gospodarstw rolniczych	Liczba form	
3.	Ocena użyteczności maszyn rolniczych <i>Badanie sprawności technicznej opryskiwaczy</i>	Liczba atestacji/kalibracji	
4.	Prowadzenie działalności laboratoryjnej	Liczba analiz	
5.	Sporządzanie analiz i opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych	Liczba odbiorców	
6.	Sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowalnictwa nawozów naturalnych	Liczba odbiorców	295
7.	Sporządzanie planów działalności rolno-środowiskowej, planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	547

L.P	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
7.a.	Plany działalności rolnośrodowiskowej	Liczba odbiorców	420
7.b.	Plany działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	111
7.c.	Dokumentacja przyrodnicza	Liczba odbiorców	16
8.	Sporządzanie planów przestawienia gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi lub planów produkcji w gospodarstwach ekologicznych	Liczba odbiorców	3
9.	Sporządzanie dokumentacji niezbędnej do podjęcia i prowadzenia działalności pozarolniczej w tym działalności gospodarczej	Liczba odbiorców	
10.	Sporządzanie dokumentów, planów, opracowań wymaganych przy organizacji i funkcjonowaniu grup producentów rolnych, grup producentów owoców i warzyw	Liczba opracowań	
11.	Reprezentowanie na podstawie udzielonego pełnomocnictwa interesów gospodarczych rolnika	Liczba pełnomocnictw	

Tab.28.B. Prowadzenie działalności wydawniczej

L.P.	Tytuły wydawnictw	Liczba numerów/	Łączny nakład
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	„Wieś Mazowiecka” wraz z dodatkiem ekonomicznym „Agrobiznes”	11	40 700 egz.

Tab.28.C. Działalność szkoleniowa nie związana z realizacją zadań nieodpłatnych

L.P.	Tytuły szkoleń/kursów	Liczba form	Liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie.	101	2784
2.	Szkolenie w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin.	4	70
3.	Integrowana produkcja	2	60

Tab. 28.D. Wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych

L.P.	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	Dopłaty bezpośrednie	24812
2.	Modernizacja gospodarstw rolnych	125
3.	Premie dla młodych rolników	225
4.	Dopłaty do materiału siewnego	365
5.	Restrukturyzacja małych gospodarstw	256
6.	Biznes plan	36
7.	Inne	80

Tab. 28.E. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno-spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

L.P	Tytuł przedsięwzięcia	Ogólna informacja o przedsięwzięciu
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	XXIX Giełda Rolnicza	<i>Prezentacja nowości w rolnictwie i ogrodnictwie. Wystawcami są gospodarstwa i firmy pracujące na rzecz rolnictwa i ogrodnictwa oraz rękodzielnicy.</i>
2.	XIV Wiosna na Polu i w Ogrodzie	<i>Impreza o zasięgu lokalnym, wystawcami są głównie gospodarstwa szkółkarskie</i>
3.	XXVII Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	<i>Wystawcami są firmy pracujące na rzecz rolnictwa, wystawcy zwierząt i rękodzielnicy</i>
4.	XXI Mazowieckie Dni Rolnictwa	<i>Prezentacja nowości w rolnictwie, prezentacja kolekcji odmian roślin uprawnych oraz doświadczeń odmianowych w ramach PDO i in.</i>
5.	XIV Jesienny Jarmark „od pola do stołu”	<i>Promocja dziedzictwa kulturowego mazowieckiej wsi.</i>
6.	Dzień kukurydzy i buraka	<i>Prezentacja odmian kolekcji odmian buraka cukrowego i kukurydzy, doświadczeń odmianowych w ramach PDO i in.</i>

Ponadto będą zorganizowane jak co roku, Targi Edukacyjne 2020, których celem jest zaprezentowanie uczniom i absolwentom szkół średnich oferty edukacyjnej wyższych uczelni, szkół policealnych i instytucji rynku pracy.

Prowadzenie kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej.	Ośrodki doradztwa rolniczego nie mogą prowadzić kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. poz. 652).
--	---

Inne działalności odpłatnie prowadzone przez ośrodek doradztwa rolniczego

➤ Działalność hotelarska i gastronomiczna

- Obsługa szkoleń nieodpłatnych i komercyjnych.
- Obsługa hotelowa klientów indywidualnych oraz grup zorganizowanych.
- Organizacja i obsługa gastronomiczna: imprez okolicznościowych, szkoleń nieodpłatnych i komercyjnych, klientów indywidualnych oraz grup zorganizowanych

➤ Wynajem pomieszczeń i innych składników majątkowych

W ramach powyższego działania Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Warszawie odpłatnie udostępnia innym podmiotom własne składniki majątkowe, które nie są wykorzystywane w bieżącej, statutowej działalności, a ich wynajem pozwala na utrzymanie stanu majątkowego w należytym stanie, oraz stanowi przychód w ogólnym budżecie MODR Warszawa. Przedmiotem podpisanych umów jest wynajem powierzchni biurowych oraz pozostałych składników majątkowych (w tym miejsc parkingowych, powierzchni magazynowych, powierzchni dachu w budynku w Warszawie, gruntu i ogrodzenia pod tablice reklamowe). W większości umowy najmu dotyczą nieruchomości w Warszawie oraz w MODR O/Poświętne w Płońsku. Umowy te dotyczą w zdecydowanej większości powierzchni biurowej. W Warszawie średnioroczna powierzchnia pod wynajem przekracza 2300,0 m², a w Płońsku 930 m². MODR Warszawa w 2020 roku planuje utrzymanie wynajmu na takim samym poziomie. Ponadto odpłatnie wynajmowane są sale konferencyjne znajdujące się w zasobach Oddziałów MODR Warszawa. Liczba usług tego typu wynika z aktualnego zapotrzebowania innych

podmiotów, co jest niezależne od MODR Warszawa. Oczywiście podejmujemy szereg działań, w szczególności reklamowych, jak również związanych z podnoszeniem wyposażenia i komfortu sal, które mają na celu przybliżyć naszą ofertę, a tym samym zachęcić potencjalnych odbiorców usług.

➤ **Wynajem maszyn i urządzeń rolniczych oraz świadczenie usług transportowych.**

MODR Warszawa nie planuje prowadzić takich usług.

C.3. Projekty i zadanie zlecone

Projekty i zadania zlecone – zadania finansowane z funduszy innych niż dotacja celowa.

Tab. 29. Projekty i zadania zlecone

L.P	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźniki realizacji projektu/operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
1.	Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin <i>Akronim: eDWIN (e-Doradztwo w Integrowanej Ochronie Roślin)</i> <i>Koordynator: Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i> <i>Partner nr 6: Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego</i>	Głównym celem strategicznym projektu jest stworzenie krajowego systemu informatycznego na rzecz ochrony roślin, który w znaczący sposób wpłynie na jakość i ilość produkowanej w Polsce żywności.	Liczba pracowników MODR Warszawa wykonujących zadania publiczne nie będących pracownikami IT, objętych wsparciem szkoleniowym 235 osób w tym: 141 kobiet i 94 mężczyzn. Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną docelowo ma wynieść 11 785.	2019.06.01-2022.05.31	Wszyscy partnerzy 20 920 583,10 zł MODR partner nr 6: 1 689 185,14 zł	Centrum Projektów Polska Cyfrowa, z siedzibą w Warszawie 01-044, przy ul. Spokojnej 13a
2.	Świadczenie usług doradczych w ramach poddziałania 2.1 „Wsparcie korzystania z usług doradczych” objętego PROW na lata 2014-2020 Nr umów: 00035.DDD.69094.1.00021.2017.07 00036.DDD.69094.1.00056.2017.07 00037.DDD.69094.00025.2017.07 00038.DDD.69094.1.00055.2017.07 00039.DDD.69094.1.00023.2017.07	Celem świadczenia usług doradczych dla rolników jest poprawa wyników gospodarczych oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej.	realizacja trzyletnich programów doradczych dla 3 823 odbiorców (konsorcjum z Mazowiecką Izbą Rolniczą)	2018-2022	21 900 000,00 PLN (konsorcjum z Mazowiecką Izbą Rolniczą)	Działanie Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi Poddziałanie 2.1 - Wsparcie korzystania z usług doradczych PROW 2014-2020

L.P	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźniki realizacji projektu/operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
	00040.DDD.69094.1.00022.20 17.07 00041.DDD.69094.1.00024.20 17.07					
3.	Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód	Kontynuacja realizacji projektu mająca na celu przygotowanie min. 25 doradców rolnych i około 300 rolników z województwa mazowieckiego do wdrażania Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, co w efekcie powinno przełożyć się na poprawę jakości zasobów wód.	Zorganizowanie 4 warsztatów pt. „Wdrażanie Programu azotanowego” dla 25 osób każdy	1 stycznia 2020 – 30 marca 2020	4 x 2.300,00 zł brutto (obejmuje podatek VAT)	Dofinansowanie ze środków NFOŚiGW wypłacone przez FDPA.

Ad. 1 Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin

Wdrożenie systemu Internetowej Platformy Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin nastąpi w terminie do 31 maja 2022 r. i będzie obejmowało 4 e-usługi publiczne w sektorze produkcji rolnej, przetwórstwa rolnego i żywności, skierowanych do użytkowników środków ochrony roślin, doradców Ośrodków Doradztwa Rolniczego, konsumentów żywności i przedsiębiorstw rolno-przetwórczych, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji publicznych prowadzących działalność w zakresie ochrony roślin na szczeblu centralnym oraz uczelni wyższych, jednostek naukowych, instytutów badawczych i pozostałych instytucji publicznych

Ad.2 Świadczenie usług doradczych w ramach poddziałania 2.1 „Wsparcie korzystania z usług doradczych” objętego PROW na lata 2014-2020

Operacja realizowana jest w ramach poddziałania 2.1 „Wsparcie korzystania z usług doradczych” objętego PROW na lata 2014-2020 w 7 podregionach województwa mazowieckiego. W ramach operacji MODR Warszawa planuje realizację trzyletnich programów doradczych dla 3803 odbiorców w woj. mazowieckim. Celem świadczenia usług doradczych dla rolników jest poprawa wyników gospodarczych oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej. Każdy program doradczy złożony jest z trzech usług, z uwzględnieniem dostosowania oferty doradczej do indywidualnych potrzeb rolników. W ramach realizacji programów doradczych w 2020 roku planowane są następujące usługi: Rachunkowość w gospodarstwie rolnym, Uczestnictwo w systemach jakości, System rolnictwa ekologicznego, w tym pomoc w podejmowaniu decyzji o przystąpieniu do RE oraz pomoc w realizacji RE, Ocena dostosowania gospodarstwa rolnego do norm i wymogów wzajemnej zgodności, Modernizacja gospodarstwa rolnego, Restrukturyzacja małych gospodarstw, Integrowana ochrona roślin, w tym ocena zagrożenia agrofagami i pomoc rolnikom w podejmowaniu decyzji w zakresie stosowania metod i zabiegów. Razem w projekcie planowanych jest 3823 odbiorców usług doradczych w województwie mazowieckim.

Ad.3 Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód

Inicjatywą, która ma pomóc w przygotowaniu do wdrożenia Programu azotanowego zarówno doradców rolnych, jak i rolników jest projekt „Ograniczenie zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego metodą poprawy jakości wód” realizowany przez Fundację na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, przy współpracy z Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego. Projekt jest współfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach projektu w 2020 roku w Oddziale Poświętne planowana jest organizacja 4 warsztatu pt: „Wdrażanie programu azotanowego” w którym weźmie udział ok. 100 rolników. Jego celem jest przygotowanie rolników i uświadomienie im problemu zanieczyszczenia wód, obowiązujących ich regulacji prawnych, wymogów organów kontrolujących, problematyki budowli służących do przechowywania nawozów naturalnych, praktycznych aspektów działań wdrożeniowych (przygotowanie planów nawozowych, bilansowanie azotu w gospodarstwie, obliczanie średniorocznego stanu zwierząt i dużych jednostek przeliczeniowych, obliczanie powierzchni płyty obornikowych i pojemności zbiorników na gnojowice).

C.4. Operacje realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)

Wykonywanie zadań, o których mowa w art. 55 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. 2018 r. poz. 627 z późn.zm.), w celu wsparcia funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR), w tym poprzez realizację Planu operacyjnego KSOW na lata 2020-2021 na poziomie województwa (w zakresie SIR) polega na:

1. Realizacji zadań KSOW w województwie wykonywanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadań polegających na współpracy w ramach sieci europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI), tj.:
 - a) Współpracy z CDR w zakresie realizacji zadań na rzecz wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich w ramach SIR w szczególności prowadzeniu baz danych,
 - b) Identyfikacji potrzeb i problemów związanych z funkcjonowaniem SIR w województwie i zgłaszaniu ich do CDR,
 - c) Ułatwianiu tworzenia sieci kontaktów pomiędzy partnerami KSOW w ramach SIR w województwie,
 - d) Wsparciu tworzenia i organizacji grup operacyjnych na rzecz innowacji oraz opracowywania przez nie projektów na terenie województwa,
 - e) Gromadzeniu, rozpowszechnianiu, przekazywaniu do CDR i udostępnianiu społeczeństwu wyników badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, a także informacji na temat wdrażania nowych rozwiązań w zakresie tych innowacji w województwie,
 - f) Podnoszeniu poziomu wiedzy i umiejętności partnerów KSOW oraz podmiotów tworzących grupy operacyjne, działających w ramach SIR w województwie, w zakresie przygotowania i realizacji operacji w ramach dwuletnich planów operacyjnych i w ramach działania „Współpraca”. Wykorzystujących wyniki badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich
 - g) Współpracy z grupami operacyjnymi EPI,
 - h) Promocji SIR i informowaniu społeczeństwa o SIR w województwie we współpracy z jednostkami regionalnymi,
 - i) Uczestnictwie w wojewódzkich grupach roboczych i grupach tematycznych KSOW,
 - j) Realizacji czynności związanych z wdrażaniem Planu operacyjnego KSOW na lata 2020-2021 w zakresie SIR,
 - k) Współpracy z CDR przy opracowaniu informacji półrocznej na temat realizacji Planu operacyjnego na lata 2020-2021 w zakresie SIR oraz rocznego sprawozdania z realizacji planu działania za 2019 r.
2. Realizacji operacji własnych na poziomie wojewódzkim w ramach Planu operacyjnego KSOW na lata 2020-2021.

Tab. 30. Operacje własne planowane do realizacji w ramach SIR

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
1.	Innowacje łakowo –pastwiskowe w trudnej drodze ekonomicznej po lepsze mleko i wołowinę	Celem operacji jest wspieranie innowacji w rolnictwie, w produkcji żywności na obszarach wiejskich poprzez podniesienie wiedzy w zakresie innowacyjności pasz objętościowych z traw i motylkowych drobnonasiennych, dotyczący zbiorowisk roślinnych - trwałych użytków zielonych i polowych użytków zielonych. Wskazanie uczestnikom sposobów poprawy surowca z TUZ i możliwości zastosowania innowacyjnych mieszanek traw do renowacji trwałych użytków zielonych i zakładania lucerniaków, wykorzystując największy ich potencjał, uzyskując wzrost produkcji i wyższe dochody.	3 szkolenia dla łącznej grupy 60 uczestników	II-III kwartał 2020 r.	11 998,89 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
2.	Bezpieczeństwo żywności – dobra praktyka higieniczna i produkcyjna przy wytwarzaniu żywności w warunkach domowych	Celem operacji jest wspieranie innowacji na obszarach wiejskich w zakresie produkcji żywności w warunkach domowych w ramach tzw. krótkich łańcuchów żywnościowych, będących innowacyjnym rozwiązaniem w działalności pozarolniczej mieszkańców obszarów wiejskich. Bezpośrednie zaangażowanie w niej różnych podmiotów (naukowcy, doradcy, rolnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, KGW) przyczyni się do zwiększenia ich udziału we wdrażaniu innowacji na obszarach wiejskich w zakresie przetwarzania żywności w gospodarstwach.	Konferencja dla 60 uczestników	II-III kwartał 2020 r.	7 086,42 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
3.	Choroby i szkodniki w uprawie kukurydzy	Celem operacji jest podniesienie jakości działań przy uprawie kukurydzy poprzez propagowanie innowacyjnych praktyk rolniczych na obszarach wiejskich, co przyczyni się do poprawy zdrowotności roślin kukurydzy. Operacja zakłada wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich poprzez wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach	Konferencja dla 70 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	10 464,53 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
		wiejskich, a także działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich, dzięki poszerzaniu wiedzy na temat właściwej uprawy roślin i produkcji żywności przez rolników.				
4.	Czynniki wpływające na sukces w chowie i hodowli bydła mlecznego	Celem operacji jest upowszechnianie innowacyjnych praktyk rolniczych z zakresu zapobiegania i zwalczania chorób oraz prawidłowego żywienia bydła, co przyczyni się do poprawy zdrowotności zwierząt i lepszej wydajności mleka. Operacja zakłada wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, a także działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich, poprzez poszerzanie wiedzy zakresu innowacyjnych rozwiązań związanych z chowem i hodowlą bydła mlecznego.	Konferencja dla 70 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	10 376,19 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
5.	Innowacje w wielofunkcyjnym rozwoju gospodarstwa rolnego – przetwórstwo na poziomie gospodarstwa	Celem operacji jest wskazanie producentom rolnym innowacyjnych możliwości przetwarzania surowców z gospodarstwa rolnego oraz ich sprzedaż w ramach krótkich łańcuchów dostaw (w ramach dostaw bezpośrednich, sprzedaży bezpośredniej, działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej oraz rolniczego handlu detalicznego). Planowana konferencja umożliwi zidentyfikowanie obszarów problemowych wymagających innowacyjnych rozwiązań w sektorach rolnym i spożywczym oraz wymianę wiedzy i umiejętności pomiędzy producentami, przedstawicielami jednostek naukowych, przetwórcami żywności, doradcami i konsumentami.	Konferencja dla 50 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	8 399,49 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
6.	Innowacyjne metody redukcji amoniaku w różnych systemach utrzymania zwierząt gospodarskich	Celem działania jest wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie poprzez zwiększenie świadomości producentów	Konferencja dla 50 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	10 006,06 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
		rolnych o konieczności wprowadzenia działań ograniczających powstawanie amoniaku w trakcie realizacji zwykłych praktyk rolniczych i hodowlanych oraz innowacyjnych metodach jego redukcji. Operacja ma na celu tworzenie sieci kontaktów między instytucjami naukowym a producentami, skupia rolników, mieszkańców obszarów wiejskich oraz doradców rolniczych zainteresowanych tą tematyką.				Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
7.	Innowacyjne metody uprawy warzyw w tunelach foliowych	Celem operacji jest upowszechnianie wiedzy w zakresie innowacyjnych rozwiązań dotyczących uprawy roślin warzywniczych w tunelach foliowych z uwzględnieniem najnowszych systemów wspomagających uprawy, pomagających ulepszyć strukturę i zoptymalizować warunki, w których dojrzewać będzie plon.	Konferencja dla 50 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	9 096,86 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
8.	Innowacyjne rozwiązania w uprawie papryki pod osłonami wysokimi	Celem operacji jest transfer najnowszych osiągnięć nauki i rozwiązań technologicznych z zakresu uprawy papryki w tunelach, w tym szczególnie tematyka nawadniania w oparciu o aktualne przepisy prawa, a także nowoczesne komputerowe systemy nawadniania i nawożenia.	Konferencja dla 60 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	9780,00	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
9.	Innowacyjne żywienie bydła mlecznego wpływające na zdrowotność stada	Celem operacji jest upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań dotyczących żywienia bydła mlecznego, wynikających z badań i doświadczeń naukowych. Transfer wiedzy z zakresu innowacyjnych pasz, a w konsekwencji o wydajnej, dbającej o wysoką jakość produkcji mleka.	Konferencja dla 50 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	7 217,74 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
10.	Innowacyjność i efektywność w uprawie zbóż w województwie mazowieckim	Celem operacji jest przedstawienie innowacyjnych metod upraw roślin zbożowych, a tym samym zwiększenie dochodowości gospodarstw. Upowszechnianie innowacyjnych technologii	Konferencja dla 50 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	6 940,00 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
		uprawy i kierunków produkcji prowadzących do zwiększenia efektywności w gospodarstwie.				Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
11.	Nowe technologie w uprawie roślin strączkowych	Celem operacji jest przygotowanie rolników, doradców rolniczych, do podejmowania działań prowadzących do wdrażania innowacyjnych rozwiązań w technologii uprawy roślin strączkowych w gospodarstwach rolnych. Operacja poprzez swoje działania informacyjno-edukacyjne oraz tworzenie sieci kontaktów pozwoli na rozpoznanie nowoczesnych rozwiązań i możliwych do wykorzystania dobrych praktyk w zakresie innowacji w gospodarstwach rolnych.	Konferencja dla 50 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	9 181,75 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
12.	Produkcja cydru jako źródło dodatkowego dochodu w gospodarstwie rolnym oraz zagospodarowanie nadwyżek produkcyjnych w sadach	Celem operacji jest upowszechnianie wiedzy z zakresu innowacyjnych technologii produkcji cydru, przedstawienie możliwości w zakresie różnych form promocji i zbytu cydru wytwarzanego we własnym gospodarstwie rolnym, umożliwienie nawiązania bezpośrednich kontaktów z osobami zajmującymi się cydrem oraz zainicjowania wspólnych przedsięwzięć związanych z produkcją cydru.	Konferencja dla 60 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	8 550,99	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
13.	Produkt regionalny, tradycyjny i lokalny jako źródło dodatkowego dochodu w gospodarstwie rolnym	Celem operacji jest transfer wiedzy i innowacji w zakresie krótkich łańcuchów dostaw w ramach tworzenia i wprowadzania na rynek produktu tradycyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami, a także wzmocnienie współpracy w regionie w celu wdrażania innowacji.	Konferencja dla 50 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	5 662,50 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
14.	Produkujemy zdrową truskawkę	Celem operacji jest propagowanie innowacyjnych technologii uprawy truskawki, aby otrzymany produkt finalny, czyli owoc był zdrowy np. zastosowanie biostymulatorów w postaci mikro i makroelementów, czy też naturalnych preparatów biobójczych w walce	Konferencja dla 55 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	7 170,90 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
		z patogenami. Operacja przedstawi zalety nowoczesnej produkcji, wdrażania innowacji i współpracy innych podmiotów.				Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
15.	Regeneracja środowiska gleb poprzez ich wapnowanie	Celem działania jest wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie poprzez zwiększenie świadomości producentów rolnych o zasadności przeprowadzania zabiegu wapnowania gleb, co ma istotny wpływ na produkcję zdrowej żywności. Konferencja ma na celu tworzenie sieci kontaktów pomiędzy światem nauki a producentami. Jednocześnie skupia rolników, mieszkańców obszarów wiejskich, przedsiębiorców oraz doradców zainteresowanych tą tematyką.	Konferencja dla 50 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	10 006,06 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
16.	VI Mazowiecka Konferencja Pszczelarska „Ratujmy Pszczoły” – Innowacje w gospodarce pasiecznej	Głównym celem konferencji jest zapoznanie pszczelarzy, mieszkańców obszarów wiejskich, doradców, z innowacjami w zakresie gospodarki pasiecznej. Operacja przyczyni się do przekazania aktualnej, podparte badaniami naukowymi wiedzy z zakresu zagadnień pszczelarskich, co przedłoży się na lepszą efektywność pracy pszczelarzy jak również poprawi jakość uzyskiwanego miodu. W obecnych czasach w dobie dużej chemizacji rolnictwa problemem jest utrzymanie odpowiedniej zdrowotności rodzin pszczelich i zapobieganie ich wymieraniu. Przekazanie naukowej wiedzy z zakresu innowacyjnych metod zwalczania chorób i szkodników pszczół przyczyni się do poprawy zdrowotności w pasiekach, a tym samym podniesienie opłacalność i innowacyjność w produkcji.	Konferencja dla 90 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	8 183,40 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
17.	Wsparcie rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej	Celem operacji jest wsparcie rolników w podejmowaniu i prowadzeniu innowacyjnych form działalności pozarolniczej. Uczestnicy zapoznają się z tematyką w zakresie zakładania i prowadzenia pozarolniczej	Konferencja dla 60 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	6 986,42 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
		działalności gospodarczej, nabędą wiedzę dotyczącą form działalności opiekuńczej oraz możliwości wykorzystania w tym celu zasobów terenów wiejskich. Operacja wspierać będzie działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla podmiotów wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich (naukowcy, rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich i przedstawiciele organizacji pozarządowych).				Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
18.	Żywnienie trzody chlewnej paszami bez GMO w świetle działalności grup producenckich	Celem konferencji jest budowanie świadomości producentów żywności wieprzowego w zakresie nowoczesnych i alternatywnych form żywienia, w oparciu o współpracę z ośrodkami doradczymi i naukowymi, poprzez transfer wiedzy na poziomie gospodarstwa. Zapoznanie hodowców z innowacjami z zakresu hodowli trzody chlewnej i systemami produkcyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem pasz bez GMO.	Konferencja dla 60 uczestników	III-IV kwartał 2020 r.	11 978,96 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
19.	Funkcje społeczne i edukacyjne obszarów wiejskich	Celem operacji jest wspieranie rozwoju innowacyjnych funkcji społecznych i edukacyjnych obszarów wiejskich. Uczestnicy operacji praktycznie zapoznają się z prowadzeniem gospodarstwa opiekuńczego, nabędą wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia działalności zagrody edukacyjnej oraz innowacyjnych form rozwijania działalności na obszarach wiejskich. Operacja służyć będzie rozwijaniu działań na rzecz tworzenia sieci kontaktów między biorącymi w niej udział podmiotami (rolnicy, doradcy, fundacje, stowarzyszenia, przedstawiciele KGW) wspierając wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich w zakresie funkcji społecznych i edukacyjnych.	Krajowy wyjazd studyjny dla 40 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	39 929,00 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
20.	Zasady funkcjonowania oraz innowacyjne rozwiązania w grupie	Celem operacji jest upowszechnianie innowacji w zakresie tworzenia i	Krajowy wyjazd studyjny dla 25 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	4 789,50 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
	producentów rolnych – dobre praktyki	funkcjonowania grup producenckich. Bezpośrednie zapoznanie się podczas wizyty studyjnej z dobrymi praktykami pozwoli na podejmowanie działań na rzecz kontaktów wspierających tworzenie grup producentów rolnych oraz stosowania innowacyjnych rozwiązań.				Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
21.	Zrównoważona produkcja wołowiny w województwie mazowieckim	Celem operacji jest upowszechnianie wiedzy i dobrych praktyk w zakresie produkcji żywca wołowego w sposób neutralny dla zmian klimatycznych i środowiska	Krajowy wyjazd studyjny dla 25 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	24 550,00 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
22.	Optimalizacja wykorzystania wody w produkcji rolniczej	Celem operacji jest wymiana wiedzy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w rozwoju obszarów wiejskich ułatwiająca wypracowanie pozytywnych rozwiązań w zakresie mechanizmów zapobiegających niedoborom wody. Transfer wiedzy i praktycznych rozwiązań pozwalających prowadzić produkcję rolniczą przy mniejszym zużyciu wody. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej nowych systemów irygacji oraz systemów nawadniania dostosowanych do różnych profili produkcji pozwalających w znacznym stopniu ograniczyć ilość potrzebnej wody w procesie produkcji. Operacja ma także na celu przedstawienie funkcjonujących partnerstw i ich efektywność w sposobach radzenia sobie z niedoborem wody.	Zagraniczny wyjazd studyjny dla 23 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	128 644,34 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
23.	Forum "Sieciowanie na Mazowszu narzędziem budowy lokalnych partnerstw"	Celem operacji jest wspieranie aktywnego tworzenia sieci kontaktów pomiędzy podmiotami zainteresowanymi oraz wspierającymi wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich. Operacja ma również na celu ułatwianie wymiany	Konferencja dla 100 uczestników	II-IV kwartał 2020 r.	63 000,00 zł	Dotacja celowa SIR Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – II schemat pomocy technicznej Programu Rozwoju

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
		wiedzy, doświadczeń oraz dobrych praktyk w zakresie realizowania projektów mających podnieść poziom innowacyjności polskiego sektora rolno-spożywczego, ze szczególnych uwzględnieniem wielopodmiotowego podejścia na przykładzie grup operacyjnych EPI. Celem operacji jest przekazanie wiedzy i informacji na temat nowoczesnych rozwiązań, innowacyjnych produktów oraz prowadzonych badań uzyskanych od instytucji badawczo naukowych oraz uczelni rolniczych przy współudziale przedsiębiorców działających na rzecz rolnictwa. Inicjowanie tworzenia lokalnych partnerstw jako potencjalnych grup operacyjnych aplikujących o środki w ramach działania "Współpraca".				Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem

Tab.31. Współpraca z instytucjami i samorządem

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/ cel współpracy
Instytucje krajowe		
1.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	Wsparcie merytoryczne doradców w działaniach służących pozyskiwaniu środków finansowych dla mieszkańców Mazowsza w ramach PROW 2014-2020.
2.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	Wsparcie merytoryczne doradców w działaniach służących pozyskiwaniu środków finansowych dla mieszkańców Mazowsza w ramach PROW 2014-2020 , przekazywanie cen targowiskowych. Monitoring przebiegu prac w rolnictwie - Akcja żywna Współpraca przy wydawaniu rękojmi w zakresie należytego prowadzenia działalności rolniczej. Współpraca przy realizacji szkoleń z zakresu odnawialnych źródeł energii (zielonej energii) na terenach wiejskich
3.	KRUS, ZUS	Współpraca przy organizacji konkursu „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” współpraca w zakresie organizacji szkoleń z tematyki BHP w rolnictwie i ubezpieczeń.
4.	Banki, banki spółdzielcze, banki zrzeszające banki spółdzielcze oraz izba gospodarcza zrzeszająca banki spółdzielcze	Współpraca w zakresie organizacji Turnieju Ekologicznego oraz kredytowania rolników, kredyty preferencyjne,
5.	Izby Rolnicze oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych	Współpraca w zakresie organizacji szkoleń i pozyskiwania funduszy z UE, wymiana bieżących informacji dot. problematyki rolniczej, udzielanie informacji w Krajowej Radzie Izb Rolniczych i Mazowieckiej Izbie Rolniczej nt. planowanych zadań z zakresu doradztwa rolniczego realizowanych przez MODR.
6.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Współpraca w zakresie realizacji programu działań na rzecz ochrony środowiska w rolnictwie
7.	Lokalne i regionalne organizacje wspierania przedsiębiorczości	Wsparcie merytoryczne w zakresie bezpieczeństwa żywności w agroturystyce i turystyce wiejskiej oraz sprzedaży bezpośredniej i przetwórstwa w gospodarstwie rolnym. Współpraca w zakresie działań prowadzonych przez LGD i MODR związanych z rozwojem obszarów wiejskich. Stowarzyszenie AgroBiznesKlub – konkurs Agroliga,
8.	- Polska Federacja Turystyki Wiejskiej - Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna - Stowarzyszenia agroturystyczne	Wsparcie działań merytorycznych i promocyjnych agroturystyki i turystyki wiejskiej. Wspieranie rozwoju oraz promocja agroturystyki i turystyki wiejskiej, upowszechnianie dobrych praktyk, podwyższanie jakości świadczonych usług turystycznych na wsi,
9.	Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego -	Organizacja konkursu „Nasze Kulinarne dziedzictwo – Smaki Regionów”. Wsparcie merytoryczne w zakresie identyfikacji produktów tradycyjnych. Wsparcie działań promocyjnych produktów tradycyjnych,
10.	Szkoły, szkoły wyższe, instytuty badawcze i placówki naukowe PAN: - Szkoła Główna Handlowa, SGGW, - Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach	Współpraca w zakresie organizacji szkoleń. Badanie koniunktury w rolnictwie – ankiety.

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/ cel współpracy
	- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie - Instytut Technologiczno Przyrodniczy Falenty, IERiGŻ w Warszawie , IOR - PIB Poznań; IO w Skierniewicach, IUNG-PIB Puławy RDZ w Grabowie, IGiHZ PAN Jastrzębiec, Instytut Zootechniki PIB Kraków, Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego Warszawa, IHAR-PIB Radzików, O/Jadwisin,	Wykorzystanie wyników prac naukowych w działalności szkoleniowej i upowszechnieniowej (demonstracje) - Prowadzenie rachunkowości rolnej FADN - upowszechniania wiedzy dotyczącej ograniczenia emisji gazów cieplarnianych szczególnie przy produkcji biokomponentów i biopłynów - Doradztwo w zakresie chorób i szkodników roślin ogrodnich, - Wykorzystanie wyników prac naukowych w doradztwie rolniczym. Sporządzanie szacunków plonów ziemniaka, Współpraca przy realizacji szkoleń w ramach <i>Programu dla polskiego ziemniaka</i>
11.	Jednostki administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego: - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, - Ministerstwo Środowiska, - Ministerstwo Klimatu, - Mazowiecki Urząd Wojewódzki - Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, - Urzędy Gmin, Starostwa Powiatowe, Gminne Ośrodki Kultury, - Inspekcja Sanitarna, - Inspekcja Weterynaryjna - Wojewódzkie Biura Geodezji i Terenów Rolnych	Udzielanie patronatów honorowych dla imprez i konferencji, wsparcie merytoryczne przy realizacji działań MODR (m.in. konkursy, konferencje, szkolenia, wyjazdy studyjne) Monitoring cen targowiskowych produktów rolnych i zwierząt gospodarskich, - Udział patronatów honorowych dla imprez i konferencji Współpraca przy promocji i realizacji szkoleń i konferencji, konkursów - Wsparcie merytoryczne przy realizacji działań MODR, - Współpraca z Radami Gmin i Komisjami Rolnymi, przekazywanie informacji z zakresu doradztwa rolniczego, zagadnień rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, - Wsparcie merytoryczne w zakresie bezpieczeństwa żywności w agroturystyce i turystyce wiejskiej oraz sprzedaży bezpośredniej i przetwórstwa w gospodarstwie rolnym, ekologii i ochrony środowiska, Realizacja Smart Village Upowszechnienie informacji dotyczących zagadnienia scalania gruntów
12.	CDR w Brwinowie i Oddziały: Radom, Kraków, Poznań i Warszawa	Wsparcie merytoryczne pracy doradczej, doskonalenie kadry doradczej MODR Warszawa, Monitoring cen nawozów mineralnych.
13.	Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza W-wa	Realizacja analiz glebowych w gospodarstwach współpracujących
14.	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa Warszawa i delegatury,	Współpraca przy realizacji szkoleń z zakresu stosowania środków ochrony roślin Współpraca przy realizacji szkoleń w ramach <i>Programu dla polskiego ziemniaka</i>
15.	COBORU Słupia Wielka	Wykorzystanie wyników prac naukowych w doradztwie rolniczym, prowadzenie doświadczeń odmianowych w ramach PDO
16.	Związki zawodowe i społeczno-zawodowymi organizacje rolników: - Koła Gospodyń Wiejskich	- współpraca w zakresie organizacji szkoleń i innych form pracy doradczej jak konkursy, pokazy
17.	Środkami masowego przekazu: - TVP 1 "Agrobiznes" - TV Wschód, Tygodnik Siedlecki, - Katolickie Radio Podlasie	- Raport cen produktów rolnych - Promocja działań organizowanych w ramach działalności MODR Warszawa - Przekazywanie cen targowiskowych

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/ cel współpracy
	- Tygodnik Płocki - Katolickie Radio Płock	
18.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie
19.	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich	Szacowanie szkód łowieckich
20.	Inne jednostki Organizacje społeczne, charytatywne	Współpraca w zakresie transferu wiedzy i działań informacyjnych w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności , upowszechnianie wiedzy dotyczącej darowizny żywności

E. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Syntetyczna informacja na temat sztanदारowych imprez organizowanych lub współorganizowanych przez ODR.

Tab.32. Wykaz ważniejszych wydarzeń

L.p. <i>a</i>	Nazwa <i>b</i>	Termin <i>c</i>	Miejsce <i>d</i>	Organizator/współorganizator <i>e</i>
1.	XXVII Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	Wrzesień 2020 r.	Siedlce	organizator
2.	XXI Mazowieckie Dni Rolnictwa	6-7 czerwca 2020 r.	Płońsk	organizator
3.	XXIX Giełda Rolnicza	Maj 2020 r.	Łąck	współorganizator
4.	Konferencja - <i>Upowszechnianie wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej</i>	Czerwiec 2020	Mińsk Mazowiecki	organizator
5.	Konferencja - <i>Kobieta Przedsiębiorcza w Unii Europejskiej – Nowe wyzwania i nowe możliwości</i>	Marzec 2020 r.	Płońsk	organizator
6.	Konferencja - <i>Ochrona i znaczenie pszczoły miodnej w rolnictwie</i>	Październik 2020 r.	Płock	organizator
7.	Kurpiowskie Targi Rolnicze	Wrzesień 2020 r.	Ostrołęka	organizator
8.	XIV Wiosna na Polu i w ogrodzie	Kwiecień 2020 r.	Siedlce	organizator
9.	XXVII Targi Rolne i Przedsiębiorczości	Kwiecień 2020	Sochaczew	współorganizator
10.	Konferencja - <i>Innowacyjne metody uprawy warzyw w tunelach foliowych</i>	Listopad 2020	Słowików	organizator

F. Plan wydawniczy

Tab.33. Plan wydawniczy

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	
1.	Bioasekuracja w produkcji zwierzęcej	ulotka	2500 egz.
2.	Charakterystyka odmian buraka cukrowego	ulotka	1500 egz.
3.	Charakterystyka odmian kukurydzy na kiszonkę	ulotka	2000 egz.
4.	Charakterystyka odmian kukurydzy na ziarno	ulotka	2000 egz.
5.	Charakterystyka odmian roślin strączkowych	ulotka	2000 egz.
6.	Charakterystyka odmian rzepaku ozimego	ulotka	2000 egz.
7.	Charakterystyka odmian zbóż jarych	ulotka	2000 egz.
8.	Charakterystyka odmian zbóż ozimych	ulotka	2000 egz.
9.	Charakterystyka odmian ziemniaka	ulotka	2000 egz.
10.	Kredyty preferencyjne w rolnictwie	ulotka	1000 egz.
11.	Nowe odmiany krzewów owocowych	ulotka	1700 egz.
12.	Ochrona wód i powietrza	ulotka	2500 egz.
13.	Rośliny mało znane w żywieniu bydła	ulotka	2300 egz.
14.	Wsparcie – grupy producentów rolnych	ulotka	1150 egz.
15.	Zmniejszenie ilości antybiotyków wykorzystywanych u zwierząt gospodarczych jako metoda ograniczenia procesu narastania lekooporności bakterii	ulotka	2000 egz.
16.	Przewodnik po polu doświadczalnym	publikacja zwarta	1500 egz.
17.	Katalog wystawców MDR 2020	publikacja zwarta	800 egz.
18.	Poradnik szkoleniowca /dla doradców/	broszura	500 egz.
19.	Glebowa materia organiczna – korzyści dla rolnika i środowiska /dla doradców/	broszura	300 egz.
20.	Siedleckie Targi Miodu	zaproszenie	50 egz.
21.	XIV Wiosna na polu i w ogrodzie	zaproszenie	600 egz.
22.	XXVII Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	zaproszenie	1000 egz.
23.	Zaproszenia na Mazowieckie Dni Rolnictwa	zaproszenie	400 szt.
24.	Zaproszenie na XXIX Giełdę Rolniczą	zaproszenie	350 szt.
25.	Gazeta targowa na XXIX Giełdę Rolniczą	gazeta	700 szt.
26.	Plakat na XXIX Giełdę Rolniczą	plakat	300 szt.
27.	Plakaty na Dzień Kukurydzy i Buraka	plakat	250 szt.
28.	Plakaty na Mazowieckie Dni Rolnictwa	plakat	750 szt.

29.	Siedleckie Targi Miodu	plakat	100 egz.
30.	XIV Wiosna na polu i w ogrodzie	plakat	2000 egz.
31.	XXVII Międzynarodowe Dni z Doradztwem Rolniczym	plakat	2000 egz.
32.	„Wieś Mazowiecka”	miesięcznik	40700 egz. (roczny)

G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej

W 2020 roku podobnie jak w latach ubiegłych planowane jest stałe doskonalenie zawodowe doradców, które będzie prowadzone w ramach szkoleń organizowanych przez MODR oraz przez inne instytucje. Szkolenia organizowane będą podczas narad w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego oraz w siedzibie oddziału. Tematyka szkoleń obejmować będzie zagadnienia związane ze wspólną polityką rolną, ekonomiką rolnictwa, rolnictwem ekologicznym i działaniem rolno-środowiskowo-klimatyczny programami rolnośrodowiskowymi oraz metodyką doradztwa. Zaplanowano również udział pracowników w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje takie jak Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie i Oddziały: Radom, Kraków, Poznań; Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa; Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, Instytut Ochrony Roślin.

Tab.34. Kształcenie i doskonalenie kadry własnej

Symbol	Tematyka szkoleń	Planowana liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	
G.1.	szkolenia wewnętrzne	1122
G.1.1.	systemy produkcji rolnej	272
G.1.2.	rozwój obszarów wiejskich	230
G.1.3.	rolnictwo ekologiczne i działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020	135
G.1.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	213
G.1.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	107
G.1.6.	inne	165
G.2.	szkolenia zewnętrzne	1639
G.2.1.	systemy produkcji rolnej	446
G.2.2.	rozwój obszarów wiejskich	479
G.2.3.	rolnictwo ekologiczne i działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020	225
G.2.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	152
G.2.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	2
G.2.6.	Inne:	335*

* uwzględniono 150 osób na szkoleniu w pod warunkiem organizacji w siedzibie MODR Warszawa

G.1.6 Inne szkolenia z zakresu: Ochrony środowiska, przeciwdziałania skutkom suszy, ABC fotografowania dla zaawansowanych

G.2.6 Inne szkolenia z zakresu: warsztat pracy doradcy (w siedzibie MODR Warszawa), uprawnienia do doradzania, ochrona środowiska komunikacja i umiejętności interpersonalne, wykorzystanie technologii cyfrowych w pracy doradczej i obsłudze klienta. projektowanie materiałów wydawniczych i medialnych – program Ilustrator i Photoshop nowoczesny warsztat dziennikarza.

H. Podsumowanie

Tab. 35. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2020r.

L.P.	Rodzaj działalności		Liczba form	Liczba odbiorców
1	Działalność szkoleniowa	Szkolenie	1 065	13 544
		Szkolenie wyjazdowe	57	1 140
		Konferencja	52	2 600
		Razem	1 174	17 284
2	Działalność doradcza	Porada indywidualna		103 353
		Doradztwo grupowe	80	290
		Dokumentacja niezbędna do uzyskania pomocy		
		Razem	80	103 643
3	Działalność informacyjna	Informacja		90 396
		Broszura		
		Ulotka	15	
		Info na www.	71	
		Art. w miesięczniku odr		
		Inne wydawnictwa	1	
		Stoisko informacyjno-promocyjne	70	
		Pozostała działalność informacyjna	10	
		Razem	167	90 396
4	Działalność upowszechnieniowa	Pokaz	299	1 907
		Demonstracja	477	477
		Konkurs	17	259
		Olimpiada	40	1 173
		Targi / wystawy	7	
		Pozostała działalność upowszechnieniowa	57	57
		Razem	897	57
5	Działalność pozostała	Monitoring	2 189	
		Analiza	14	2
		Doświadczenie	5	
		Szacowanie szkody łowieckiej	100	
		Pozostałe formy	2 316	27
		Razem	4 624	27
	Razem		6 942	211 407

Konkluzje

Nadal (jak w roku 2019) można obserwować tendencję do zmiany profilu doradztwa rolniczego, ze względu na coraz większy dostęp rolników i mieszkańców obszarów wiejskich do wiedzy i informacji. Zmniejszać się będzie ogólna liczba beneficjentów porad i informacji. Nie oznacza to jednak zmniejszenia skali doradztwa, a zmianę sposobu jego prowadzenia. Jeszcze większe znaczenie będzie uzyskiwało doradztwo specjalistyczne (indywidualne i grupowe), wymagające od doradcy większego zaangażowania i nakładu pracy. Działania ujęte w programie działalności wpisują się zarówno w wyznaczone priorytety jak również w oczekiwania klientów. Realizacja Programu działalności MODR Warszawa na rok 2020 ma na celu wpływ, poprzez działania kształceniowe, informacyjne i upowszechnieniowe, na rozwój i zwiększenie innowacyjności rolnictwa (ze szczególnym uwzględnieniem założeń Planu dla Wsi) przy jednoczesnym zachowaniu wiedzy na temat tradycji i kultury obszarów wiejskich i budowania patriotyzmu konsumenckiego.

Ryzyko związane z realizacją programu działalności.

W trakcie realizacji programu działalności, mogą pojawić się zagrożenia dotyczące problemów z jego wykonaniem. Jednym z nich jest nadal rotacja kadr występująca w MODR Warszawa. W związku z osiągnięciem wieku emerytalnego nadal mogą odejść z pracy doświadczeni specjaliści. Zatrudniani na ich miejsce nowi pracownicy potrzebują czasu, aby nabyć doświadczenia i kompletne uprawnienia (np. doradcy rolniczego, rolnośrodowiskowego, eksperta przyrodniczego) żeby móc w pełni świadczyć kompleksowe usługi doradcze. Nie bez znaczenia jest tutaj również zaufanie i przyzwyczajenie rolnika (odbiorcy usług) do danego pracownika. Jest to szczególnie ważne przy rosnącej konkurencji na rynku usług doradczych. Mając to na uwadze ośrodek będzie dbał na każdym poziomie organizacyjnym, o zapewnienie profesjonalnej kadry zgodnie z bieżącymi potrzebami. Innym zagrożeniem są nieprzewidziane sytuacje społeczno-ekonomicznych wynikające z występowania niekorzystnych zmian pogodowych. Dodatkowo następuje zmiana struktury gospodarstw. Może to spowodować przeniesienie ważności na tematykę doradztwa czy szkoleń najbardziej potrzebnych w danym momencie, a pominięcie z uwagi na brak czasu czy zasobów kadrowych niektórych wcześniej zaplanowanych działań.

TERMINOLOGIA

PRZYJĘTA NA POTRZEBY PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU DZIAŁALNOŚCI MODR WARSZAWA W 2020 ROKU

1. **Działalność szkoleniowa** – świadome świadczenie rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich – klientom publicznej rolniczej organizacji doradczej różnych form kształcenia, w ramach procesów doskonalenia lub szkolenia zawodowego, będących odpowiedzią na ich potrzeby
2. **Działalność doradcza** – swoisty rodzaj edukacji rolniczej, polegającej na współdziałaniu partnerskim rolnika/ mieszkańca obszarów wiejskich z doradcą rolniczym, zmierzającym do rozwiązania problemów zawodowych rolnika – znajdującego się, bądź mogącego się znaleźć w określonej sytuacji problemowej oraz pozwalającym przygotować rolnika/ mieszkańca obszarów wiejskich do podejmowania skutecznych działań, zapobiegających niepowodzeniom w jego pracy we własnym gospodarstwie rolnym, a także nastawić i wdrożyć rolnika do samodzielnego rozpoznawania i rozwiązywania swoich problemów zawodowych
3. **Działalność informacyjna** – zespół czynności związanych z udostępnianiem informacji potrzebnych rolnikom/ mieszkańcom obszarów wiejskich – przedsiębiorcom w ich pracy we własnym gospodarstwie rolnym i spełniających możliwie najwyższe parametry jakościowe;
4. **Działalność upowszechnieniowa** – sterowany przez publiczną rolniczą organizację doradczą przekaz informacji od źródła ich powstania do miejsca pełnego ich zastosowania w gospodarstwach zainteresowanych rolników.
5. **Szkolenie** – krótka forma edukacyjna, której celem jest pogłębienie wiedzy teoretycznej lub umiejętności uczestników w danej dziedzinie. Może być realizowana przy użyciu różnych środków i metod. Udział nie mniej niż 12 osób.
6. **Szkolenie wyjazdowe** – forma edukacyjna, w trakcie której uczestnicy mają możliwość zdobywania wiadomości poprzez bezpośrednie postrzeganie przedmiotów i zjawisk w naturalnych warunkach ich występowania. Forma nie przekraczająca 24 godzin nie przewidująca noclegu. Udział nie mniej niż 20 osób. Przed szkoleniem należy przedłożyć w sekretariacie właściwego oddziału konspekt szkolenia wraz ze wstępną listą uczestników.
7. **Konferencja** – krótka forma organizacyjna stosowana w doskonaleniu zawodowym głównie kadr specjalistycznych. Istotą konferencji jest prezentacja poglądów dotyczących sposobów rozwiązania danego zagadnienia na podstawie uprzednio opracowanych materiałów. Udział nie mniej niż 50 osób. Czas trwania min. 4 godziny edukacyjne.
8. **Pokaz** – metoda polegająca na demonstrowaniu sposobów wzorowego wykonywania określonych czynności. Pokaz łączy się z odpowiednimi objaśnieniami, wskazującymi jego cel oraz dotyczącymi demonstrowanych i nowych elementów prezentowanej pracy. Pokaz realizowany jest przy udziale minimum 6 osób, czas pokazu uzależniony jest od specyfiki wykonywanych czynności dostosowanych do potrzeb i warunków określonej grupy uczestników pokazu.
9. **Konkurs** – to postępowanie mające na celu wyłonienie zwycięzcy bądź kilku zwycięzców spośród grupy najlepszych uczestników spełniających określone kryteria. Zasady przeprowadzenia konkursu oraz warunki ubiegania się o nagrodę określa organizator konkursu.
10. **Olimpiada** - Odmiana konkursu podobnie jak tamta metoda zawiera elementy współzawodnictwa i umożliwia uczestnikom pogłębienie wiedzy z danego zakresu

i zastosowanie innowacji w ich gospodarstwie rolnym. Ma zazwyczaj charakter teoretyczny (dotyczący wiedzy a nie osiągnięć).

11. **Demonstracja** – metoda upowszechniania nowości polegająca na wprowadzeniu w wybranym gospodarstwie określonej innowacji rolniczej, a następnie rozpropagowaniu jej efektów w środowisku lokalnym.
12. **Program doradczy GW** Wykaz możliwych działań w zakresie doradztwa rolniczego, pozwalających w perspektywie kilku lat osiągnąć założoną zmianę w rolniku, jego gospodarstwie i otoczeniu. Program doradczy powinien obejmować różne metody i/lub formy doradcze.
13. **Doradztwo indywidualne/ porada** – usługa doradcza przebiegająca w kilku etapach. Polega na:
 - zapoznaniu się doradcy z problemem,
 - dokonaniu analizy konkretnej sytuacji doradczej (wspólnie z klientem) w oparciu o dane dostarczone przez klienta,
 - przedstawieniu i zaproponowaniu klientowi konkretnych rozwiązań,Porada powinna zakończyć się rozwiązaniem problemu, z którym klient (rolnik/ mieszkaniec obszarów wiejskich) zwraca się do doradcy.
14. **Doradztwo grupowe** – to proces doradczy realizowany z grupą celową rolników/ mieszkańców obszarów wiejskich. Grupa celowa w doradztwie, to grupa zorganizowana dla realizacji konkretnego celu doradczego, wyłoniona przez doradcę spośród wszystkich klientów instytucji doradczej ze względu na podobny charakter problemu oraz zbliżone możliwości rozwojowe. Zaletą tej metody jest praca z większą grupą klientów w tym samym czasie, czyli efektywniejsze wykorzystanie czasu i kompetencji doradcy.
15. **Informacja** (tzw. porada informacyjna) – krótkie, bezpośrednie przekazanie określonej treści, które służy odbiorcy do podjęcia właściwych decyzji. Może być przekazana w kontakcie bezpośrednim „twarzą w twarz” lub ze pośrednictwem telefonu, listu lub maila kierowanego bezpośrednio do odbiorcy informacji.
16. **Ulotka** – druk o małej objętości, którego treść zawiera najważniejsze informacje na dany temat.
17. **Broszura** – wydawnictwo zwarte w miękkiej lub kartonowej oprawie o objętości od 5 do 32 str. A4.
18. **Materiał informacyjny na stronę www.** – tekst o charakterze informacyjnym, dotyczący merytorycznych zagadnień z zakresu doradztwa rolniczego.
19. **Artykuł w czasopiśmie odr** – tekst o charakterze informacyjnym, dotyczący zagadnień z zakresu doradztwa rolniczego, wydrukowany w czasopiśmie wydawanym przez ośrodek doradztwa rolniczego.